

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za in-
zemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din.
Amerika letno 1 dolar. — Racun poštno hranišnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Prijazno veliko noč

želita bralcem in bralkam „Domovine“

uredništvo in upravištvo

Trije so pogoji našega narodnega vstajenja

Med narod prihajajo razni blagovestniki z blestečimi gesli in mu obljubujejo že kar jutri na zemlji paradiž. Narod jih pride sicer poslušat in jim celo pritrjuje. Prav naravno je to. Kdo pač ne verjame rad v boljše čase! Ko pa prespi pošiljalec blesteče besede, ki so ga včeraj opojile, nastopi iztreznjenje, ki mu žal druguje pogostoma tudi zagrenelost, katera uniči še celo redka zdrava zrna, ki so se blestela med obilno gloto govornikov. Če hočemo, da bo imelo naše prosvetno delo korist, moramo najprej vedeti, česa potrebuje narod.

«Kaj potrebuje narod? Saj ga vidite, kako leze v siromaštvo in dolgove. Denarja, denarja in še denarja!» bo rekel z nasmehom vseveden poznavalec narodnih potreb. Ne tajimo, resnične so njegove besede. Toda kaj koristi zlato, če ne znaš z njim ravnati. **Denar v rokah nevednika, je kakor oster nož v roki otroka.** Prav tako je nevaren za lastnika kakor za vso okolico. Zato je nujna potreba prosvetnega dela, dvigniti narod na tako stopnjo, da bo znal uporabljati svoje premoženje v svoj občji blagor.

Tri so pa glavne ovire, ki onesposabljaajo naš narod k občemu blagostanju. Te so:

pijančevanje, omalovaževanje lastne moči in pomanjkanje smisla za skupnost.

Pa bo kdo vzrotil, da mu delamo krivico. Boljša je prva zamera od druge. Res je mnogo ljudi med nami, ki jim ni kaj prigovarjati, večina pa je zajeta v navedenih treh naših glavnih napa-kah. Je sicer še mnogo, rekli bi, malih grehov, toda ti so odpustljivi kar brez izpraševanja in spovedi, ker smo pač ljudje.

Glavni vzrok vse naše gospodarske kakor tudi duševne zaostalosti je uda-nost opojnim pijačam.

Pa se čudimo, odkod ta hlapčevski duh v narodu. Iz vina in pijanosti je! Le pogledimo, kje podleže trd prodajalec zvitemu kupcu! V krčmi! Kam so romali vsi naši prastari grunti? Po grlu so šle njive, travniki, gozdovi in nazadnje še sam zidani dom. Kje je propadla deklčnost in ponos naših hčera? Na veselnicah, kjer sta bila alkohol in godec botra nesreči tolikih naših otrok. Kaj ni škoda mladine ali vsaj hudo pri-garanege denarja, ki izpodkopava pod lažno krinko prosvete temelje našega narodnega bla-gostanja. Alkohol je nepotrebna zmota in spo-tika za narod, ki se hoče dvigniti do blagostanja. Kako daleč smo že v boju proti alkoholu, se nam

vsiljuje vprašanje, ko čitamo dopise, ki celo za-govarjajo najslabši izrodek vseh alkoholnih pi-jač: nesrečno šmarnico.

Ne bodimo cmeravi otroci, nego možje in pokažimo svetu, da Slovenci nismo revna hlapčeta, temveč rod samoza-vestnih in trdokostnih mož.

Jedro našega prosvetnega dela naj bo torej **v boju proti pijančevanju**, zakaj le trezen in de-laven narod bo sposoben za prosveto in napredek. Samozavestnega rodu potrebujemo! To je druga naša potreba. Ali veš, kako so vzgajali Špartanci svoje otroke ob samem črnem kruhu in vodi in jih uvajali, da so prenašali vročino in mraz? Ti špartanski otroci niso godrnjali. Zato so pa tudi postali možje, o katerih še danes govori zgodovina z zanosnimi besedami.

Vedeti moramo kmetje, da je naša gruda, ki jo bijemo in morda celo kolnemo v potu svo-jega obraza, naša, kakor so naši rodni otroci. Mi sami smo vodniki svojih otrok in tudi svoje zemlje. Če je danes gruda naša mačeha, smo pogosto sami krivi, da je osiromašila. Mnogi smo morda hoteli zapraviti kakor izgubljeni sin

dediščino grude, njeno rodnost, in sedaj kolne-mo, kakor je klel on, ko je jedel s svinjami. Pa se mu je vzbudila samozavest: Moj oče ima vsega zadosti. Tudi mi moramo prav vsi priti do tega spoznanja. Naša je zemlja, mi smo njeni gospodarji. Mi pa moramo svojo zemljo ljubiti in moramo znati iz nje črpati blagostanje. Ti delavec, ki riješ pod zemljo in ji trgaš iz dro-bovja stotisočletne zaklade, vedi, iz naše zemlje jih trgaš. Pa če jih trgaš za tujca, dvigni se, usposobi se, da jih boš trgal zase.

Samozavestnega rodu je treba, da se bo širila prosveta in z njo narodna blaginja.

Kakor smo imeli vedno nekaj treznih in tudi samozavestnih ljudi, smo imeli prav malo takih, ki bi gledali poleg svojega blagostanja tudi na občo korist. Smisel za skupnost je tretja naša potreba. Od mravlje se učimo! Vkljub vsej prid-nosti premore poedina malo, tisoči pa zgrade silno mravljišče, ki služi v korist in ponos vsemu rodu. Zadruga so taka človeška mravljišča. Na-pačno je naziranje, da znači beseda zadruga delo za druge. Zadruga je le združenje posamez-nih slabih sil, ki posamezne nič ne pomenijo, če jih pa združimo k skupnemu smotru, prema-gajo vse ovire.

Nič ne koristita posamezniku naposled tudi ne treznost in ne samozavest, če jih ne podpira stremiljenje po skupnem delu.

Dokler ne prodre v zadnjo vas uvidevnost za skupno delo, ne bodo koristile kar nič vse besede o narodni prosveti.

To so trije temeljni kamni, na katerih bo zgradil naš rod svojo bodočnost. **Za delo pa je treba poiskati in zbrati iz vsega naroda živih moči, ki bodo dajale pobudo za prosvetno delo. Izobraženec je zato tukaj, da uvidevno in po-žrtvovalno usmerja narodovo hotenje. Prvi gra-ditelj narodove prosvete bodi narod sam!**

Novi državni proračun

Naš državni proračun za leto 1931./1932. znaša 13 milijard 210 mili-jonov dinarjev in je za 138 milijonov dinarjev manjši od lanskega

V ponedeljek 30. marca je predložil finančni minister dr. Stanko Švrljuga v imenu vlade Nj. Vel. kralju v podpis novi proračun za leto 1931./1932. Ob tej priliki je podal daljšo iz-javo, iz katere navajamo nekaj važnejših po-udarkov.

Državni proračun znaša 13 milijard 210 mi-lijonov dinarjev in je za 138 milijonov dinar-jev nižji od lanskega, ki je znašal 15 milijard 348 milijonov dinarjev.

Ker so izdatki in dohodki predvideni v enaki višini, je torej doseženo popolno proračunsko ravnovesje,

kar je najvažnejša naloga pri sestavi pro-računa. Znižanje izdatkov kaže neomajno voljo do varčevanja, ki je bilo dosledno izvedeno pri odmeri vseh državnih izdatkov. To priza-devanje vlade se kaže v polni luči, če se vpo-števa, da so pri sestavi novega proračuna bili dani isti pogoji kakor leta 1930./1931. in da se

obseg državne uprave ni zmanjšal. V tem pro-računu pa so vrhu tega zapopadeni tudi neki izdatki, ki so bili lani odobreni kot izredni kre-diti. Razen popolnega ravnovesja med izdatki in dohodki in skrajnega varčevanja v izdatkih je bilo omogočeno tudi še veliko znižanje dav-kih bremen prebivalstva. Treba je tudi na-glasiti,

da je razdelitev posameznih vrst izdat-kov do skrajnih mej v skladu z važ-nostjo potreb, katerim ti izdatki služijo.

V izdatkih vrhovne državne uprave, ki znašajo 552 milijonov dinarjev, se je dosegljo zni-žanje 72 milijonov dinarjev napram lani. Pri pokojninah in invalidninah so znižani krediti za 64 milijonov dinarjev in znašajo nekaj čez 1 milijardo dinarjev. Od teh je določenih za pokojnine 866 milijonov in za invalidske pod-pore 170 milijonov dinarjev. Za odplačevanje državnih dolgov je proračunanih 1 milijarda 220 milijonov dinarjev. Pri ministrstvu pro-

svete se je povečal proračun za 37 milijonov na 895 milijonov dinarjev.

Med drugim je tudi za Sokola kraljevine Jugoslavije določenih 8 milijonov dinarjev. Za naše univerze znaša povišanje 6 milijonov dinarjev, za srednje šole pa 6 milijonov dinarjev. Prav tako so tudi povečani krediti za osnovno šolstvo za 1200 učiteljev in 200 veroučiteljev. 3 milijoni dinarjev so namenjeni kot podpora siromašnim občinam za zgradbo in 12 milijonov dinarjev za dovršitev že začelih šolskih poslopij. Pri vojski in mornarici je povišan proračun za 73 milijonov na 2 milijardi 596 milijonov dinarjev. Večina teh izdatkov gre za gospodarske in zdravstvene potrebe vojske in za mornarico, vendar pa so tudi tu vsi izdatki znižani do skrajnostnih mej možnosti. V proračunu ministrstva za gradbe v znesku 279 milijonov dinarjev so vnešeni novi krediti za popravilo državnih cest v vsej državi v znesku 14 milijonov dinarjev in 10 milijonov dinarjev za podporo banovinam pri popravilu in vzdrževanju cest. Tudi tu se je štedilo kar najbolj. Proračun ministrstva za kmetijstvo znaša 83 milijonov dinarjev in je za 19 milijonov dinarjev nižji od lanskega. To znižanje je pa v prvi vrsti posledica prenosa večjega dela strokovnih izdatkov na banovine. V banovinskih proračunih je predvidenih za kmetijstvo 65 milijonov dinarjev poleg državnega proračuna 50 milijonov dinarjev. Tako je za pospeševanje kmetijstva na razpolago skupaj 110 milijonov dinarjev. Za socialno politiko in zdravstvo je predvidenih 243 milijonov dinarjev in so vnešeni v ta proračun novi krediti za izseljensko službo v inozemstvu. Prav tako so v vseh ostalih ministrstvih izdatki znižani.

V državnih dohodkih ne vsebuje predlog proračuna nobenih novih dohodkov razen davka na samce. Dohodki iz drugih neposrednih in posrednih davkov so zmanjšani. Vlada je zato že lani znižala nekatere doklade. V teku lanskega leta je bila dvakrat znižana stopnja osnovnega davka na zemljarino. Med vsemi vrstami davkov je bil zlasti zmanjšan donos davka na zemljišča za 110 milijonov dinarjev. Donos neposrednih davkov je proračunan na 2 milijardi 160 milijonov dinarjev; od tega odpade na zemljarino 610, na zgradarino 258, na pridobnino 220, na uslužbenske davek 260, na samski davek 1, na vojnico 5, na davek na po-

slovni promet 450 milijonov dinarjev. Donos posrednih davkov je proračunan na 3 milijarde 586 milijonov dinarjev; od tega odpade na trošarino 800, na takse 1245, na carine 1488 milijonov dinarjev. Donos monopolov (tobak, sol in drugo) je proračunan na 1839, reparacije (dajatve na račun vojne odškodnine) iz Nem-

čije pa na 406 milijonov dinarjev. Med dohodki iz državnih podjetij (železnice, pošta, državna posestva in drugo) v skupnem znesku 5 milijard 169 milijonov dinarjev tvorijo najjačjo postavko železnice s 3 milijardami 557 milijoni dinarjev. Državni rudniki in gozdovi bodo po proračunu vrgli 602 milijona dinarjev.

Tudi za brezposelne rudarje bo preskrbljeno

V petek se je vršilo v Beogradu v prostorih Delavske zbornice posvetovanje o omiljenju brezposelnosti v rudarski stroki. Na posvetovanju so bili prisotni zastopniki delodajalcev, delavskih zbornic, rudarskih organizacij in bratovskih skladnic. Sestanek je imel nalogo, poiskati sredstva za pomoč brezposelnim v rudarski stroki, zlasti tudi onim našim rudarjem, ki so v inozemstvu izgubili zaposlenost in se sedaj vračajo v domovino.

Posvetovanje je otvoril ravnatelj rudarskega oddelka v ministrstvu za gozdove in rudnike, Turina, a potem ga je vodil načelnik ministrstva za gozdove in rudnike Belančič. Po raznih poročilih je bil v debati dosežen načelen sporazum, da se ima zavarovanje za brezposelne rudarje izvesti takoj. Gre samo za to, kako naj bi se ustvaril osnovni kapital, ki naj bi omogočil prvo pomoč. Tajnik delavskih zbornic, Pavičič, je predlagal, naj bi vse delodajalske in delavske ustanove, ki skrbijo za delavce, iz svojih razpoložljivih sredstev dale gotove vsote za prvo pomoč brezposelnim rudarjem. Prav tako naj bi tudi prispevala država

primerno vsoto k osnovni glavnici. V svojem poročilu je navajal, da je največ brezposelnih rudarjev v Sloveniji, kjer jih je okrog 2000. Samo delno zaposlenih rudarjev je v Srbiji 40 odstotkov, v Sloveniji nad 50 odstotkov, v Hrvaški 50, v Bosni 40 odstotkov.

Po vsestranski razpravi je bil sprejet naslednji sklep:

V okrilju ministrstva za gozdove in rudnike naj se osnuje sklad za podporo brezposelnih rudarjev in se minister za gozdove in rudnike naproša, da o tem takoj izda potreben zakon in v pravilniku določi, da se prične pobiranje prispevkov za ta sklad že s 1. aprilom tekočega leta. Obenem z zakonom naj se izda tudi pravilnik o načinu dajanja podpore in o njeni višini.

Naposled je bilo sklenjeno, da poseti zastopstvo rudarjev in rudarskih podjetnikov prometnega ministra in ga naprosi, naj čimprej izda naročilo za dobavo premoga državnim železnicam za letošnje leto, da se tudi na ta način omili brezposelnost med rudarji.

Mučeništvo naših primorskih rojakov

Švicarski dnevnik «Neue Züricher Zeitung» priobčuje pod naslovom «Nevarnost v Julijski Krajini» dopis iz Trsta, ki slika življenje naših rojakov v Julijski Krajini in opozarja na nevarnost, ki jih ustvarja Italija s svojo nasilno politiko nad slovenskim življenjem. List ugotavlja, da živi v teh krajih pol milijona Slovencev in Hrvatov, ki so imeli še 1922. leta 678 osnovnošolskih razredov s 46.000 učenci in 706 učitelji. Višje šolstvo, ki je v letu 1914. še štelo 97 profesorjev in 1571 učencev, so Italijani že takoj ob aneksiji zaprli. Fašizem je oktobra leta 1923. splošno uvedel italijanski učni jezik v šole in tako z enim udarcem ubil vse slovansko šolstvo v Julijski Krajini.

Do leta 1925. je bil dovoljen še prostovoljen pouk materinskega jezika po tri ure na teden, potem pa je še ta odpadel in vsaka slovenska beseda je bila izgnana iz šole.

«Fašisti so dvignili, tako piše 'Neue Züricher Zeitung', divjo gonjo proti slovenski duhovščini. Vedno bolj so pritiskali na Vatikan, naj nastopi proti slovenskim duhovnikom in naj jih zamenja z italijanskimi. Obenem je pa fašizem tudi sam podvzel silen napad na slovenski verski pouk; pri tem se je poslužil italijanskega učiteljstva. Ker so duhovniki prenesli verski pouk v cerkev in župnišča, kamor zaenkrat edino še ni bila segla fašistična roka, so začeli učitelji sami

Soteščan:

Dedinja treh gradov

Povest iz starih časov.

«Zakaj?» je viteza zaskrbelo. «Pravkar si rekel, da je Marica pri dobrih ljudeh, ki jo bodo tudi skrbno varovali.»

«Res je, plemeniti gospod. Toda neznanec, ki je odvedel deklico, je rekel, da se bo zopet oglasil. Bojim se, da bo obljubo hitro izpolnil...»

«Zakaj to misliš?»

«Zato, ker me je napadel.» Starec je pripovedoval, kako mu je ob mraku priletel nasproti kamen, kateremu se je srečno izognil. Napadalec je moral slutiti, da ga nekdo zasleduje.

Vitez se je zasukal. Urno je opasal meč, služabnik mu je napolnil potno torbo. Kakor bi trevil, so bili napreženi konji in pripravljeno spomstvo. Gomež jim je kazal pot v samotno gorsko selo.

Hodila so srečno brez nevarnosti in ovire. Pot, ki je mučila starca več tednov, so imeli za seboj že v nekaj dnevih. Ko je tretjič zatonilo sonce, so dospeli v vas, kjer so se ustavili in prenočili. Vitez se je zahvalil za pomoč, katero so izkazali bednemu starcu ter obdaril starko in vaščane. Zjutraj so odrinili, čim se je pričelo daniti.

Brklež je sedel pred hišo, zopet je pletel košaro in zrl v dolino. Ob pogledu na jezdece so mu odrevenele roke; mislil je, da prihajajo ro-

parji, ki so ga nedavno tako vsiljivo nadlegovali. Kdo ve, kaj bodo zopet zahtevali od njega.

Pomiril se je, ko je zagledal starega znanca Gomeža ob strani mladega gospoda. Ta ni imel roparskega obraza. Lahko pa je ogleduh ali pa zasleduje roparje, katere hoče iztrebiti. Kar pogrelo ga je ob misli, da jih bo moral izdati.

Četica se je ustavila pred kočjo, vitez je stopil s konja in se približal gospodarju. Brkleža je ponovno zaskrbelo, zakaj njegov tovariš se je stisnil molče v ozadje.

«Po Marico smo prišli, ga je nagovoril vitez. «Nikar se nas ne bojte!»

Starec ga je začudeno pogledal. Ni ga razumel, zato mu ni mogel odgovoriti.

«Po deklico, katero ste nedavno sprejeli v varstvo, mu je prijazno odgovoril.

«Odšla je, je žalostno odvrnil.

«Kam?» Vitez je osupnil in izpremenil barvo.

«Prav kakor sem jo dobil, tako sem jo zopet izgubil, je povsobil glavo. «Neznanec, ki mi jo je izročil, jo je zopet odvedel...»

«Deklico, ki je pasla ovčico...» se je oglasil Gomež in stopil pred tovariša. «Pomisli, kaj si storil, nesrečnik!»

«Ničesar hudega kakor to, kar sem moral storiti. Bodalo mi je nastavit...»

«Kdo?» Vitez je položil roko na meč, ostro je pogledal starca in rekel: «Kdo se je predrznil?»

«Neznani grbec... Svojega otroka je zahteval...»

Vitez se je razsrdil. «Tako? Ali ne veste, čigavo hčerko ste mu izročili?»

«Njegovo», se je starec komaj upal izpregovoriti.

«No, ali res ni vedel?» Vitez se je obrnil na Gomeža, naj izpove resnico.

«Hotel sem ga presenetiti, zato mu nisem povedal, je branil njegovo nedolžnost. «Hudobnež nas je prehitel.»

Plemič mu ni mogel delati krivice, nego mu je samo rekel z očitajočim glasom: «Marico, edinko močiljskega gospoda, ste dali tolovaju...»

«Tisto, ki se je nedavno izgubila?» se je spomnil, kar mu je pred dnevi pravil tovariš. «Zakaj me ni nihče na to opozoril?»

«Sam vrag me je premotil, se je Gomež tolkel po čelu. «S hudobcem so v stiku taki rokovanjači...»

Viteza se je polasčal obup, srce mu je krvavelo. Ali naj se vrne nazaj brez Marice? Kdo bo njen rešilec?

Hipno mu je zasijalo novo upanje, nekaj ga je čudežno potolažilo. Vdano je vzdihnil: «Morda pa ni še zamujeno.»

«Bog daj, da bi ne bilo, se je Brklež začel solziti. «Rad sem jo imel kakor svojo hčerko.» Pokazal je vitezu belo ovčico, zaznamenovano z rdečim trakom. «Ta živalica ji je krajšala trpljenje.»

«Škoda, da ste se dali oplahiti, mu je vitez rahlo očital.

«Rokovanjač mi je grozil z grožnjem. Ako bi se bil upiral, bi bil danes mrtev...»

«Kaj pa sinovi?» se je spomnil Gomež. «Združili bi ga bili kakor bruško...»

opravljati verski pouk v šolah in ga izrabljali v svoje svrhe. Otrokom so porazdelili italijanske molitvenike, slovenske pa so jim kratkoma pobrali. Učili so jih italijanskih svetih pesmic, nato so jih pa vse skupaj odvedli v cerkev in jim ukazali peti italijansko.»

«Značilni za fašistične metode so dogodki ob sedanjih adventskih misijonih v Gorici. V stolni cerkvi se je pred praznimi klopmi vršila italijanska pridiga, medtem ko je bilo svetišče na Travniku, kjer se je vršil slovenski misijon, nabit polno. Ze prvi dan se je pojavila skupina fašistov pri slovenski pridigi in pozvala z medklici pridigarja, naj govori italijansko. Ta jim je odgovoril, naj gredo oni, ki hočejo slišati italijansko pridigo, v stolno cerkev. Naslednjega dne so se pojavili fašisti v cerkvi v še večjem številu in so ponovili demonstracije. Naenkrat so ugasnile luči, električni vod je bil prerezan in slišati je bilo klice, da se pripravljata atentat na cerkev. Toda tudi poizkus, povzročiti paniko in na ta način pripraviti ljudi do tega, da bi zapustili cerkev, se je izjalovil zaradi hladnokrvnosti dušnega pastirja, ki je svoj govor mirno nadaljeval in pozval vernike, naj se ne umaknejo iz cerkve, marveč naj rajši, če treba, tudi umrejo mučeniške smrti. Pri razsvetljavi sveč se je pridiga vršila do konca.»

«Podobne šikanije se dogajajo dan za dnem in razumljivo je, da ustvarjajo zelo napeto ozračje. Položaj se je v zadnjem času tako poostiril, da svetovna javnost o teh zadevah ne sme več molčati. Ne samo zato, ker ni v vsej Julijski Krajini niti ene slovenske šole niti enega slovenskega časopisa, ampak tudi, ker se ob tej meji pojavlja nevarnost. Jugoslovenska vlada sicer vedno duši izbruhe protitalijanskega razpoloženja in se z največjo mirnostjo in miroljubnostjo brani italijanskih psov in sramotitev. Vzrok za to gotovo ni prijateljsko razpoloženje proti Italiji, ampak spoznanje, da se sedanji odnošaji med obema državama nikakor ne smejo še poslabšati s hujskajočo časopisno gonjo.»

«Neue Züricher Zeitung» zaključuje svoja izvajanja takole: «Za javno mnenje Evrope je najvažnejše, da na tej meji nastaja nova vojna nevarnost. Važno je pri tem tudi, da ima Julijska Krajina poleg obče še svojo posebno gospodarsko krizo. Nova meja je Trst in Reko odrezala od zaledja in kljub vsej vladni pomoči sta obe pristanišči gospodarsko strti, Sušak pa, nekdanj samo

Govori se o Jugoslaviji ...

... o lepih narodnih običajih
... o živopisanih nošah
in krasnih zobeh njenih prebivalcev!

Kdor pripoveduje o Jugoslaviji ne pozabi pripomniti, kako imajo Jugoslovani lepe zobe. Stotisoče Jugoslovčanov neguje svoje zobe s Sargovim Kalodontom. Osvežujoča pena Sargovega Kalodonta ... zobne kreme prekrasno čisti zobe, da jim lesketajočo belino, a usta varuje bolezenskih kali.

SARGOV

KALODONT

ohranjuje zdravje in lepoto zob.

«Ni jih bilo doma. Zlobnež me je presenetil. Oh, da se je moralo to zgoditi!»

«Pustimo tarnanje in vzdihovanje. Povejte mi, odkod je prišel neznanec in po kateri poti je odvedel deklico», je vitez začel poizvedovati.

«Ne vem, odkod je prišel, ker me je iznenadil. Odšel pa je čez griče v smeri proti gorovju. Hodil je peš, deklica mu je morala slediti. Kakor s krepplji jo je držal za roko, komaj jo je spravil od koč.»

Vzlic svoji žalosti se je vitez razveselil. Ako potepuh ni imel konja, tedaj ga bodo prej dohiti, čeprav ga bo težje zasledovati. Tudi mu bo deklica kmalu opešala; zopet jo bo moral kje shraniti, da mu popolnoma ne omaga. Težko bo iztakniti njeno bivališče. Strašne misli so ga podile naprej za neznanecem.

«Ali je tukaj v bližini še kako drugo selo?» je vprašal vitez pred odhodom.

Brklež se je zamislil, v duhu je premeril pot čez griče. «Daleč tam nekje v gorovju biva samotar, ki veže metle in žge oglje», se je spomnil gorskega žudaka.

Plemiž je nehal poizvedovati. Izbral je zanesljiva vojščaka, na ostaneta na straži pri koči. Sam se je dvignil na konja, ostali vojščaki pa so mu sledili. Brkležev sin Cene jim je kazal pot v gorovje.

Kmalu jih je objela gorska dolinica z žuborečim potokom. Na obeh straneh so štrlele v zrak visoke pečine, ponekod gole in razgrete od solnca, drugod pa obrasle s trnjem in z divjo travo. Po strmini so se spenjale razdrapane drče, po njih

so drveli hudourniki in valili kamenje v dolino. Pot ob potoku je bila zarita prav v podnožje griča; marsikje je bila razpokana zaradi nalivov ali pa zasuta s kamenjem in peskom. Čez take nasipe je bilo treba počasi in zelo previdno jezdit.

Potoček je izviral izpod hriba, kjer se je končala dolina. Ob izviru je zelenela tratica — prava znamenitost v gorskem zatišju. Tukaj so se morali ustaviti; pot se jim je nenadoma izpremenila v ozko stezico, ki je krenila navzgor po pobočju.

«Kam pa sedaj?» se je vitez obrnil na spremljevalca.

«Naprej!» mu je pokazal proti vrhu. «Tam gori je bivališče gorskega samotarja.»

Vojščak je ostal za varuha pri konjih, drugi pa so spremili viteza v gorovje. Pot je bila mučna; plezali so po skalah ter se lovili za grmovje. Znoj jim je lil v curkih po obrazu.

Vitez je med potjo malo govoril. Dvomil je, da bo kaj dosegel. Samo včasih se mu je nasmehnilo upanje kakor solnce med črnimi oblaki. Ropar ni mogel oditi po drugi poti, čeprav ni pustil za seboj nikake stopinje. Nekje v gorovju mora imeti varno skrivališče. Ob pogledu navzdol so ga morile strašne slutnje. Kdo ve, ali ni treščil svojo žrtev v prepad med pečine...

Poslednje nade so mu krožile okrog gorskega samotarja. Samotar je sedel na tnalu ob ogljenici, obraz mu je bil porasel in roke umazane od oglja. Nekaj korakov od ogljenice je stala

njegova koč. Koliba je bila zgrajena iz neobtesanih debel in pokrita s smrečjem. Vhod je tvorila nizka odprtina, zapiral jo je povesek dračja. Ob steni je ležala ukročena lisica, varubinja samotnega gorskega doma.

Gorski čudak je bil neprijetno iznenaden. Počasi je zvečil bob, katerega je zajemal iz prstenega lonca. Zraven njega je slonela pravkar izdelana metla. Ko je zagledal tujce, je odložil lonec in ga pokril s smrekovo vejo. Z rokavom si je obrisal usta in začel nejevoljeno godrnjati.

«Ali se nas bojite?» ga je vitez prijazno nagovoril. Vojščaki so ga radovedno obstopili.

Samotar se je počasi dvignil in rekel: «Niš vas ni bilo treba. Kaj prav za prav hočete od mene?»

«Ali drži ta pot v dolino?» se je glasilo vitezovo vprašanje.

«Morda veste to bolje kakor jaz», se je osorno odrezal.

«Menda smo zašli... Tod še nismo hodili.»

«Tudi danes vas nisem klical. Zakaž hodite baš čez griče?»

«Ker je menda tu edina pot, pa še ta je dolga in strma.»

«Kdor ni utrjen, naj ostane v dolini.»

«Očka, vi se menda šalite. Povejte mi rajši, kod je najkrajša pot v ravnino.» Vitezove besede so bile mehke in prijazne vzlic zbadljivim odgovorom in srepim pogledom.

«V dolino je še daleč», mu je odvrnil manj osorno. «Najbolj težavno pot ste si izbrali.»

neznatno reško predmestje, ki je pripadel Jugoslaviji, se je medtem razvil v cvetočo jugoslovensko luko. Če vprašati italijanskega nacionalista, kako bi se tem razmeram dalo od pomoči, bo odgovoril: samo tako, da se Jugoslavija razbije in se na njenem mestu ustvari več malih držav, ki bi bile odvisne od Italije. Če spojmimo te na-

zore s celoto drugih vprašanj, kakor italijansko prodiranje v Albanijo, italijanska propaganda za osvoboditev Dalmacije, ki jo vedno imenujejo 'Dalmazia italianissima', delovanje italijanske diplomacije v vseh državah, ki mejijo na Jugoslavijo, potem razumemo, da tukaj rase nevarnost, ki je ne smemo podcenjevati.»

Priprava in pretakanje hrane v rastlinstvu

Skrivnost pomladnega rastlinskega vstajenja — Tudi rastlina ima usta, skozi katera diha in uživa večji del svoje hrane

Velika noč ni le veličasten praznik Kristovega vstajenja, temveč tudi velik praznik prebujenja narave iz dolgega zimskega počitka. Muževnost zapljuje in kar čez noč ozelenijo bukve v rebri, ozelenijo loke in travniki. Kar samo ob sebi umevno se nam zdi vse to, vendar je prav zanimiv pogled v snovanje narave, da vemo, kako se vse to naglo izvrši.

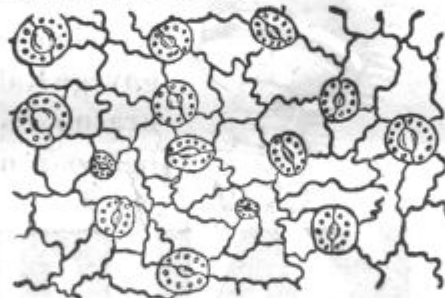
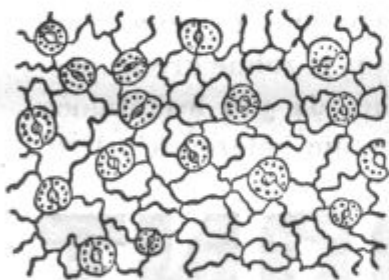
Vse raste gre iz dveh plasti, iz zemlje in iz zraka, ker pač vsaka rastlina rase z koreninami v zemljo, z vejevjem in listjem pa v zrak. Iz zemlje vleče drevo po umetno izdelanem vodovodu lesnih celic vodo in v njej raztopljene rudninske snovi, dušik, kalij, apno, fosforovo kislino, magnezij, nekaj železa in žvepla. Vseh teh snovi pa je v rastlini prav malo, komaj za stoti del. To resnico doženemo tako, da sežgemo rastlino. Vsakdo ve, da nastane iz debelega bukovega polena prav malo pepela, v katerem najdemo snovi, ki jih je vzela rastoča bukev iz zemlje. Od kod so pa druge sestavine lesa? Iz zraka! Saj vidimo, da gredo pri gorenju spet v zrak vse sestavine, ki je rastlina prejela iz njega.

Kaj pa je gorenje? Nič drugega kakor vezanje ogljika, ki tvori v lesu polovico njegove teže, s sestavnim delom našega zraka, to je s kisikom, v ogljikovo kislino.

Da je v lesu res polovica ogljika, se lahko prepričamo, če žgemo oglje. S počasnim segrevanjem ob le malem dostopu zraka (s kuhanjem, kakor pravijo ogljarji) odstranimo iz lesa vse plinaste snovi in vodo, ki jo je tudi v zelo suhem lesu še vedno 15 do 20 delov. Oglje, ki ga tako izžgemo iz drva, je do malega sam ogljik.

Kakšna je pa potem ogljikova kislina, ki nastane pri gorenju, kakor smo rekli? Prav tisti plin je, ki je v sodavici, pokalici in tudi v vinu in ki napravi, da pijača šumi. Pri gorenju, ko nastaja ta plin, se vzbujajo mnoge toplote. Ogljikova kislina, katere je v sto delih zraka komaj 0,03 dela, ali če vzamemo v litrih, na 33 polovnjakov zraka en sam liter.

Rastlinska usta so v zelenem listju. S prostim očesom jih sicer ne vidimo, pač pa pod drobnogledom. Tem ustom pravimo reže, katere obliko vidimo na tej sliki.

Skozi te odprtne vsrkava rastlina iz zraka ogljikovo kislino, jo cepi na ogljik in kisik. Kisik reže spet izdihava, ogljik pa se spaja s snovmi, ki jih je dobila rastlina iz zemlje, v les, cvet in in sad drevja. Kaj pa je prav za prav les? Knjige pravijo lesu celuloza in je ta snov nastala iz 6 delov ogljika, 10 delov vodika in 5 delov kisika.

Po svojih sestavinah je celuloza prav enaka škrobu ali škirki, ki je glavna sestavina močnatih sadov in gomoljev. Le drugače so eni in isti sestavni deli zvezani med seboj pri celulozi kakor pri škrobu. Prav tako lahko napravimo iz sladkega kisle mleko ali pa sir, ki tudi nista mleku nič podobna.

Škrob, ki nastane kot prva snov v listju, pa ne more iz lista kot tak, ker ni tekoč. Zato mu da rastlina še dva dela vodika in en del kisika, ki spremeni škrob v sladkor in le-ta potuje potem tja, kjer je potreben za gradnjo novih delov rastline.

Pretakanje gradilnih snovi, imenovanih organske snovi, se vrši v lubju in v koži drevesa in drugih rastlin, dočim smo rekli prej, da voda in rudninske snovi potujejo iz zemlje po lesu. Preden odpade listje na jesen in je napravila rastlina svojo dolžnost, da je poskrbela za zoro, preskrbi tudi zase prav tako, kakor si nabere hrček zaloga v svoje rove. V lubju, lesu in koreninah nakopiči toliko gradilnih snovi, da lahko iz teh zgradi prvo listje v pomladi, ki bo spet hranilo skozi reže celo drevo ali drugo rastlino.

Da je temu res tako, se lahko vsakdo sami prepriča. Mislim, da je že marsikdo videl v zgodnji pomladi odžagano vejo sadnega drevesa, ki jo je pustil neskrbni gospodar, da jo je prerasla trava. Če je bilo dovolj vlage, je odžagana veja odgnala listje in cvetje sama iz sebe, brez korenin in brez gnoja. Pač dovolj jasen dokaz, kako je mogoče, da tako naglo ozeleni na pomlad vsa narava.

Da vedo naši vinogradniki tudi izkoristiti to hrano, ki se pretaka po lubju ali skorji, vidimo v tako zvanem »rinkanju« trte. Z malo zarezov okrog in okrog nekaterih rodnih mladice pod spodnjim grozdom prepreči vinogradnik, da ne

«Ali ne hodi nihče tukaj mimo?» Vitez se ni dal odgnati, čeprav je videl, da bi se ga samotar silno rad iznebil.

«Nihče brez posebnih opravkov», ga je nezaupno pogledal.

«Tako kot mi, kaj ne», je razumel pikro opazko.

«Za pokoro še ni dozdej nihče priromal v gorovje...»

Plemič je zbral vso prijaznost ter jo izlil v vprašanje: «Očka, kakšno opravilo je privedlo semkaj moža, ki se je nedavno tukaj oglasil?»

Oglar je obtičal v zadregi, nikamor se ni upal geniti. Odklašljal se je in rekel: «Gospod, o tem ne smem govoriti.»

V vitezu je nekaj zavriskalo, srce mu je poskočilo od veselja. Skozi temne oblake dvomov mu je posijala zvezda upanja. Prišel je do smotra, skoro bo dovršil reševalno delo. Njegova duša je bila polna sreče in zadovoljstva.

Stopil je bliže k samotarju in mu podaril srebrn tolar z besedami: «Vem, da si težko služite vsakdanji kruh, tole shranite za priboljšek!»

Gorski čudak je sprejel denar ter ga sukal med okornimi prsti. Koliko metel bi bil moral narediti in oglja našgati za tako plačilo! Toliko denarja že dolgo ni zaslužil. Kako bogat in dober mora biti gospod, ki razsiplje taka darila!

«Tujec je zdaj že lahko v dolini», je začel pod vplivom nepričakovane plačila. «Res imate konja, pa ga boste težko dohiteli...»

«Ali je bil sam, ali je imel še koga pri sebi?» Vitezu so se besede kar topile, bila ga je sama ljubeznivost.

Ogljar je bil v mučnem položaju. Povedati ni smel, molčati pa se mu je zdelo grdo in nehvaležno. Otožno je pogledal srebrnik ter ga hotel vitezu vrniti. Rekel mu je: «Gospod, ne smem. Res ne smem govoriti...»

«Kdo pa vas čuje? Neznaneec, ki vam je prepovedal, je že daleč, daleč...» mu je omaleževal bojazen.

«Zagrozil mi je, moral sem mu priseči...»

«Prisega ne velja, ker vas je prisilil...»

«Bojim se njegovega maščevanja...»

«Ne to utegnili. Jaz sem močnejši...»

«Lahko me ubije...»

«Gorje mu, ako se prikaže...»

«Zmehom ne boste pri meni... Kdo me bo branil?»

«Pravica ga bo kaznovala.» Vitez se je naveličal besedičenja; poznalo se mu je, da se premaže in da kroti nejevoljo. Obraz mu je zasenčila resnoba, trde besede so mu prihajale na jezik.

Tedaj je pogledala skozi odprtino v kolibi deklica v ponošeni obleki; lice ji je bilo črno ko oglje. Zagledala je tujca in se je boječe umaknila.

Starcu očitno ni bilo prav, ker se je deklica pokazala. Sam ni vedel, kako bi ji bil skrivno namignil, naj se skrije v kolibo. Vojščaki so se začudeno izpogledali.

«Čigava je ta deklica?» ga je vprašal vitez.

«Sirotica, ki mi je izročena v varstvo za nekaj časa», mu je plaho odvrnil.

«Zakaj jo prikrivate?»

«Bojim se, da bi se vas ne prestrašila...»

Gomež je stal v ozadju in molče opazoval samotarja. Čim je zagledal deklico, je stopil k odprtini in pogledal v kolibo. Z gorjačo je odgnal razkačeno lisico.

Nenadno so mu zažarele oči, čelo se mu je začudeno dvignilo in nabralo v gube. «Marica!» je vzkliknil in prijel deklico za roko. Povedel jo je k vitezu, ki jo je čakal z razprostrtimi rokami. Komaj jo je mogel spoznati.

«Marica, moja sreča!» Visoko jo je dvignil v zrak v znamenje presenečenja in radosti.

«Herman!» je zaihtela od veselja. «Kako dolgo sem te pričakovala!»

«Joj, kakšna pa si?» ji je gledil kodrasto glavico. «Kdo te je tako onesnažil?»

«Grbec me je namazal s sajami, da bi me nihče ne mogel spoznati. Oh, koliko sem morala pretrpeti! Kako neusmiljeno me je vlačil po gorovju!»

«Marica, zdaj je prestano. Kmalu boš v očetovem naročju.»

«Oče!» je ploskala z rokama. «Ali ve, da prihajam?»

«Ne, ker ga nameravamo iznenaditi...»

Posedli so po travi in se začeli prijazno razgovarjati. Marica je slonela vitezu v naročju; pravil ji je o očetu, kako so mu privedli neko tujo deklico, samo da so mu ohranili življenje. Ako bi mu bili povedali resnico, bi bil od žalosti umrl.

Marica mu je pripovedovala, kako jo je ugrabil neznan grbec in jo zaprl v temno ječo. Odtod jo je odvedel na konju v gorovje, odtam pa zopet naprej v kolibo gorskega ogljarja. Tukaj je dočakala čudežno rešitev. V zavesti, da je rešena, je od veselja poskočila.

Ob ogljenici je čepel stavec, pust in čemer, «Ubil me bo, kadar pride...» je mrmral. «Sam vrag ga je prinesel...»

«Od vas nima ničesar zahtevati. Pošljite ga k vitezu v Podolje. Ako ga mika, naj pride po plačilo.»

Marica je splezala vitezu na hrbet ter se ga prav tesno oklenila. V dolini ob studencu so jo umili ter posadili na konja. Bila je izmučena, pa tudi sestradena; ustaviti so se morali pri Brkležu, kjer se je odpočila in okrepla. V zahvalo je Brklež prejel od viteza pred odhodom bogato darilo. Tudi žena in sinovi so bili primerno obdarovani. (Dalje prihodajšč.)

more tok soka teči v druge mladice ali korenine. Posledica tega je, da se grozdje na rinkanl mladici zelo odebeli. Če bi pa rinkanl vse mladice, bi nam pa trs odmrl, ker bi izstradali korenine, čeprav bi stale sredi gnoja.

Tako se pretaka in prenavlja rastlinska krl po rastlinah. Če človek natančneje pregleda vso to delovanje, zapopade marsikaj, mimo česar je šel prej kakor slepec. Človek, ki občuti in spozna skrivni utrip narave, je vsemu stvarstvu in tudi sebi bližji.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

KAKO PRIDEMO DO POLNIH KOŠENJ PRI LUCERNI.

Lucerna je naša najvažnejša krmska rastlina. Odlikuje se s svojimi bogatimi pridelki, s svojo velikoletno trpežnostjo in svojo odpornostjo proti suši, kar je v naših razmerah največje važnosti. Njeni pridelki niso le obilni, ampak so tudi bogati na beljakovinah, po katerih se najbolj

ravna vsa tečnost krme. V tem pogledu prekosl vse druge krmske rastline, ki jih doma pridelujemo, in je izvrstna klaja za molzno in drugo goved.

V zadnjem času je začela lucerna marsikje pešati. Poslabšala se je njena trpežnost in rodovitost. Večkrat nam odpove že po 4 letih. Pa tudi košnje niso tako obilne, kakor svoj čas.

To nazadovanje lucerne nam priča, da ji manjkajo pogoji za popolno uspevanje. Vedeti moramo, da je že na semenu veliko ležeče. Ker je lucerna občutljiva proti zimskemu mrazu, je jemati seme od dobro utrjenih sort, kakršna je n. pr. banaška ali ogrska lucerna.

Zelo važno je dalje, gledati na to, da jo ne sejemo v lege z mokro spodnjo plastjo, ker je podtalna voda pravi strup za njo. Tudi plitke zemlje niso zanjo. Če manjka v zemlji apna, tudi ne more uspevati. Zato je tako zemljo najprej z apnom gnojiti, da si zagotovimo primerne pridelke. Lucerna ga namreč veliko porabi. Za pognojitev enega mernika posetve rabimo 200 do 300 kg apna, ki ga je spraviti že pred setvijo v zemljo.

Za setev je zemljo skrbno pripraviti in dobro očistiti od plevela, sicer se zgodi, da se že v par

letih obraste s travo, zajko, regratom itd., kar vse uničuje lucerno.

Seme lucerne je sejati na gosto, da je vsa setev bolj uspešna. Za en mernik posetve je treba 2½ do 3 kg semena. Da je v prvi mladosti bolj zavarovana pred plevelom, jo sejemo med zeleni oves kot zaščitno rastlino, ki ga sejemo bolj redko kakor navadno in ki ga moramo pokositi za zeleno klajo, kakor hitro se pokaže latje. Da moramo po drugi strani gledati na to, da je seme popolnoma očiščeno in predenice prosto, ume se samo ob sebi. Ravnotako je seveda važno, da je zemlja za lucerno zadostno vgnojena in dosti močna.

Pozneje je potrebno, da lucerni z ozirom na njene bogate in številne košnje vsako leto gnojimo, predvsem s fosfatnimi in kalijevimi gnojili, ker je pomanjkanje teh snovi pogostoma vzrok nepopoljni rasti in prezgodnjemu opešanju. Za mernik posetve je treba na leto po 40 do 50 kg Tomasove žlindre ali 30 kg superfosfata in 25 kg kalijeve soli. Dušičnatih gnojil navadno ni treba, ker si lucerna sama prisvaja potrebni dušik iz zraka.

Važno je tudi, da lucerne ne kosimo preveč v živo in da jo pustimo prvo leto priti do cvetja,

PRAVA POT

za temeljito in štedljivo pranje. Schicht

ZVEČER

tova metoda je enostavna in prak-

tična. Z Žensko hvalo se zvečer na-

moči, s Schichtovim terpentino-

vim milom pa prihodnje jutro izkuha.

ZJUTRAJ

TO JE CELO DELO PRI
SCHICHTOVI METODI

Ivan Albrecht:

Jeza usode

I.

Bartol Rottenkórner, valpet gospoda Herberta R., je v lahnem diru jezdil po poljski poti s hrvaške strani proti domu. Večerno solnce je zlatilo polja in vinograde, poljubljalo loze in livade in se počasi nagibalo k zatonu. Pod Gorjance so že v šir legale večerne sence, a s severa je včasih potegnil hladen veter.

Zdajci je valpet spustil uzdo, da je konj stopal korakoma. Predél je korobač iz desne v levico in si parkrat pogladil rdečkasto, že močno posivele brado. Čelo se mu je nagubalo in sive oči so čisto nekam izginile pod košatimi oboki posivele obrvi.

Tedaj se je oglasilo semkaj od Save:

«Mijesečina, mijesečina
upala u vrata,
mijesečina, mijesečina
upala u vrata...»

Hrapavemu ženskemu glasu se je takoj pridružil še čisti, zvonki glas mladenke, ki je odgovarjal:

«A moj dragi, a moj dragi
pokuca na vrata,
a moj dragi, a moj dragi
pokuca na vrata...»

Bartol Rottenkórner se zdrzne, ko da ga je pičil sršen. Sunkovito okrene konja in odjezdí v smer, odkoder je čul petje.

«Margit», zašepče kakor v trenutnem nalu mrzlice, a si takoj skuša pregnati neprijetne misli:

«Budalost! Pamet, Bartol, pamet! Kdaj je še kdo slišal prepevati mrtve ob Savi!»

Iz olšja se je kadilo. Tu in tam je lahen svit prodril skozi vejevje, kakor da blodijo večče po gošči.

Valpet razjaše konja, ki nekam prestrašeno zahrška, ko zavoha dim. Raztreseno pogladi lepo, vranje črno žival po grivi in jo priveže k starl vrbi. Nato tiho in previdno odide v goščavo. Čim globlje prihaja v olšje, tem razločeneje čuje posamezne glasove in kmalu iz mraka jasno razloči cigansko taborišče.

«Janka!» počeno zakliče glas, ki je prej pel. Bartol se skrije v vejevju in preži. V pisane cunje odeta ženska stoji pri ognju in naroča deklici, ki je na njen klic stopila iz šatora:

«Hajdi, Janka, tu imaš še tri sveža jajca! Popij jih in zapoj, da vidim, ali je tvoj glas dovolj srebrn, da prikljče moje zlato iz zidovja gospoda Herberta!»

Kakor živo dete ognja in noči stoji krasna mladenka kraj zgubane babure. Svilenočrni lasje se ji vsipajo preko ramen in oči goré, ko zapoje...

«Dobro, dete», jo pohvali starka. «Veš zdaj vse?»

«Zanesi se na Janko, tetka», zasrebrl mlada in si naprtl harfo. Starejša jo objame in ji šepetaje še nekaj naroča, ko nenadoma plane Bartol Rottenkórner k ognju.

«Margit!» sikne ko bes in krepko zgrabi prestrašeno ciganko za roko. Janka odskoči in spusti harfo, da zaječe strune, a Margit se tedaj rezko zasmeje:

«O, kakšna čast! Milost vaša, gospod Bartol Rottenkórner, sreča z vami v naši bližini!»

Valpet zaškriplje z zobmi;

«Molči, ženska, sicer...»

In že hlastno zgrabi za lovski nož, a Janka skoči kakor mačka izozad. S plamtečim pogledom se ozre po starki in potem na bodalo, ki ga je zdajci potegnila iz nedrij.

Starka ji svareče odkima.

«Pusti, Janka, golobičica moja! Saj ni vreden...»

Valpet hitro uvidi svoj nerodni položaj in izpusti starkino roko. Previdno odstopi nekaj korakov in začne čisto mirno:

«Zakaj zahajaš semkaj, Margit, ko veš, kako strogo preganja gospod Herbert tvoj rod?»

Margit brezbrizno sede in pobrska po ognju. «Še kača ljubi svoj plod, a Margit naj umrje daleč od njega?»

«Samo besedo, ženska», se spet grozeče razsrdi valpet.

«Aj, aj,» se zareži ciganka, «kako ste otročji, milost grajska, gospod Bartol Rottenkórner!»

Nato bliskovito skoči kvišku in se postavi tesno pred valpeta.

«Človek, ali sploh veš, da Margit živi?» Kaj te ne zebe do mozga ob misli, da govori zdaj s teboj duh nesrečne ciganke, lepe Margit, ki jo je žrtvoval tvoj gnusni gospod Jurij svoji pohoti? Ha, ha, ha, beži mi s tvojimi noži in korobači in psi, jaz se te ne bojim!»

Janka nemo strmi in kakor okamenela gleda čudni prizor.

Bartol Rottenkórner se z grozo prekrizja.

«Ne skušaj Boga, Margit,» pravi resno in se ozre na mladenko, ki drhti v razburjenju, «ne draži jeze gospoda Herberta! Bolj pametno je, da mi poveš, kako je sploh mogoče...»

«O, si radoveden, spoštovani gospod Rottenkórner, zakaj se niso razletele moje kosti po skalovju, ko si me dal na Jurijevo povelje vreči v prepad za gradom. Misliš si, da so moje telo

da jo torej kosimo, ko stopi že v cvetje. Na ta način skrbimo, da se tudi korenine bolj obrastejo in s tem ustvarijo boljši pogoji za njen nadaljnji razvoj.

KALIJEVA SOL KOT NAGLAVNO GNOJILO ZA VRTNO ZELENJAD.

Uspeh gnojenja se ravna tudi po času gnojenja. Težko raztopna gnojila trosimo že jeseni ali pa v prvi spomladi, da nam zaležejo, lahko raztopna, kakor na primer čilski solitar, pa pozneje kot naglavno gnojilo, ko je setev že ozelela. Kar se tiče kalijevih gnojil, jih trosimo že pozimi ali pa dlje časa pred setvijo, oziroma saditvijo, ker so izkušnje pokazale, da je gnojenje tik ob setvi malo uspešno ali celo napačno in škodljivo.

Za vrtnarstvo, pri katerem se vrste na istem prostoru razni sadeži, je ta izkušnja posebno važna. Tukaj namreč ni mogoče, da bi zemlja od enega sadeža do drugega dlje časa počivala, zaradi tega tudi ni mogoče, da bi pri gnojenju s kalijem lahko čakali po en ali dva tedna, preden bi zemljo na novo obsejali ali nasadili.

Pri vrtni zelenjadi je zaradi tega zelo važno, da ji moremo s kalijevo soljo tudi na glavo gnojiti. Tozadavni poskusi, ki so se vršili na bavarskem deželni zavodu za rastlinogojstvo in rastlinsko varstvo, so pokazali, kakor piše dr. Boshart, da ni bilo naglavno gnojenje s 40%no kalijevo soljo samo prav uspešno ampak da je prineslo skoraj pri vseh poskusih, ki so se vršili pri raznih rastlinah, več pridelka kakor pri običajnem zgodnjem gnojenju.

Tako je na primer čebula skozi štiri leta s pomočjo naglavnega gnojenja s kalijevo soljo bolj uspešna in dala več pridelka kakor pri zgodnjem gnojenju od februarja do maja. Prav to se je dognalo tudi pri zeleni. Pridelki so znesli pri naglavnem gnojenju 5, 10 in celo do 20 odstotkov več kakor pri enako močnem zgodnjem gnojenju. Pri nizkem fižolu je bil uspeh v vseh primerih za 8 do 10 odstotkov boljši, in sicer v zlic krajši dobi njegove rasti. Manj uspeha se je pa doseglo pri solati, pa tudi tukaj se je pokazalo, da je kasnejše gnojenje s kalijem več vredno kakor zgod-

nje. Pri zelju se je pokazalo tekom treh let, da je meseca aprila pred saditvijo ali meseca maja po saditvi izvršeno gnojenje več zaleglo kakor gnojenje meseca februarja, kake posebne razlike pa ni bilo opaziti pri naglavnem gnojenju v primeri z gnojenjem v aprilu.

Ti poskusi kažejo, da moremo tudi pozno spomladi gnojiti s kalijem, in sicer z uspehom. Pri večini zelenjadnih rastlin so se dosegli višji pridelki kakor pri zgodnjem gnojenju. Umevno je pa samo po sebi, da ne smemo kalijeve soli trositi po zelenih listih, ampak po zemlji poleg rastlin. Znano je dalje, da vplivata kot naglavni gnojili ugodno tudi lahko raztopna dušik in fosforna kislina.

Sejmi

- 7. aprila: Stara cerkev.
- 8. aprila: Št. Vid v litijskem okraju, Ziri, Fram.
- 9. aprila: Nova cerkev pri Celju.
- 10. aprila: Ribnica na Pohorju (samo za živino).
- 11. aprila: Trebelno, Dobje.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 dolar za 56-20 do 56-40 Din;
v d e v i z a h:

- 100 avstrijskih šilingov za 799-16 do 802-16 Din;
 - 100 nemških mark za 1355-50 do 1358-50 Din;
 - 100 madžarskih pengov za 992-61 do 995-61 Din;
 - 100 italijanskih lir za 297-14 do 299-14 Din;
 - 1 dolar za 56-74 do 56-94 Din;
 - 100 francoskih frankov za 222-77 Din;
 - 100 češkoslovaških kron za 168-33 do 169-13 Din.
- Vojna škoda se je trgovala po okrog 425 Din, investicijsko posojilo pa po blizu 89 Din.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali (za 100 kg, postavljeno na slovensko postajo):
p š e n i c o, baško, po 192-50 do 215 Din, t u r š č i c o, baško, času primerno suho, po 137-50 do 140 Din, m o k o «0», banatsko, po 335 do 340 Din.

ZIVINA. Kupčija zelo slaba in cene nezanesljive. Spričo nastopajočega pomanjkanja krme je ponudba živine velika. Ko bo že zelena krma, bo ponudba manjša, kar bo gotovo zopet kolikor-toliko povoljno.

Kratke vesti

— **Priprave za prvo banovinsko vinsko razstavo**, ki bo od 10. do 12. maja letos v Mariboru v dvorani pivovarne «Union» na Aleksandrovi cesti, so v polnem teku. Razposlane so prijavnice vsem članom Vinarskega društva, ki so letos in lani plačali članarino in od katerih se pričakuje, da bodo dali svoja vina na razstavo, oziroma vinski sejem, ki se bo vršil obenem. Če pa kdo prijavnice ni prejel, bodisi član ali nečlan, pa bi rad razstavil svoje vino, naj takoj piše po prijavnico Vinarskemu društvu za Dravsko banovino v Mariboru. Vinarska podružnica v Gornji Radgoni bo v svojem področju zbrala vina, namenjena za razstavo in sejem, in jih bo skupno poslala v Maribor. Enako postopanje je priporočati vsem drugim podružnicam. Kjer pa še podružnic ni, tam se naj vinogradniki razstavljalci zmenijo med seboj za sličen postopek in pošljejo svoja vina istako skupno na razstavo in sejem v Maribor. Odpremni stroški bodo na ta način manjši.

— **Licenciranje plemenskih bikov v dravograjskem srezu** se bo vršilo za leto 1931. po temle redu: V ponedeljek 13. aprila ob 8. v Dravogradu na sejmišču (Dravograd, Ojstrica, Libeliče in bližnji del občine Tolsti vrh), ob 12. v Guštanju na sejmišču (Guštanj, Kotlje in bližnji del občin Prevalje in Tolsti vrh) in ob 16. na Prevaljah na sejmišču v Farni vasi (Prevalje, Sv. Danijel in bližnji del občine Libuče). V torek 14. aprila ob 9. v Črni na sejmišču (Črna, Koprivna in bližnji del občine Mežice) in ob 12. v Mežici n. sejmišču (Mežica in ostali del občine Libuče). V sredo 15. aprila ob 8. na Muti pri mostu (Muta, Gortina, Pernice, Sv. Primož nad Muto, Vuzenica, Trbonje, Sv. Primož na Pohorju in bližnji del občine Sveti Anton na Pohorju) in ob 14. pri Kosovi koči (Ribnica na Pohorju, ostali del občine Sv. Anton na Pohorju in bližnji del občine Janžeški vrh-

že zdavnaj raznesle ujede in da je moja lepota bila zverem v hrano, ko da se me je preobjedel grof Jurij! Ej, prezgodaj si se menil orestiti skrbi! Žal, Jurij mi je res pobegnil v grob! Nad njim se ne morem maščevati, toda seme njegovo živi! Oholi Herbert in sanjavi Lotar, tema dvema jo zaigram!»

Ciganki se je zabliskalo v očeh. Srdito je stopila proti ognju in tam vsa ožarjena v svitu plamena grozeče dvignila roke:

«Ali jih vidiš gube in brazde na mojih licih? Jeza jih je rezala in želja po maščevanju! O, koliko sem pretrpela vsa ta dolga leta, ko me je vezala dana beseda in mi zaklepala korak, da nisem mogla semkaj! Jokala sem z vetrom v dobravi, rjula sem z burjo v pustinji in celo želela včasih smrt njemu, ki mi je rešil življenje!»

«Torej Andrej», ji je valpet iznenaden segel v besedo.

«Da, hlapec Andrej. V njem je bilo več človeka, nego v plemenitem gospodu grofu in v tebi, junak, ki si bil senca njegovega zverstva, a si nisi upal biti rabelj njegove žrtve.»

Cigankine besede so padale kakor puščice in Janka je drhtela za življenje razjarjene tete. Ali grajski valpet se ni zganil. Roka, ki je doslej krčevito držala lovski nož, je zdaj nenadno popustila, da je nož zdrknil na vlažno zemljo.

Solnce je bilo medtem zašlo, zarja je ugasnila in bleda mesečina se je razlila po olšju.

Z negotovimi koraki je jela razsrjena Margit hoditi ob ognju.

«Spravi harfo, Janka,» je ukazala mladenki, «in ostani v šatoru!»

Ko je videla, da se Janka obotavlja, je stonila k njej in jo v hlastnem objemu prižela nase.

«Ne boj se zame, drago dete! Ta», je brezbrizno pokazala na valpeta, «mi ne more storiti ničesar žalega...»

Za trenutek je obmolknila, potem pa je dejala:

«Kar so mi mogli vzeti, so mi davno vzeli. In moje življenje? Kaj hočejo z njim, ko bo veter v pustinji oznanjal njegovo skrivnost?»

Pri zadnjih besedah je s strupenim pogledom ošinila valpeta, ki se je ta hip sklonil kakor pod udarcem.

Mladenka je rosih oči zlezla v šator, Margit pa je stopila proti valptu.

«Bila sem mlada in lepa tisti čas, in to me je rešilo!»

Margit je uživala, ko je videla, kako strmi Bartol Rottenkörn.

«Seveda, grof in ti nista računala s tem, da je Andrej človek. Ali še veš? Mesečina je bila razlita po pokrajini tisto noč kakor noč... Ko me tedaj privleče blagi Andrej — naj ga ne teži ta prekleta zemlja! — do pečine, kjer bi me bil moral pahnuti v globino, ga je premlagal nemi krik mojih gorkih solza. Čutila sem, kako so zadržtele njegove roke. 'Margit, je dejal, smiliš se mi, ker si mlada in lepa.' Samo z očmi sem ga tedaj zprosila pomoči, za besedo sem bila preveč potrta. V sedlu strmega skalovja sva obstala. 'Ako mi obljubiš, da pojdeš in se ne vrneš, dokler sem jaz živ?' Obljubila sem tedaj, da se brez sledu izgubim po svetu in da bom pozabila, kaj so mi storili. Samo če ga preživim, sva se, domenila, me več ne veže obljuba... In pred štirinajstimi dnevi ste pokopali Andreja... Ne tvoja ne Herbertova jeza nima več oblasti nad njim in jaz sem zdaj prosta!»

V zmagoslavju se je visoko vzravnila in odurno zacvilila, ko da je zaskovikala soya,

Valpeta je zazeblo. Hotel se je že skloniti, pograbiti nož in z enim samim bodljajem zapreti usta koščeni ciganki, pa si je takoj premislil. Kakor enak enakemu je prijazno dejal:

«Pustiva to! Kar je bilo, je bilo! Ne rušiva grobov, Margit!»

Ciganka je prekrizala roke na prsih in se bolešno ozrla proti nebu:

«Vilma, o solnce moje, Vilma...»

«Čuj, Margit, kaj zahtevaš, da greš in pozabiš?» jo je s pomembnim naglasom zmotil valpet.

«Margit ne pozablja...»

«Premisli dobro!»

«Rekla sem...»

«Ali premislila nisi», je vztrajal Bartol Rottenkörn.

Ciganka se mu je z vzornim pogledom zapčila naravnost v oči:

«Kaj hočeš od mene?»

«Ničesar! Samo dobro ti hočem.»

Razkoračil se je in se povsem mirno poglaval z bičem.

«Saj razumem tvojo bolečino in tvoj srd. Ali kaj hočeš, revica, v svoji nemoči gospodu Herbertu in bratu njegovemu, gospodu Lotarju? Ali ne veš, da te eden ko drugi lahko stare kakor nadležno mušico? Kaj hočeš plemeniti gospe Klari, ki lajša življenja težo gospodu Lotarju, ali gospe Olgi?»

«Ne imenuj mi taga imena», vikne ciganka. «A Herbert in Lotar sta Jurijeva sinova!»

«Kakor hočeš», se nasmehne valpet. «Hotel sem govoriti s teboj pametno besedo. Ako nočeš, pripiši sama sebi, če se znese grajski srd nad tvojo lastno krvjo...»

Ciganka se je stresla ko trepetlika.

«Zver», je stisnila skozi zobe.

Orlica). V četrtek 16. aprila ob 8. v Marenbergu na sejmišču (Marenberg, Zgornja Vižinga, bližnji del občine Remšnik in Vuhred) in ob 12. na Breznem na sejmišču (Brezno, ostali deli občin Remšnik, Janževski vrh-Orlica, Kapla in Brezno).

DOPISI

KOPRIVNIK V BOHINJU. Tukajšnji Sokol je priredil na Marijin praznik lepo narodno igro «Miklovo Zalo», ki so jo igrali podali prav izvrstno. Naj omenimo nekaj oseb; vseh ne moremo, ker jih je čez 20. Zalika gđ. Koroščeve je marsikoga ganila do solz. Almira gđ. Čudrove je bila podana z izredno čustvenostjo in je zato ta sicer zelo težavna vloga ugajala prav v vseh ozirih. Tudi mati gđ. Beznikove ni bila napačna. Moške vloge so fantje prav tako srčno izvedli do konca. Vsi so skušali podati igro z občutkom. Če bodo tako nadaljevali, bodo lahko kos še težjim igram. Očeta Serajnika je odlično dovršil g. Korošec; vloga je bila kakor izbrana zanj. Strica Marka je igral g. Zupane resno in ganljivo, kar mu je nad vse pristojalo. No, da ni manjkalo tudi naših dveh «kavelnov», Sodje in Ravnika, ni treba omenjati. Prvi, Mirko, se je dobro poglobil v vlogo in jo kajpak hvalevredno izvršil. Martin, Iskender, pa je bil naravnost impozanten po govoru, kretnjah, zlasti še po obleki. Davorin (g. Di-jak), Tresoglav (g. Heberle), turški častnik, družice preko vojakov do kmetov, vsi so se potrudili. Njihova pridnost in požrtvovalnost se kaže tudi v tem, da so si vsi sami izgotovili obleke, in to ne brez majhnih stroškov. Prav zaradi teh priprav bi radi igro ponovili na Bohinjski Bistrici, kar upamo, da bomo tudi izvedli, posebno ker nas tamkajšnje Sokolsko društvo v vsem podpira. Če bo šlo vse po sreči, pojedmo na velikonočni ponedeljek tjakaj, na kar že zdaj opozarjamo svoje prijatelje. Naj omenimo še to, da smo kljub temu, da je bila istočasno še druga predstava v tem kraju, imeli prav zadovoljiv obisk. Vsem svojim številnim prijateljem se tem potem prav iskreno zahvaljujemo in jim kličemo: Na svidenje!

GORJE PRI BLEDU. V nedeljo 22. t. m. smo imeli prvo sokolsko predavanje v šoli. Predaval je br. Bučar iz Ljubljane o ustroju in delovanju Sokolstva. Predavanja se je udeležilo prav lepo število članov in članic in tudi drugih ni manjkalo. — Sejem na cvetni petek je bil dobro obiskan. Zivine in blaga je bilo dosti, samo kupcev je manjkalo.

GORENJA VAS (POLJANSKA DOLINA). Na velikonočni ponedeljek bomo imeli v Sokolskem domu lepo prosvetno prireditev. Ta dan popoldne se bo igrala priljubljena ljudska igra «Rokovnjači». Začetek ob pol 4. popoldne. Po predstavi prosta zabava. — Naš Sokol si bo nabavil letos tudi svoj prapor. Če bo šlo vse prav, ga bomo razvili enkrat poleti. Dasi ima Sokol trdno začrtano pot v dobro ljudstva in naroda in v okrepitev državne misli med vaščani, vendar se dobe še posamezniki, ki tega ne morejo zapopasti in še vedno rujejo proti Sokolu in njegovemu delovanju. Že vse druge viharje je prestal Sokol, bo tudi to nezatno burjico.

ZIROVSKI VRH. Kakor smo brali, so nekateri ljudje proti šoli. Vendar danes že vsakdo ve, da je ljudska izobrazba nad vse potrebna. — Kladjani se hvalijo, da ne poznajo fantovskih prete-pov. Vsa čast jim! Tudi naši fantje ne trpijo, da bi netili zlobni jeziki prepire, zato se rajši mirno sporazumejo. — «Domovina» ima v naši vasi precej naročnikov. Nikakor se ne dajo strašiti od zaslepljenih ljudi, ki še vedno gonijo staro sovražno pesem proti «Domovini». Počasi bo tudi vse to govorjenje utihnilo. Kdor še ni naročnik «Domovine», naj si jo naroči in imel bo dovolj pošte-nega, zabavnega in poučnega branja.

GORENJI LOGATEC. Na praznik 25. marca letos smo imeli v Sokolskem domu pevski koncert pevskega društva «Logatec» iz Dolenjega Logatea. Udeležba je bila za tako rekoč prvi lep pomladni dan zadovoljiva. Tako moški zbor kakor oktet sta zapela več bolj ali manj znanih umetnih in narodnih pesmi. Logatčani so nekaj sloveli kot dobri pevci, ki jih je pa le težko držati skupaj. Tak mojster, ki jih je znal disciplinirati in je zaradi tega dosegal z njimi krasne uspehe, je bil svoječasno dr. Tomo Tollazzi. Danes pa imajo za pevovodjo energičnega brata Gučka, ki

jih tudi drži v šahu. Da bi le ne omagali — Na velikonočni ponedeljek priredi Sokol v svojem domu običajni pirhov večer. — Na sporedu je burka, tamburanje in drugo.

RAČNA. Da tudi pri nas stremimo za napredkom, je dokaz, da število naročnikov za napeljavo elektrike tako naglo raste, da upamo dobiti elektriko še letos. — Sneg je že odlezel in ljudje so vsi na polju. — Vsem naročnikom «Domovine» želi vesele velikonočne praznike račenski dopisnik.

ŠKOCIJAN PRI TURJAKU. Pomlad se je pričela in pohiteti moramo z delom, ki se je zelo zakesnilo. Zadnje dni smo že imeli hud mraz. Vesele velikonočne praznike želijo škocijanski naročniki «Domovine» vsem bralkam in bralcem doma in v tujini.

TRAVNIK PRI LOŠKEM POTOKU. (Smrt na kosa.) Smrt je ugrabila g. Ivana Lavriča, posestnika, trgovca in načelnika Posojilnice, starega 79 let. Bodi mu ohranjen blag spomin!

KARTELJEVO PRI MIRNI PEČI. Že dolgo let prihaja v številne hiše v naši vasi «Domovina», pa se nismo še menda nikoli oglasili v listu. Toda tudi naša velika vas lepo napreduje. Pred leti smo dobili novega gospoda učitelja in učiteljico. Danes smo jima mnogo hvale dolžni za ves trud, katerega sta imela nemalo z našo mladino v šoli kakor tudi izven nje z našimi fanti in deklet. Najprej sta nam otvorila gospodinjsko šolo, ki je prav lepo uspela. Danes imamo že oder v šoli, kjer je bil te dni prirejen materinski dan. Starši in otroci so navdušeni poudarjali, da kaj takega še nismo videli pri nas. Vemo, da je treba mnogo truda, da se otroci izučijo, zato se moramo predvsem zahvaliti g. Erkerju in njegovi gospe, ker sta veliko žrtvovala za naše otroke. Da pa tudi odrasli fantje in dekleta ne zapravljajo časa in denarja po gostilnah, sta ustanovila pevsko društvo, ki skrbi za razvedrilo njim samim in vsej vasi, ki prav rada posluša lepo ubrano petje. Želimo, da bi še dolgo ostala med nami ta vzorna učiteljica naših otrok.

DOLENJSKA STRAŽA PRI NOVEM MESTU. Malokdaj se kaj sliši iz naših krajev, pa še takrat so po večini slabe novice. Kakor drugod imajo tudi pri nas navado, da napravijo raznim godov-

Bartol Rottenkörn se je veselil nenadne zmage.

«Rekel sem ti, da nisi premislila, pa še ti pravim: premisli! Nikakor me pa ni volja, da bi dolgo čakal na tvojo milost!»

Ciganka se je opotekla in se sesedla kraj ognja. V navalu obupa si je začela ruvati lase in presmislivo ječati. V jeziku, ki ga valpet ni razumel, je nekaj rohnela in stokala. Zdelo se mu je, da preklinja.

Ko se je napasel njene nemoči, jo je nahrulil: «Govori!»

Margit se je trudno dvignila.

«Videti jo hočem in govoriti z njo, preden ugasmajo moje oči...»

«To je vse?»

«Vse!»

Valpet se je zamislil. S srepim pogledom se je oziral zdaj po ciganki, zdaj proti šatoru, potem spet po olšju, dokler ni nazadnje dejal:

«Dobro! Pridita z Janko v soboto z nočjo vred pred grad. Janka naj vzame harfo s seboj, a ostalo prepustita meni!»

«Volja», je rekla ciganka in skrila obraz v začrneli dlani.

Bartol Rottenkörn se je satansko nasmehnil in naglo odšel iz goščave.

«Zdaj mi ne uideš, pretkana Margit», je zamrmral, ko je zajahal konja.

Medtem se je Margit vrgla na zemljo in jo rotila:

«Odpri se, črna zemlja, in pljuni iz sebe Jurija, da zagrebem te svoje onemogle prste v njegovo umazano srce, da se nasrkam strupa iz njegovih lažnivih ust!»

In je zavijala z glasom, kakor da joče veter v puščavi.

Čez čas je planila kvišku in se srdito zagledala v smer, kamor je bil odšel valpet.

«Zaman še trudiš! Ne izkoplješ mi groba, prekleti Bartol Rottenkörn», je zažugala in se zavlekla v šator.

II.

Grof Herbert je sedel v mesečini na grajskem vrtu in tolažil soprogo, ki je bila čudno nemirna ta večer.

«Nikar, Olga! Glej, zakaj se ukvarjaš z nadležnimi mislimi, ko je vendar življenje tako solnčno in lepo?» ji je šepetaje govoril.

Bil je lep, stasovit mož. Plavi kodri so mu ko zlat venec obkrožali visoko čelo, malce preveč podolgovati obraz pa je imel plemenite, toda krepke poteze, ki so pričale o jakni in odločni volji.

Bila je hladna, septemberska noč. Iz dalje je veselo odmevalo cvrčanje čričkov. Gospa Olga se je vsa razgreta privila k soprogu. Njene ko noč temne oči so iskale njegovih, ko je drhtela:

«Ne veš, Herbert, kako se bojim... Bolj in bolj mi pravi srce, da ti bom v nesrečo... In vendar te tako iskreno ljubim...»

Herbert ji je s poljubom zastavil besedo, pa je začutil njeno solzo na svojem licu.

«Olga...»

«Ne zameri, dragi! Saj je morda le sreča, ki ne more najti prave besede, pa se ti razodeva v solzah», se je po sili nasmehnila mlada gospa, da ne bi žalila soproga.

Herbert jo je pobožal po bujnih laseh.

«Povej vendar, ljubljena, kaj te tako plaši!»

«Potlej bi se mi smejal...»

«Zato ne poveš?»

«Ah, tudi ne morem, ki niti sama ne vem...»

Tako čudne sanje me mučijo noč za nočjo, da se skoro bojim postelje...»

Grof Herbert se res nasmehne:

«Kaj, sanj se bojiš? Kakšne so te sanje?»

«Sinoči me je v snu preganjal hlapec Andrej, tisti, ki je pred kratkim umrl. Kleče je nekaj pri-segal pred menoj in mi venomer kazal staro, odurno baburo. Bila je suha in zgubana, čarovnica ali ciganka, pa je pošastno hlastala z rokami proti meni, da sem ledenela od groze in sem bila vsa premočena od potu, ko sem se prebudila...»

«Ah, tako neumne sanje. Ne misli vendar na to!»

«Ne, Herbert, ne morem tako. Glej, vse svoje žive dni še nisem nikoli trpela zaradi takega odurnega sna, zdaj naenkrat pa noč za nočjo.»

«Ne ženi si tega preveč k srcu. Saj veš, morda je vse od tega, ker nisi več sama.»

Gospa Olgi so zagorela lica.

«Bog te usliši, Herbert! Da bi le ne bilo nič hujšega...»

Počasi jo je naposled grof Herbert umiril s sladko toplino svoje besede. Šepetaje sta govorila o tihih srečih, kajti na polovici je že bil čas odkar je pričakoval mladi par prvega potomca.

Iz sladke zatopljenosti se Olga nenadoma splašila:

«Herbert!»

Kakor odrevenela zastrmi proti senčnici, kjer je tema najbolj črna.

«Herbert!»

«Kaj ti je?» se zdrzne soprog.

«Ali ne vidiš?»

«Kaj? Kje?»

«Tam, glej, v lopi sedi in me tako votlo gleda...»

«Kdo?»

«Joj, Herbert, pomagaj! Tvoj oče!»

(Dalje prihodnjik.)

nikom podoknico. Posebno mladina je takrat vsa na mestu in jih še tako slabo vreme ne ustavi. Zbere se do 20 let vse, kar je šoli odraslo, in se oboroži z vsem mogočim: z ročno harmoniko, orglicami, škafi, zvonci, pokrivačami in raznimi piščalmi. Vse jim je dobro došlo, da dela ropot. Začne se pri hišah godovnjakov tak rompompom, da človek kar ušesa tišči. Ropot traja navadno pozno v noč. Nazadnje se ti podokničarji razidejo pijani s preklinjanjem in seveda tudi s tepežem. Sličen dogodek se je pripetil v našem kraju na večer pred praznikom sv. Jožefa. Zbralo se je kakih 20 takih muzikantov, da počastijo razne Jožete in Jožice, katerih pač nikjer na Kranjskem ne manjka. Od godovnjakov so bili nagrajeni muzikanti s steklenicami žganja in kar s sodčki vina. Taka množina alkoholnih pijač je seveda tudi napravila svoje, tako da so nosili muzikanti drugi dan krvave glave. Nekateri so jo skupili celo v tolkili meri, da so morali iskati zdravniške pomoči. Zadnjo muziko bo imelo pa tu seveda sodišče. Sirovost ne pozna nobenih mej in bo treba skupnega napora učiteljstva, duhovništva in posebno sokolskih društev, da se odpravi ta narodov madež. — Naša oblastva se trudijo, da bi prišli ljudje do čim večje izobrazbe. V ta namen je otvorilo sresko načelstvo v Novem mestu šesttedenski kmetijski tečaj, kjer se poučujejo dvakrat na teden vse panoge kmetijstva. Udeležba pa je, žal, le srednja. Posebno iz Dolenjske Straže jih je malo. Razen nekaj pametnih gospodarjev nimajo drugi nič zmisla za pouk in napredek. Še celo, če se jim zastoj ponuja izobrazba, jih ni blizu.

PREDGRAD PRI KOLPI. Našo Kolpo obiskuje že več let v kopalni sezoni precej tujcev, ki zelo cenijo to reko kot najbolj mehko in zdravo kopalno vodo. Posebno v časti so suhe kopeli v prepečenem glenu ob reki. V ta glen, ki doseže do 35 stopinj Celzija, se zakopavajo posebno revmatični bolniki, ki jim dobro služi taka kopel za zopetno ozdravljenje. Prav v Dolu pod Predgradom je obrežje Kolpe posebno bogato glena. Kolpa se baš tukaj tako razširi, da tvori kar malo jezero čiste in silno tople vode. Nekateri domačini so se prelevili že kar v prave kopalniške mojstre, ki oblagajo kopalce z vročim in zdravilnim glenom. Tudi za letos pričakujemo mnogo kopalniških gostov.

GORAČI PRI ČABRU. Dovolite malo prostora tudi delavcu iz goraške okolice. Kaj malo se sliši iz naših krajev, tako da bi se kdo mislil, da živimo v našem gorskem kraju kakor vile zadovoljno in da ne potrebujemo ničesar. Toda tudi v našem hribovju niso stezice nastlane z zlahtnimi rožicami in poškopljene z medom. Naš gorski narod je do skrajnosti potrpežljiv in skromen, vaje hudega dela in slabega življenja. Zato tudi živimo lepo složno pri krompirju in zelju. Kdor ima toliko sveta, da lahko na svojem preživi tri krave, je že pri nas dober kmet. Zato se razume, da je naš človek navezan na tuj zaslužek, da preživi svojo družino. Vsi smo tako rekoč le orodje v rokah nekaterih velikih podjetnikov. Našega človeka ima vsako podjetje zelo rado, a le tako dolgo, dokler je cel in zdrav. Zato je vse delavstvo prav z veseljem pozdravilo novo ustanovo okrožne bolniške blagajne in tudi rado plačuje od svoje pičle plače odmerjene mu prispevke za primer nezgode. Seveda se pa najdejo tudi primeri, ko ne more delavec priti do odškodnine ali rente. Tako je 70letna Neža Janeževa v največjem pomanjkanju, ker ji okrožni urad zavlačuje že od leta 1923. rento po sinu, ki ga je ubila bukev v gozdu pri Kočevju in ki je bil edina opora svoji materi.

PREZID. Prosimo za malo prostora, saj se oglasimo le malokdaj, čeprav je tudi tukaj precej čitateljev «Domovine». Prezid je precej velika in lepa vas, a na žalost nam je slabo vreme naredilo mnogo škode. Pred tedni smo imeli sneg, a nato dež in so deževne kaplje zmrzile na drevju. Po sadnem in drugem drevju so bile vse veje v ledu. Kmalu za tem je postalo bolj južno, led na drevju je pokal in se tajal. Polomilo nam je vse sadno drevje, tako da nam ni treba pričakovati sadja.

— Moramo še tudi to povedati, da nismo zastupanci. Imamo sokolsko društvo, ki prav lepo napreduje. Nedavno smo imeli sejo, na kateri so izvolili učiteljico gđ. Zinko Cindričevo za načelnico in g. Vida Pavlina za načelnika. — Vsem bralkam in bralcem «Domovine» vesele praznike in mnogo pirhov.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Dramski odsek Sokolskega društva je 22. marca proslavil materski dan z Meškovo dramo «Mati», ki so jo igralca dobro podali. Posebno glavne vloge so bile vzorne. Domače in okoliško občinstvo pričakuje še več takih hvale vrednih prireditev. Na delo mladi, nadobudni prosvetni delavci!

SV. JERNEJ PRI LOČAH. V nedeljo 22. marca je bil pri nas ustanovni občni odbor sokolske čete. Domače občinstvo je šolsko sobo docela napolnilo. Vsekakor je to za kraj razveseljivo znamenje. Sokoliči in Sokolice so deklamirali slavju primerne pesmi in imeli telovaden nastop. Brat Friedl je poljudno govoril o sokolski organizaciji, starosta Sokolskega društva v Ločah, brat Kržič, pa je orisal zgodovinski razvoj od našega ujedinjenja do današnjega dne. Četa šteje 32 podpornih članov in 19 telovadcev, ki se že dva meseca vežbajo pod vodstvom br. Zagažna. Župi je bila predlagana naslednja uprava: starešina Anton Friedl, podstarosta Anton Eneč, tajnik Janko Šket, blagajnik Feliks Vališer, načelnik Ivan Zagažen, namestnik Jože Zajelšnik, revizorja Ludovik Cvahte in Jožef Godec. Po določenem programu je prepeval pevski odsek pesmi, ki so vsem izredno ugajale. «Lepo je bilo. Povabite nas zopet kmalu», so se izražali odhajajoči. — Pomladek Rdečega križa pripravlja igro «Desetnik in sirotica».

SV. PAVEL PRI PREBOLDU. (Smrtna kosa.) V Sv. Pavlu pri Preboldu je preminil obče znani in priljubljeni g. Franc Cilenšek, posestnik in bivši župan, v starosti 74 let. Načeloval je občini od leta 1908. do 1920. in je užival splošen ugled. Blag mu spomin!

KRAMBERG. (Smrtna kosa.) Pri Sv. Ani na Krambergu je umrl g. Alojzij Senekovič. Pokojnik je bil odličen narodni delavec in si je zlasti ob prevratu pridobil velike zasluge. Bil je tudi starešina Sokola, načelnik Kmetijske posojilnice in predsednik podružnice CMD. Blag mu spomin!

VELIKE RODNE PRI ROGAŠKI SLATINI. Nastopila je pomlad. Zdaj že pridno delamo od zore do mraka, zvečer pa, ko gremo k počitku, se dogaja, da nekateri fantalini po cele noči razgrajajo in nam ne pustijo, da bi se zmučeni ljudje malo odpočili. Prosimo pristojna oblastva, da posežejo med ponočnjake in napravijo mir. — Tudi pri nas se precej čuti gospodarska kriza, kajti kar kmet prodaja, je ceneno, a kar kupi, je drago. — Vesele velikonočne praznike želimo vsem bralkam in bralcem našega priljubljenega tednika «Domovine».

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. V prejšnjem tednu je bil zaključen velevažni, posebno še za naše kraje velepomembni zdravstveni tečaj, katerega je z velikim uspehom vodila zaščitna sestra g. Mara Božičeva. Obisk pa bi bil lahko večji. — Precej pozornosti vzbuja med našim prebivalstvom žalosten dogodek, katerega vzrok bo najbrž prisiljena zakonska ljubezen. Sin nekoliko premožnejših staršev je imel še predlansko leto ljubavno razmerje z revnim dekletom, kar ni bilo brez posledic. Ker njegov starši niso hoteli pristati, da bi stopil v zakon s to mladenko, se je naposled le udal in se oženil z nekoliko premožnejšim dekletom v sosedno Medmurje. Ali pokazalo se je, da ta zakon ni srečen. Te dni je mladi mož v prepiru obklal svojo ženo z nožem. Seveda jo je pri tem tudi sam nekoliko izkupil. Vsekakor naj bo tak dogodek v svarilo nekaterim staršem, ki silijo svoje otroke v zakon z osebami, ki jih otroci ne marajo. — Na velikonočni ponedeljek po večernih pridite v šolo, kjer priredi tukajšnje bralno društvo «Lipa» Tolstega igro «Kjer ljubezen, tam Bog» in tudi nekaj šaljevih prizorov. Pokažimo vendar že enkrat, da smo resnično vsi opustili strankarstvo in

postali složni in delavni jugoslovenski državljani! Udeležimo se v čim večjem številu te predstave! Delujmo za naprej le z združenimi močmi za jugoslovanstvo, pa bomo kmalu videli uspeh! — Gotovo bi ne bilo nič napačnega, če bi se tudi pri nas pričela akcija za postavitev vsaj skromnega spomenika našim v svetovni vojni padlim žrtvam, ki jih je za našo malo župnijo veliko število. Znano je, da je precejšnje število žrtev iz preprostih slojev iz tega kraja padlo med dobrotoljci, kar znači, da smo bili pri nas že takrat zavedni narodnjaki. I. V.

SV. ANA V SLOVENSkih GORICAH. V nedeljo 22. marca smo pri nas zaključili kmetijsko nadaljevalno šolo, ki obstoja tu že drugo leto. Nad vse razveseljiv pojav je, da so vsi udeleženci z največjim zanimanjem posečali šolo in pokazali tudi pri sklepu s stvarnimi samostojnimi nastopi, kaj je potrebno danes za kmetijsko mladino. Šola ni bila samo teoretična, med štirimi stenami, ampak se je družila s praktičnim delom v sadovnjaku, na travniku in njivi, s poizkusnim gnojenjem z umetnimi gnojili, škropljenjem in snajenjem drevja in cepljenjem. Pri sklepu je bila tudi majhna razstava izdelkov kmetijskega knjigovodstva udeležencev in strokovnih knjig, po katerih naj sega danes kmet. Šolo je vodil g. Jakob Štuhec, šolski upravitelj, sodelovali pa so gg. župnik Šeško Konrad, učitelj Čeh Ivo, okrajni zdravnik dr. Peče Milko in živinozdravnik Krelbelj Srečko. Šola se pa s tem še ni končala. Tako bo še za udeležence kakor za vse župljane, ki se zanimajo za povzdigo kmetijstva, v nedeljo 12. aprila po rani maši v stari šoli javno predavanje iz živinoreje, sadjarstva in travništva; predavala bosta gg. županc Martin, referent za živinorejo, in inž. Ferlic Pavel, kmetijski referent iz Maribora. Pridite!

SV. ANDRAŽ V SLOVENSkih GORICAH. Na Jožefovo smo proslavljali pri nas prvi tovrsten praznik. Kmetijska nadaljevalna šola je zaključila svoj dvoletni tečaj z odlično uspešno zaključno slovesnostjo. Domači fantje, po večini bodoči gospodarji, so nam pokazali, koliko zmoreta dobra volja in resno stremljenje po napredku. Šolske slovesnosti, ki je obsegala predvsem kratek izpit, so se pa udeležili, žal, le redki domačini. Poleg domačega učiteljskega zbora in očetov smo videli le nekaj članov občinskega in krajevnega šolskega odbora in po nekaj članov domače hranilnice, kmetijske, sadjarske in čebelarke podružnice. Z vsem obsojanjem smo ugotovili, da je bilo krivo tako pičli udeležbi dejstvo, da domači dušni pastir ni hotel raz leco prečitati po vodstvu kmetijske nadaljevalne šole sestavljenega vabila, češ, da zadeva ne spada na leco. Hvala lepa! Kljub vsemu temu pa smo se divili uspehom te naše ljudske univerze in smo lahko trdno uverjeni, da bo šola rodila najlepše sadove. Poslušalci se niso mogli načuditi, da je možno v nekaj zimskih mesecih pridobiti toliko teoretičnega in praktičnega znanja. Prvenstveno gre zahvala za tako hvale vredno delovanje našemu g. šolskemu upravitelju, ki se neumorno žrtvuje za nas in naš napredek. Nadalje gre vsa zahvala našima odličnima domačinoma gg. Tomažu Tošu in Ivanu Jurančiču, ki sta s svojo vsestransko sposobnostjo doprinesla dobršen del k tako sijajno uspelemu zaključnemu slavlju. Dobro obiskan banket, ki se je popoldne vršil, se je ob najprijetnejšem razpoloženju zavlekel pozno v noč in je pokazal, da je tudi pri Andražu včasih lahko prijetno. Pristrčna zahvala vsem, ki se žrtvujete za naše dobro!

OJSTRICA PRI DRAVOGRADU. Kakor smo slišali, se pri nas razpisuje služba cerkovnika in organista. Kamo radovedni smo, če bo hotel kdo iti k nam na visoko Ojstrico pri tako borni plači. Pred enim letom smo že imeli dobrega organista in lepo cerkveno petje, da smo šli res z veseljem v cerkev. Zakaj so ga pustili, da je šel stran? Zakaj mu niso dali celega posestva, ki je vendar določeno za organista, ki je obenem tudi cerkovnik? Da bo organist dober, ga moramo tudi dejanski podpreti, sicer mu bo malo pomagalo posestvo, ki že več let ni bilo gnojeno. Tudi cerkov-

nikovo posloplje je v takem stanju, da se ga bo kar ustrašil, kdor pride za službo v ogledu.

TRBONJE. Kakor povsod, je tudi pri nas prav slab promet. Imamo precejšnjo množino različnega lesa kakor tudi živine, a ne moremo ne enega ne drugega spraviti v denar. — Po stari navadi bomo tudi letos proslavljali našo velikonočno procesijo na veliko noč popoldne. Pri procesiji ob sviralu izvrstna domača godba. Samo Bog daj ugodno vreme! — Ob koncu pa moramo povedati še to-le: Dne 22. marca smo gledali prvo predstavo v naši vasi, igro «Snegulčico», razne deklamacije in petje. Prireditev se je za prvič prav dobro obnesla. Za trud se imamo zahvaliti gospe učiteljvi Mariji Šetinovi kakor tudi vsem sotrudnikom, ki so pripomogli k tej prireditvi. Le naprej! Vsem čitateljem «Domovine» želimo prav vesele praznike!

RAZVANJE PRI MARIBORU. Iz naše vasi se še menda nismo oglasili, dasi nas je dosti, ki radi čitamo «Domovino». Sokol je tudi pri nas razpel svoja krila. Na pobudo razvanjske mladine in nadučitelja g. Šijanca se je v začetku februarja ustanovilo Sokolsko društvo, ki šteje 45 članov in članic. K prvim izdatkom so prispevali občani, za kar se jim društvo najlepše zahvaljuje. Tudi podružnico Kmetijske družbe so ustanovili naši okoliški in domači kmetje. Društvo prireja poučne tečaje in predavanja. Kakor je videti iz obiska teh tečajev, je zanimanje za kmetijski pouk prav lepo.

LJUTOMER. Redni letni sejem na cvetni torek je potekel v znamenju velike denarne krize. Blaga je bilo mnogo, živine srednje; obisk kupcev pa slab in malo kupčij, ker ljudstvo nima denarja in je zaenkrat tudi malo zaslužka. Pač pa so imeli žeparji dober plen. Tako so izmaknili nekemu sejmarju 1300 Din, ki jih je dobil za prodano kolje. Neki drugi obiskovalec sejma pa je postal žrtev žeparjev z izgubo 4000 Din, ki jih je mislil naložiti v ljutomersko hranilnico. Ker so sedaj že v vsaki župniji domače hranilnice, je pač vsakomur priporočati, da vedno nalaga svoje prihranke v denarne zavode domače župnije in se tako izogne takim drznim tatvinam.

MALA NEDELJA. Za 19. aprila nameravana pomladna akademija se bo vršila nepreklicno v nedeljo 2. maja. Sosedna društva se naprošajo, da vpoštevajo to prireditev in v obilnem številu posetijo akademijo.

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. Nedavno je umrl, zadet od srčne kapi, g. Jožef Raušl, posestnik in župan občine Sv. Tomaž. Z njim je izgubil krajni šolski svet pri Sv. Tomažu svojega marljivega in žilnatega načelnika, posojilnica župnije Sv. Tomaž pa člana načelstva. Pokojni je bil tudi cenilec naše občine. Dopolnil je 62 let svojega življenja. Bil je skrben gospodar in je vzgledno vzgajal svoje otroke, katerim je dal pravo krščansko podlago. Otrokom je zapustil lepo kmetijo in dve manjši posesti. Ob žalostnem slovesu, preden so vzdignili pogrebi v njegovi hiši krsto, se je poslovil od pokojnika Vičanski Škerlec, njegov svak. Na pokopališču je govoril pokojnikov sosed Martin Krajac Dragi Raušl, ohranili te bomo v dobrem spominu! Žalujočim iskreno sožalje!

BANOVCI NA MURSKEM POLJU. Skozi našo vas teče potok, ki se baš v sredi razširi v velikansko mlako, ki ni le zdravju v kvar, temveč pomenja tudi nevarnost za potnike in voznike, ker teče čista tik ob mlaki. V minulem letu bi se bila skoro pripetila večja nezgoda. Pričakujemo, da se bodo zganili pristojni činitelji in dali regulirati potok.

Oj, ta Lukec!

Poredni Lukec stoji pred cerkvijo, drži roke v žepu, v ustih pa dolgo veržinko in moško puš, da ga vsak pogleda in si misli: «Da, ta je pa kavelj!»

Mimo njega prisopiha debela gospa Donda, in ga nahruli: «Smrkolin, cigareta ni zate! Ali tvoj atek ve, da pušiš?»

Lukec odgovori mirno: «No, ali vaš mož ve, da po ulicah nagovarjate mlade fante?»

Najdrznejši ameriški zločinec se prosto giblje med ljudmi

Sloviti ameriški tihotapec alkoholnih pijač v protialkoholne Zedinjene države, izsiljevalec in slepar Al Capone, ki se ne boji nikogar in ki hladnokrvno umori človeka, če ne gre drugače, je postal v Ameriki že pravljica osebnost in o njem se pripovedujejo neverjetne zgodbe. Mož spada med najdrznejše zločince, kar jih pozna svet. Zato je tem zanimivejša knjiga ameriškega novinarja Pasleya, ki je napisal življenjepisa tega modernega tolovaja, obenem pa opisal tudi način njegovega življenja in delovanja.

Al Capone, po rodu Italijan iz Napolija, je prišel v Chicago leta 1920. Star je bil takrat 32 let, bil je čedne zunanosti, imel je bogate izkušnje ameriškega vojaka, ki se je udeležil svetovne vojne na francoskem bojišču, bil je pogumen, ni pa imel denarja, po katerem je tako zelo hrepenel. Takoj je spoznal, da lahko postane ameriška alkoholna prepoved vir bogatih dohodkov onim, ki zakona ne spoštujejo preveč in ki imajo dovolj poguma pomagati kršiti zakon strahopetnim, toda bogatim ljudem. Al Capone pa ni bil edini, ki je to spoznal. Pač pa je bil med vsemi temi mračnimi bratci najspretnjši in najpogumnejši, zato je pa kmalu zavzel med njimi vodilno mesto.

Tihotapstvo alkoholnih pijač je v Ameriki zelo nevarno in mnogi tihotapci so že plačali svojo predrznost z glavo. Da se je baš Al Caponu posrečilo vedno odnesti pete, se mora zahvaliti svoji duhovitosti in opreznosti, ki mu je pomagala izmisliti si za obrambo svojega življenja tako premetene ukrepe, da mu policija nikoli ne more do živlega. Pa tudi tekmeči in sovražniki, ki bi ga radi utopili v žlici vode, se ne morejo meriti z njim ne po pogumu ne po prebrisanosti. Predrzni Italijan je prišel že tako daleč, da ima nad 700 mož, ki ga stražijo, da mu policija ne pride do živlega. Poleg tega ima v službi okrog 500 žensk, ki mu pomagajo tihotapiti alkoholne pijače, organizirati vlome, roparske napade in podobno. Večina njegovih pomočnikov izvira seveda iz vrst najtežjih zločincev.

Možak se je pojavil nekoč v gledališču v družbi 18 brezhibno oblečenih gospodov. To je

bila njegova telesna straža, kakršne niti ameriški državni predsednik nima. Vozi se samo v lastnem avtomobilu, ki je prava trdnjava na kolesih, saj je iz najboljšega jekla in sijajno oborožen. Med vožnjo spremljajo ta avtomobil sprejaj in zadaj manjši oklopni avtomobili, v katerih se vozijo do zob oboroženi tolovaji iz Al Caponeve telesne garde.

Al Capone je poglavar najmočnejše razbojniške organizacije v Chicagu, ki ograja vse mesto z okolico, kamor prireja pohode v oklopnih avtomobilih, oboroženih s strojnimi puškami. V Chicagu in okolici je bilo od leta 1923. nad 500 roparskih umorov, ki jih oblastva še niso pojasnila. V ječo pride Al Capone samo, če hoče sam nekaj dni ostati pod ključem, da se odpočije in iznebi svojih sovražnikov, ki so mu neprestano za petami. Ječa mu je pa vedno razkošen salon, v katerem ne sme manjkati dragocenih preprog, niti radijskega aparata, ki veže tolovaja z zunanjim svetom. To razkošje si lahko Al Capone dovoli v ječi, ker ima milijonske dohodke, tako da pač lahko podkupi vso jetniško upravo.

Po uradnih podatkih ameriških oblastev je naropal in pritihtapil Al Capone samo l. 1927. po naši vrednosti nad 6 milijard dinarjev. Polovico tega bogastva je prisleparil. Njemu osebno je ostalo od tega nad 150 milijonov dinarjev. Vzdrževanje cele armade tolovajev in pajdašev je namreč zelo drago. Znatno del teh njegovih ogromnih dohodkov gre tudi na podkupovanje policije. Baje je bilo zadnja leta 60 odstotkov čičaških policistov podkupljenih ali pa zapletenih v tihotapstvo in sleparstvo, pa tudi v vlome in roparske umore. Zato ni čudno, da ostane v Chicagu toliko hudih zločinov nepojasnjenih. — Kdor se pa ne da podkupiti, mu Al Capone zagrozi z umorom, tako da se ga boje celo priče in preiskovalni sodniki. Prav zaradi tega mu ne morejo do živlega, čeprav vsa Amerika ve, kake vrste ptič je Al Capone. Je pa tudi pomanjkljiv ameriški sodni postopek mnogo kriv, da se lahko eden najdrznejših zločincev sveta prosto giblje, ne da bi ga oblastva smela prijeti.

Zborovanje gostilničarjev v Ljubljani

Te dni se je vršil občni zbor Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani v prostorih predsednika Zveze g. Kavčiča na Prulah. Zbora se je udeležilo 21 zastopnikov gostilničarskih zadrug iz območja nekdanje ljubljanske oblasti. Zbor je otvoril načelnik, g. Kavčič. Po kratkih uvodnih besedah je podal obširno poročilo o delovanju Zveze tajnik, g. Pintar. Poročal je o delu na osnutku novega obrtnega zakona in o prizadevanju Zveze za olajšanje trošarinskih predpisov. Prizadevanje Zveze gre za to, da bi gostilničarji plačevali trošarino šele tedaj, ko se pijača nastavi za neposredni konzum. V tem smislu je Zveza posredovala pri finančnem ministru, pri banski upravi in pri finančni direkciji. Zavzemala se je tudi proti previsoki obremenitvi gostilničarstva, navzlic temu pa številne občine zvišujejo doklade. Tudi zahteva po znižanju cen za pivo je pri pivovarnarjih ostala brez uspeha. Pri banski upravi je Zveza posredovala za znižanje davščine za plese, zlasti na deželi, in je imela toliko uspeha, da so bile takse nekoliko znižane. Banska uprava je tudi pristala na povračilo preveč plačanih občinskih trošarin. Zveza je nadalje zahtevala, da se ustavi nadaljnje podeljevanje koncesij, ker se dovoljujejo točilnice vseh vrst, in da se revidirajo dosedanji lokali. Nastopila je za odpravo vodenja trošarinskega lista, protestirala je proti točenju pijač v konsumnih in društvenih lokalih, zavzemala se je za maksimiranje občinskih doklad, za olajšanje kazni za prekoračenje policijske ure in je posre-

dovala glede točenja vina lastnega pridelka, glede znižanja točilnih taks, glede odprave računске takse 20 par pri vsakem gostu. Ko je bil v Ljubljani predsednik vlade, general g. Živkovič, mu je Zveza izročila obširno spomenico, v kateri je navedla vse težnje gostilničarskega stanu, zlasti pa se je pritožila zaradi nove uvrstitve gostilničarskih nameščencev iz 8. v 12. nevarnostni razred nezgodnega zavarovanja, kar ima za posledico občutno povišanje prispevkov. Mnogo posla je imela Zveza zaradi avtorskih pravic za godbe v lokalih. Doslej še ni prišlo do pogodbe, ker sklenjenega sporazuma beograjska družba ni odobrila. Zveza je imela tudi mnogo poslov pri sestavljanju rekurzov posameznim članom in z dajanjem pravnih nasvetov.

Občni zbor sta nato pozdravila zastopnik banske uprave dr. Šink in tajnik zbornice za TOI dr. Pretnar, ki je v daljšem govoru poudarjal važnost sodelovanja Zveze z Zbornico in poročal o težavah pri sestavi novega obrtnega zakona. Na konferenci v Beogradu se je osebno zavzemal, da se v tem zakonu zavarujejo koristni gostilničarjev. Poudarjal je velik pomen tujskega prometa za naše gostilničarstvo, ki stavi na gostilničarja velike zahteve. Tudi ravnatelj banovinskega tujskoprometnega sveta, g. Velikonja je v svojem govoru podčrtal veliko važnost tujskega prometa za našega gostilničarja.

Iz računskega zaključka Zveze je razvidno, da so znašali lani dohodki 71.660, izdatki pa 70.920 dinarjev. Proračun za leto 1931. navaja 95.000 dinarjev izdatkov. Pri članarini od 30 dinarjev za člana bi znašali dohodki 90.000 dinarjev. Ker pa je pričakovati še drugih izdatkov, je odbor predlagal povišanje članarine na 40 di-

narjev, kakor velja tudi pri mariborski zvezi, kar je občni zbor odobril.

Soglasno je nato občni zbor sprejel predlog, da se imenujeta za častna člana Zveze g. Fran Krapež, kavarnar in restavrater v Ljubljani, in

predsednik Zveze, g. Kavčič. Pri slučajnostih je g. Majcen, restavrater na Zidanem mostu, podal zanimivo poročilo o ustanovitvi gostilničarske pivovarne v Laškem, ki ga je občni zbor soglasno odobril.

Velikonočna voščila

Ljubljana. Slovenski fantje vojaki, služeči kadrski rok v 1. kolesarskem bataljonu v Ljubljani, želijo sorodnikom in prijateljem, posebno pa dekletom vesele praznike: Franjo Levec (Trbovlje), Alojz Garvas (Velika Loka pri Litiji), Mihael Jager (Ptuj), Josip Majer (Celje), Ivan Klemenčič (Breg pri Litiji), Viktor Štiherle (Lipnica pri Radovljici), Albin Zontar (Kranj), Franc Završnik (Dobrunje pri Ljubljani), Matija Pišek (Jesenice), Janez Mušič (Kranj), Jakob Hočevar (Gor. Hrušica), Ludovik Grile (Ljubljana), Janez Oblak (Vrhnik), Rajmund Perko (Maribor), Franc Simonič (Ptuj), Alojz Hole (Ljutomer), Janez Kovač in Franc Rojko (Murska Sobota) in Ivan Jurič (Maribor).

Novo mesto. Tesači znane tvrdke Hodnik in Vovk v Logatecu pošiljajo iz Novega mesta srčne pozdrave in želijo vesele velikonočne praznike sorodnikom, prijateljem in znancem: vodja Franc Lampe (Zaplana), predtesač Franc Gantar (Gor. Logatec), tesači Janez in Franc Slabe, Matevž, Franc in Tomaž Čuk, Franc Nagode, Franc Leskovec in Franc Možina.

Zagreb. Slovenski fantje podnaredniki, gojenci XXXVII. razreda IV. pehotne podoficirske šole kraljice Marije, želijo vesele velikonočne praznike vsem čitateljem in čitateljicam naše priljubljene «Domovine»: Anton Slekovec (Sveti Anton v Slovenskih goricah), Viljem Černko (Apače pri Gornji Radgoni), Josip Zumer (Bled), Izidor Pavšič (Ljubljana), Alojzij Kopše (Sestrže pri Pragerskem), Jernej Rogelj (Mrzlo polje), Joško Brečko (Širje), Jože Jurečič (Brežice), Anton Bavec (Šmarata pri Ložu), Josip Markovič (Prevalje), Franjo Pečnik (Mozirje), Emil Pušelj (Stična), Ignacij Perpar (Mokro rog), Anton Plantan (Novo mesto), Ivan Kirin (Novo mesto), Ludovik Zajec (Stična), Franc Zorič (Brežice), Frančišek Merjašec (Ljubljana), Karel Golob (Zidani most), Franjo Andrejaš (Brežice), Ernest Šisernik (Prevalje), Karel Pirc (Domžale), Ivan Pavlovčič (Šmarata pri Ložu), Štefan Bizjak (Slovenska Bistrica), Franjo Zupanič (Slovenska Bistrica) in Alojz Falež (Pragersko).

Zagreb. Vesele velikonočne praznike želijo šoferji avtomobilskega odreda 4. zrakoplovnega polka v Zagrebu: Alojzij Tršan (Št. Vid nad Ljubljano), Joško Breznik (Gorica pri Oplotnici), Vinko Zavrtnik (Mihajlovci pri Ormožu), Franc Telban (Gorenja vas nad Škofjo Loko), Franc Muhič (Ptuj), Joško Zorman (Guštanj), Viktor Kreuh (Guštanj), Konrad Rožkar (Sv. Lenart pri Veliki Nedelji), Janko Onič (Maribor) in Stanko Trante (Breška vas).

Čonoplja. Vsem čitateljem in čitateljicam priljubljene «Domovine» želita vesele velikonočne praznike orožnika Alojz Pucihar in Pavel Čretnik.

Split. Slovenski fantje na Jadranu, služeči pri 54. pehotnem polku, pošiljamo fantom, posebno pa dekletom priscrne pozdrave in voščimo vesele velikonočne praznike: podnarednik: Ivan Satler (Store); kaplarji: Rudi Props, Jože Vidic (Litija), Ivan Borišek, Franc Prošt, Josip Paulin (Št. Jurij), Ignac Žibert (Polšnik), Anton Peterlin (Št. Lambert), Ivan Lenarčič, Franc Mavrič (Mokronog), Franc Plaznik (Hrastnik); redovi: Miroslav Glavač, Alojzij Celestina (Št. Jurij), Anton Berk, Franc Sladič, Franc Tratar (Št. Rupert), Jože Medvešek, Franc Baš (Svibno), Martin Hrastelj, Ivan Kokole (Zagorje), Vinko Meserko, Anton Saušek (Polšnik), Maks Požm (Sevnica), Alojzij Zabkar, Franc Barič (Raka) Martin Podbreznik, Ivan Maček (Laško), Miha Gričar (Hrastnik), Franc Slapšak (Trbovlje), Maks Fuks (Slovenjgradec), Damjan Tomažin (Krka), Rudolf Kalčič (Šmarjeta), Albin Globevnik (Raka), Ivan Kranc (Sevnica), Jože Mihorčič (Krško), Jože

Černe (Slemen pri Krškem), Oton Potolovšek (Stara vas) in Miha Kajčič.

Split. Slovenski fantje vojaki mitraljeske čete 2. bataljona 11. polka v Splitu želijo sorodnikom in vsem slovenskim fantom in dekletom vesele velikonočne praznike: kaplarji: Pečovnik Adolf (Loče), Bezjak Pavel (Koprivnica), Topolič Martin (Slovenska Bistrica), Kranjec Janoš (Prekmurje); redovi: Pliberšek Franc (Konjice), Drevenshek Ignac (Ptuj), Munda Jakob (Velika Nedelja), Šoštarč Ivan (Velika Nedelja), Mandl Matjaž (Mala Nedelja), Šijanec Karel (Ljutomer), Kapun Anton (Slovenska Bistrica), Kunstek Janez (Makole), Korbun Ladislav (Hoče), Guzelj Franc (Žiri), Macuh Anton (Gaberje pri Celju), Brecl Ivan (Gaberje pri Celju), Butolen Matevž (Žetale), Pok Ervin (Ribnica na Pohorju), Zajnshek Ivan (Rogaška Slatina), Godec Ivan (Limbuš), Kobale Maks (Limbuš), Srebot Anton (Gornja Polskava), Kališnik Herman (Hoče), Dvoršak Milan (Maribor), Flajsinger Peter (Maribor).

Šibenik. Slovenski fantje, ki služimo pri 11. pehotnem polku v Šibeniku, želimo slovenskim fantom in dekletom vesele velikonočne praznike: Janez Ponzič (Polenshak pri Ptuj), Janez Janžekovič (Polenshak pri Ptuj), Franc Draškovič (Radoslavci pri Mali Nedelji), Franc Munga (Cеровec pri Ormožu), Ignac Prelog (Mekotnjak pri Ljutomeru), Jožef Fekonja (Sp. Porčič pri Sv. Lenartu), Stanislav Majcen (Sv. Tomaž pri Ormožu), Franc Ohman (Zgornja Velka pri Mariji Snežni), Janez Ploj (Selce pri Sv. Rupertu), Franc Heric (Branoslavci pri Ljutomeru), Janez Šegula (Sveti Lovrenc v Slovenskih goricah), Martin Vrbančič (Bukovci pri Sv. Marku), Mihael Potočnik (Sladki vrh pri Mariji Snežni), Jožef Brodnjak (Slivnica pri Mariboru), Jožef Kmetič (Sv. Rupert v Slovenskih goricah), Leopold Benedičič (Bukovica pri Škofji Loki), Anton Pernek (Pobrezje pri Mariboru), Franc Mlakar (Sv. Andraž v Halozah), Dominik Jakopec (Sv. Jurij ob Pesnici), Ferdinand Vogrin (Zg. Porčič pri Sv. Lenartu), Rudolf Velcl (Sv. Ana v Slovenskih goricah), Janez Bohl (Sveti Jurij v Slovenskih goricah), Ivan Jašovec (Lešane pri Radgoni) in Anton Majer (Poljčane).

Senjski rudnik. Doslej se od tukaj še ni oglašil noben, čeprav nas je tukaj zaposlenih precejšnje število. Delo imamo naporno, a zaslužek je slab. Kopači na akordu zaslužimo od 30 do 60 dinarjev. Hrana je na mesec za samce 300 Din in stanovanje mesečno 100 Din. Rudnik se nahaja v planinah v zapuščenem kraju. Do najbližje postaje je tri ure hoda po samih gozdovih in pustinjah. Vodo vozijo dve uri daleč in jo potem delijo med delavske kolonije. Stanovanja niso preveč čista. Želimo vesele velikonočne praznike uredništvu in vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine», zlasti slovenskim fantom in dekletom: Joško Podbevšek (Marija Reka pri Trbovljah), Franc Bostič (Hrastnik), Jurij Selič z družino (Dobje pri Planini).

Sarajevo. Vesele velikonočne praznike in mnogo pirhov želimo sorodnikom, prijateljem in zlasti dekletom in fantom: fantje orožniki iz sarajevske orožniške šole: Dobrovoljc Franc (Mirke pri Vrhnik), Zorb Franc (Sv. Benedikt), Puncuh Franc (Makole), Triplat Franc (Razbor pri Slovenjgradcu), Gnidovec Franc (Zužemberk), Ciglar Franc (Ponikva), Tanšek Štefan (Sv. Jurij ob južni železnici), Šmalc Jože (Novo mesto), Štrajher Anton (Motnik), Mernik Alojz (Frankolovo), Groznik Bogdan (Šmartno pri Litiji) in Turk Jože (Hotedršica).

Banja Luka. Slovenski fantje, služeči v vrbaski artilerijski delavnici v Banji Luki želijo vsem fantom, dekletom, bralcem in bralkam «Domovine» vesele velikonočne praznike: Janko Gol-

majer (Tržič), Vinko Zupane (Voglje), Vinko Cirman (Viš pri Ljubljani), Mihael Skrbinec (Drnovo), Vinko Strle (Drnovo), Jožef Frelj (Sovica), Anton Turnšek (Celje), Valentin Mirnik (Celje), Ivan Peteršič (Brežice), Rok Ogrine (Rogaška Slatina), Andrej Papler (Maribor), Ivan Drobnič (Kočevje), Janko Perušič (Karlovac), Franc Kerin (Brod).

Kreka pri Tuzli. Že marsikdo je slišal o našem tukajšnjem državnem rudniku Kreki, kjer nas je zaposlenih veliko število Slovencev. Nekateri so se tu naselili že pred davnimi leti. Živimo še zadosti dobro, čeprav je svet poln brezposelnih. Med nami se je oglasila tudi bela žena smrt, ki kosi mlado in staro. Pred mesecem je potrkala na vrata Jožefa Likozarja, starega 81 let. Pokojnik je prijezdil v Bosno kot konjenik 1876. leta pri okupaciji in bil do zadnjega dne vesel junak, v šali in petju prava gorejska grča. 23.ega marca je ugrabila smrt komaj 7letno Terezijo Sovinovo, ki se je pred pol letom vrnila iz tujine. V tuji Belgiji se je prehladila in si nakopala sušico, ki jo je položila v prerani grob. Dva dni pozneje je umrl mladenič v najlepši dobi 23 let Franjo Saboš za isto boleznijo, ki ga je mučila 30 mesecev. Dobri starši so mnogo žrtvovali za njegovo zdravje, a ni nič pomagalo. Še nedavno je pisal staršem zadnje pismo, se zahvalil za njihov trud in prosil za nagrobni spomenik, za katerega si je sam sestavil napis. Bodi pokojnikom ohranjen blag spomin! — Vesele velikonočne praznike želimo vsem bralcem in bralkam «Domovine» doma in na tujem rudarji: Martin Meh, Ferdo Hromi, Vincenc Mestek, Anton Vrankar in Ivan Sovin.

Gjenovič. Vesele velikonočne praznike žele svojem, prijateljem in prijateljicam slovenski mornarji, gojenci strojne šole XVI. razreda v Boki Kotorski: Bremšak Stanko, Stresen Josip, Dular Ivan, Čelešnik Emil, Pogačar Pavel, Boštjančič Rudi, Lasič Brunon, Kavčič Franc in Oven Josip (Ljubljana); Selan Jože (Šmarje pri Ljubljani); Dormiž Anton (Borovnica); Zupan Gabrijel (Bled); Pogeljšek Josip (Devica Marija v Polju); Škrabe Vladimir (Motnik); Ponikvar Milan (Kamnik); Hvalič Daniel in Jelen Edvard (Celje); Majerle Josip (Store pri Celju); Pirc Ivo, Sitar Ivan, Potočnik Franjo in Munda Alojz (Maribor); Kranjc Ernest (Ptuj); Zvezek Tonči (Ljutomer); Klobučar Franjo, Rešek Josip in Zakotnik Stanko (Škofja Loka); Boštjančič Jože in Kolman Rudolf (Litija); Kamenšek Miro (Zagorje); Šetine Miha, Drugovič Franjo in Grobušek Franjo (Brežice); Anžur Rudolf (Drnovo pri Krškem); Baraga Albin (Mirna); Golobič Stanko (Semič); Berk Anton (Rogaška Slatina); Dvornik Ignac in Pukmajster Anton (Šoštanj).

Podgorica. Slovenski fantje, ki služijo v prvi četi, I. bataljona 38. pehotnega polka v Podgorici (Črna gora), želijo staršem, vsem slovenskim fantom in dekletom vesele velikonočne praznike: kaplar Anton Škof (Bizeljsko), redovi: Alojz Pišek (Slivnica), Franc Kovačič (Polje), Ivan Zolner, Ferdo Pogačar, Franc Krivec (Savinjska dolina), Josip Golež, Karel Gajšek (Grobčno), Karel Križnik, J. Jazbec (Planina), Leopold Sket (Mestinje), Alojz Jeranko (Laško) in naš kuhar Karel Ratajc (Zibika).

Berane. Veselo veliko noč želijo prijateljem in prijateljicam vojaki 48. pehotnega polka v Beranah (Črna gora): Josip Lupšina (Bizeljsko), Ivan Imenšek (Ljutomer), Sranjo Ferlin (Laško), Josip Godec (Celje), Leopold Benc (Celje), Stanko Travner (Celje), Ferdo Stanič (Ptuj), Rudolf Omerzo (Pišce pri Brežicah), Avgust Petan (Koprivnica pri Rajhenburgu), Janez Kušlan (Rakek), Alojzij Rovtar (Bukovica pri Škofji Loki), Štefan Popovič (Sv. Ema), Avgust Zupane (Trbovlje), Franc Kostanjšek (Artiče pri Brežicah), Franc Zupane (Laško), Karel Jurkovič (Sevnica).

Kamenica. Gojenci podoficirske orožniške šole v Kamenici želijo rojakom vesele velikonočne praznike in obilo pirhov: podnarednik Mihael Čanžek, Pepi Lončarič, Franjo Stricelj, Anton Zupančič in Joško Porle.

Bogovina pri Boljevu. Vsem naročnikom »Domovine«, posebno sorodnikom, znancem, prijateljem in uredništvu želimo vesele velikonočne praznike: Marija in Ivan Gračner (Planina), Margareta in Adolf Jungvirt (Vrdnik), Vida in Ivan Mlinarič (Zagorje).

Rudnik Rtanj. Tukaj nam ne gre baš pre-slabo, vendar se radi spominjamo na domače kraje, v katerih smo preživeli svoja mlada leta. Vesele velikonočne praznike želimo vam vsem skupaj: Leopold Amon (Pilštanj), Jožko Grobelšek (Verače), Franjo Potočnik (Zusem), Jožko Smodila (Pilštanj), Anton Dobnik (Sladka gora), Miha Lupše (Pilštanj) in Janez Zakovšek (Virštanj).

Kavadar. Vesele praznike in polno košaro pirhov žele čitateljem in čitateljicam »Domovine«, osobito našim brhkim Slovencek, orožniki Slovenci iz Kavadara: orožniški podoficer Centrih Ivan (Planina pri Sevnici), orožniški kaplar Merc Blaž (Podlehnik pri Ptuju) in Žitnik Jakob (Grosuplje).

Skoplje. Vesele velikonočne praznike žele vsem slovenskim fantom in dekletom slovenski fantje orožniki v Skoplju: orožniški kaplarji: Alojzij Kaplan, Franc Korenč, Franc Vidic, Ignac Šturm, Andrej Potočnik, Janez Seljak, Karel Mastinšek, Anton Rubin, Ivan Korenč, Alojzij Pugelj, Viktor Podergajs in Franc Olup.

Skoplje. Vesele velikonočne praznike želijo vsem čitateljem in čitatalkam »Domovine«, staršem, sorodnikom in našim vrlim slovenskim fantom in dekletom slovenski fantje orožniki na jugu naše drage domovine: bratje Janez, Jakob in Valentin Korenič (Ravnik), Franc Korenič (Ziberše), Andrej Mlakar, Martin Lintič, Ludovik Kavšek, Josip Škrbinšek, brata Alojz in Josip Pugelj, Franc Wesel, Leopold Škorjanc in Matej Mlinarič.

Prizren. Vesele velikonočne praznike žele vsem slovenskim fantom in dekletom, znancem in prijateljem slovenski fantje, služeči pri 30. pehotnem polku v Prizrenu: kaplar Maks Rabič (Mojstrana), godbenik Jožko Strgar (Krško), Fran Režek (Vogljje pri Kranju), Mirko Šubic (Žiri nad Škofjo Loko) in Ignac Šebenik (Ljubljana).

Niš. Slovenski fantje inženjeri, službujoči svoj rok pri 1. polku v Nišu, želijo vsem čitateljem in čitateljicam »Domovine«, posebno slovenskim dekletom vesele velikonočne praznike: kaplarji: Rudi Čizmek (Rajhenburg), Janko Stöger (Ruše), Janko Cimerman (Kostanjevec), Jožko Češnovar (Medvode), Ivan Jerman in Jožef Jager (Trbovlje), Jožko Knez (Laško); redovi: Boris Taufer (Zagorje), Franc Lukšič (Novo mesto), Martin Kolenc, Alojz Perper, Stanko Pavšer, Hinko Zupanc, Pavel Gačnik, Viktor Pavšek in Leopold Uduč (Trbovlje).

Niš. Slovenski fantje, služeči pri težki artileriji v Nišu, želimo sorodnikom in prijateljem vesele velikonočne praznike: Josip Korošič, Josip Prah, Franc Ajster, Josip Planinc, Franc Jakše, Ivan Valenčak, Janko Juričan, Franc Urbanc, Franc Lubšina, Ivan Poličnik, Miha Gajski, Miha Zborič, Josip Sovinc, Ivan Srebre, Stanko Zupan, Anton Zalokar, Franc Robnik, Henrik Pajk, Anton Račič, Franc Glunšek, Anton Pepelak, Josip Dornik, Ivan Pisanski, Rudolf Peperko, Franc Kunej, Ivan Satler in Ivan Volč.

Niš. Vesele velikonočne praznike želijo staršem, prijateljem, znancem, posebno pa našim dekletom, ki nas zvesto čakajo doma, slovenski fantje, služeči svoj rok v 1. pionirskem polku: kaplarji: Poglajen Ivan, Jagar Jože in Jerman Ivan (Trbovlje), Janko Cimerman (Kostanjevec na Dolenjskem), Čizmek Rudolf (Rajhenburg), Štegar Janko (Ruše pri Mariboru), Češnovar Jože (Medvode) in Pinter Franc (Rimsko Toplice); redovi: Pavšek Viktor, Centrih Vili, Kreger Jože in Kolenc Martin (Trbovlje), Uduč Leopold (Sv. Jedert nad Laškim), Božič Ivan (Blanca), Kolšek Anton in Laznik Venčeslav (Hrastnik), Posedel Franc (Polzela), Dule Jože (Telče pri Mokronogu), Gačnik Pavel, Kušar Franc, Flis Slavko in Zupanc Hinko (Trbovlje).

Graničar Viljem Šorli, v službi na bolgarski meji, želi svoji oddaljeni družinici srečne in vesele velikonočne praznike. Enako tudi vsem ostalim znancem in prijateljem.

Vranje. Orožniki iz Vranja v južni Srbiji želijo vsem prijateljem in znancem vesele velikonočne praznike: narednik Adolf Cicigoj (Trbovlje), podnarednik Ivan Mihelič (Podbrezje), kaplarji Janez Helc (Metlika), Alojz Zupančič (Novo mesto), Anton Koščok (Mlačevo), Franc Brus (Logatec) in Štefan Ivanuša (Ormož).

Gladbeck (Nemčija). Dovolite malo prostor v »Domovini«, da malo opišemo tukajšnje razmere. Tu nas je precej Slovencev, ki pa smo po večini brezposelni. Kakor čujemo, bodo sledili še novi odpusti iz službe. Želimo vsem čitateljem in čitateljicam vesele velikonočne praznike in mnogo pirhov, uredništvu pa mnogo naročnikov: Gregor Kovač, Franc Kramžer, Blaž Starina, Anton Starina, Avgust Dergan, Franc Topolšek, Ivan Knez, Martin Podjaveršek, Franc Čamer, Jožef Zelič, Franc Podlesnik, Franc Breska, Ivan Merhaut, Anton Vodišek, Jožef Pirc, Franc Bervar, Gevark Kačnik, Franc Mustar, Ivan Bervar, Jožef Govešek, Dominik Govešek, Jakob Vovk, Jernej Zelič, Marija Kalškova, Ivan Jurič, Peter Majcen in Pavel Pečnik. — Nedavno je umrla vdova ga. Terezija Urbajsova. Zapustila je tri odrasle otroke. Pokojnica je bila po rodu Jelenčeva iz Laškega. Z možem je prišla v Nemčijo pred davnimi leti. Njen mož je umrl že pred vojno l. 1911. Naj bo pokojnici lahka nemška zemlja, prizadej rodbini pa izrekamo najiskrenejše sožalje! I. K.

Hamborn (Nemčija). Še živimo, čeprav bolj slabo. Kriza je vedno večja in brezposelnost med našimi delavci se večja. Ne vemo, kakšna usoda nas še čaka. Semkaj prihaja tudi mnogo številka »Domovine«, a jih imamo še vedno premalo, ker nam »Domovina« prinaša res zelo lepe povesti in druge novice. Vsem bralcem in bralkam želimo prav vesele velikonočne praznike.

Eysden St. Barbe (Belgija). Od tukaj se že dolgo nismo oglašili, zato prosimo za malo prostora v priljubljeni nam »Domovini«. Marsikateremu izmed nas se ob spominih na domače kraje vsiljuje solza domotožja, zakaj v tujini se pomlad ne smehlja tako prijazno, kakor se nam je takrat, ko smo se nahajali še v domačih hišah. Tujina nam ne more dati pravega veselja, kajti ne bomo slišali milo donečih domačih zvonov in ne lepih slovenskih pesmi. Veselimo se, da nas bo obiskal na praznike naš vrli slovenski kaplan gosp. Drago Oberžan. Vsem dragim pošiljamo nebroj velikonočnih voščil in pozdravov: Franc in Terezija Sitar (Loče pri Poljčanah), Ivan in Ignac Pezdevšek (Mestinje), Alojz Lah, Ivan Šket (Gornji Gabenik), Franc Zidanšek, Rudolf Orač (Sladka gora), Viljem Rožanc (Brezje pri Krškem), Jakob Oblak (Mirna), Ivan Kuleto, Ivan Mikeloti, Tomo Lipičanin (Novska na Hrvaškem) in Kokol (Pečica).

Zwartberg (Belgija). Čas beži in že so tu velikonočni prazniki, najlepši in najveselejši čas vsega leta. Tudi mi se veselimo teh praznikov in v takem času zahrepenimo po dragi domovini. Ker ne moremo domov, želimo po »Domovini« vesele velikonočne praznike vsem bralcem in bralkam, svojem in posebno pa fantom in ljubkim dekletom: Anton Kovše (Dolga gora pri Ponikvi), Janez Jagodič (Rogaška Slatina), Tone Strnad (Poljčane), Franc Glavica (Slovenska Bistrica), Matevž Šket (Dramlje), Mici Pavčeva (Celje), Tonika Golobova (Sv. Jurij), Julijana Jerovškova (Celje), Tone Mlakar (Sv. Jurij), Anton Roje (Ponikva), Alojz Smeh (Pustava) in Martin Spolenjak z ženo (Sv. Jurij ob južni železnici).

Charbonier les Mines (Francija). Naj se po dolgem času tudi mi oglasimo. Tudi tu se nas bori precejšnje število Slovencev za vsakdanji kruh v rudniku. Položaj pa je tukaj vedno slabši. Zdaj že mesec dni vsak ponedeljek praznujemo. Razen tega so nam plače zmanjšali za tri franke na ših. Toliko povemo vsem onim, ki mislijo, da je tukaj dobro. Želimo uredništvu »Domovine« in slovenskim fantom in dekletom vesele

velikonočne praznike: Kolman Ivan in Špeš Franc (Zabukovje pri Sevnici), Greblo Andrej (Črna pri Prevaljah), Sovinc Miha (Soštanj), Klopčič Jože in Rozalija (Smartno pri Litiji), Vodišek Viktor (Zidani most), Likovič Anton (Devica Marija v Polju pri Ljubljani), Bevc Jože (Podsreda pri Brežicah), Železnik Rudolf (Trbovlje), Debevc Franc in Cecilija, Debevc Vinko in Lavrič Alojz (Št. Rupert pri Mokronogu).

Belvaux (Luksemburg). Pri našem podjetju so sedaj v mesecu uvedli že dva delovna praznika. To je naš priboljšek za velikonočne praznike. V aprilu dobimo že štiri delovne praznike. Splošno se govori, da bodo od plače odrgali pet odstotkov, čeprav so plače že itak majhne. Vesele velikonočne praznike želimo uredništvu, bralcem, bralkam in sorodnikom: družini Ročnikova in Florjančičeva, Josip Rogelj, Josip Mlaji (Novi kot pri Dragi), Josip Mlakar (Vrh pri Ložu), Franc Lipovac (Gorači pri Čabru).

L'Isle Adam (Francija). Tukaj imamo še za nekaj mesecev dela, potem se naj obrnemo s truhom za kruhom, kamor se moremo. Vesele praznike želimo bralcem in bralkam »Domovine«: Josip Ožbolt, Alojzij in Josip Mlaji (Novi kot pri Dragi), Josip Mlakar (Vrh pri Ložu), Franc Lipovac (Gorači pri Čabru).

Mines de Bruay (Francija). Že je preteklo precej časa, kar se nismo oglašili v ljubi »Domovini«. Tukaj delamo v premogovniku. Želimo vsem prijateljem in znancem vesele velikonočne praznike: Ivan Adam (Jerneja vas pri Črnomlju), Alojz Glavan (Ig pri Ljubljani), Danijel Žugelj (Podzemelj) in Franc in Veronika Vidmar (Trbovlje).

Sochaux (Francija). Že dolgo se nismo oglašili iz Sochauxa. Zaposleni smo v avtomobilski tovarni Peugeot. Zaslužimo še precej dobro, samo prazniki so pogosto. Vesele velikonočne praznike želi svojem in vsem rojakom Franc Zupančič.

Thumeries (Francija). V tem kraju nas je precej Jugoslovenov, po večini iz Prekmurja. Naše delo tu ni preveč hudo, toda plače so male. Največ jih zasluži od 25 do 30 frankov na osem ur. Pa še huda gospodarska kriza se je sedaj začela pri nas, zaradi česar delamo samo po pet šihov na teden, toliko da si zaslužimo za živež in še za kako drugo potrebščino. Vsem tukajšnjim Slovencek, ki nas je blizu 20, zelo ugaja »Domovina«, katero komaj pričakamo vsako soboto. Najlepše velikonočne pozdrave pošiljamo vsem prekmurkim fantom in dekletom. Alojzij Pondeljek (Otoveci) in tovariši.

Veneux les Soblons (Francija). Tukaj nas je nekaj Slovencev, ki smo zaposleni po večini v gozdovih in na parni žagi v Moretu. Sedaj se je tudi pri nas oglašila brezposelnost, ki čim dalje bolj narašča. Vsako priseljevanje je prekinjeno in so jih že mnogo obrnili nazaj proti švicarski meji, ko so hoteli priti v Francijo. Francija ni več tista, kakor je bila, da si se je sicer dovolj dolgo upirala krizi. Vsem čitateljem in čitateljicam želimo vesele velikonočne praznike in obilo pirhov: Josip in Marija Rožanc, Ivan Premrov in Ludovik Turšič (Martinjak) in Ivan Mlakar (Brezice).

Villers sur Marne (Francija). Tudi mi se oglašamo v ljubi »Domovini«, v kateri čitamo, koliko je naših rojakov brezposelnih v drugih krajih Francije. Nas zaenkrat še ni zadela ta huda nesreča. Tukaj smo številni slovenski fantje, ki živimo vsi skupaj. Doma smo v bližini Roba na Dolenjskem. Želimo mnogo velikonočne zabave fantom in dekletom, bralcem in bralkam »Domovine«: Karel Zgonc, Friderik, Ferdinand, Ciril in Alojz Gradišar.

Wingles (Francija). Prosim za prostorček v priljubljeni »Domovini«, ki je tudi tukaj v Winglesu zelo razširjena. Tukaj nas je precejšnje število Slovencev in Hrvatov, ki smo zaposleni v rudnikih in različnih tovarnah. Prvi Jugosloveni so prišli sem leta 1922. in so bili po večini zaposleni v mestih, ki so bila opustošena od Nemcev v vojni. Kakor povsod občutimo krizo tudi tukaj. Sedaj so nam znižali plačo za pet odstotkov, od 1. maja pa nam jo bodo še za pet

odstotkov, torej skupno 10 odstotkov. Zraven pa tudi kakšen dan v mesecu delo počiva, ker pravijo delodajalci, da imajo dosti premoga. Želimo vsem bralkam in bralcem «Domovine», posebno sorodnikom vesele velikonočne praznike: Zofija Vodovnikova, omožena Gaberškova in Martin Gaberšek (Griže), Leopold Bizjak (Leskovec pri Krškem), Štefan Peršuh (Spodnja Gorica — Cirkovec), Ivan Jelenc (Zagorje), Ernest Kuhar (Slovenska Bistrica), Anton Boško (Brežice), Franc in Antonija Praznikar (Griže), Ivan in Pepca Plevnik (Rajhenburg) in Franc in Toni Uplaznik (Griže).

Wittelsheim (Francija). Tudi mi iz Wittelsheima se spominjamo pred prazniki naše drage domovine in želimo vsele velikonočne praznike vsem sorodnikom in prijateljem: Valentin in Elizabeta Grobelnik (Hrastnik), Josip Poglavec (Straža), Josip Gorišek in Josip Pavlič (Gradišče).

Cranbrook (Kanada). Vesele velikonočne praznike želimo sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno Kanadcem v Poljanski dolini ob Kolpi, da bi se spominjali svojih rojakov, ki smo še tukaj v Kanadi. Dragi rojaki, le bodite zadovoljni damo na domači grudi z brhkimi dekleti in ženici. Naš pregovor pravi, da je boljša domača gruda kakor na tujem zlata ruda. Ko smo prišli sem, so bile delavske razmere že slabe, sedaj pa so še slabše. Takrat se je še dalo zaslužiti sem in tja kak dolar. Slovencev nas je precej v Cranbrook. Upamo pa na boljše čase. Marko Šterk (Vimol na Dolenjskem), Alojz Jamnik (Gradež pri Turjaku), Alojz Zalar (Trebne na Dolenjskem), Ludovik Kordiš (Loški potok) in Joe Šterk (Ceplje).

Garson (Kanada). Vesele velikonočne praznike in obilo pirhov želimo vsem bralcem in bralkam «Domovine»: Stanko Škufca, Toni Škulj in Slavko Prijatelj.

Sudbury (Kanada). Vsem rojakom želimo vesele velikonočne praznike, posebno pa Belokrajcem: Jurij Medoš (Drenovec), Mirko, Angela in Alojz Malič in Teodor Lovšin (Vinica), Jože Tomec (Podklanec), Jurij Gorše (Hrast) in Nikolaj Karin (Podklanec).

Toronto (Kanada). Ni dolgo, ko sem se podal že drugič v tujino za zaslužkom, a me je usoda brezposelnosti dočakala tukaj. Tako mnoge druge. Kakor slišimo od vse povsod, vlada po svetu velika brezposelnost. V bogati Kanadi je nešteto brezposelnih po deželi in še bolj po mestih. Brezposelniki iščejo od tovarne do tovarne dela, da bi si zaslužili vsaj za vsakdanji kosček kruha, ali kamor pridejo, jih zavrnejo. Sem nikar več ne poizkušajte priti! Vesele velikonočne praznike želimo svojim družinam v stari domovini, viničkim občanom in bralcem in bralkam «Domovine», tebi, uredništvo, pa mnogo novih naročnikov: Ivan Novak, Jožef Balkovec, Cestnik, Starešinič, Franc Gerdun, Ivan Malič in Peter Vipavec.

Buenos Aires (Argentina). Težko pričakujemo vedno «Domovino», da čitamo novice iz naše domovine, kamor nas vedno zopet vleče srce. Boljša je domača gruda ko na tujem zlata ruda, tako pravi star slovenski pregovor. Pisec teh vrst je obhodil že pet argentinskih provinc in videl, da je povsod zelo slabo. Ljudje se mučijo na vse načine, da bi si zaslužili kak denar. Tu v glavnem mestu Argentine je mnogo rojakov brez dela. Vesele velikonočne praznike želita vsem čitateljem in čitateljicam, zlasti sorodnikom: Jakob Mere in Jakob Müller.

Spor.

Ona: «Saj sem ti že vendar pred poroko povedala, da moje razmere niso sijajne!»

On: «Res jel A zamolčala si, da so tako mnogoštevilne!»

On zadostuje.

Milan (ki je precej rejen): «Upam, da v tvojem srcu nima nikdo drugi poleg mene prostora...»

Vera: «Prosim te, pri tvojem obsegu...»

DOMAČE NOVOSTI

Opozorilo naročnikom!

Ne pozabite, dragi naročniki, za veliko noč si sprasati vest, ali ste plačali naročnino za priljubljeno «Domovino»! Ako še niste, ne odlašajte, marveč plačajte sedaj, ko začnete v prerojeni naravi z novim delom in z novim gospodarstvom. Opozorjamo zlasti one naročnike, ki nimajo poravnane še vse lanske naročnine. Za te je napočil zadnji čas, ker uprava je takim že pričela ustavljati list. Da ne pridete tudi vi na vrsto, plačajte naročnino brez odloga!

UPRAVA «DOMOVINE».

* **Kralj boter desetemu sinu.** V Cetingradu so v nedeljo krstili desetega sina kmeta Antona Cindriča. Boter desetemu sinu je bil Nj. Vel. kralj, ki ga je zastopal major Otmar Erdeljac iz Karlova. Novorojenček je bil krščen na ime Aleksander.

* **Odhod kraljevičev z Bleda.** Nj. Vel. kraljica Marija je spremljala svojo mater, rumunsko kraljico Marijo, ki je potovala s princeso Ileano v Pariz, do Bleda, kjer je nato ostala dva dni in se odpeljala z Bleda nazaj v Beograd s kraljeviči, ki so se nahajali že dalje časa na Bledu.

* **Odlikovanje profesorja dr. Matije Murka.** Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil ob svoji 70letnici odlikovan z redom sv. Save I. stopnje dr. Matija Murko, vseučiliški profesor v Pragi.

* **Uradniški zakon podpisan.** Iz Beograda poročajo, da je Nj. Vel. kralj v torek 31. marca podpisal zakon o uradnikih.

* **Obresti se nižajo.** Konferenca denarnih zavodov, ki jo je sklicalo Društvo bančnih zavodov v Ljubljani, je po temeljiti debati, katere so se udeležili vsi prisotni zastopniki denarnih zavodov, soglasno sklenila priporočiti svojim upravam, da se obrestna mera za vezane vloge privatnikov zniža za ½ % (sedaj znaša 6½ %).

* **Etbin Kristan ostane v Ameriki.** Nedavno je bil naš izseljenski komisar v New Yorku, g. Etbin Kristan, premeščen k izseljenskemu komisariatu v Zagrebu. Kakor javlja chikaška «Prosveta», je Kristan podal ostavko na državno službo in ostane v Ameriki.

* **Naši izseljenci se vračajo.** Naši konzulati iz Južne Amerike poročajo, da se nameravajo mnogi naši izseljenci vrniti v domovino, ker je zavlada v večini držav Južne Amerike huda gospodarska kriza in je brezposelnost od dne do dne večja.

* **Zdravljenje po Zeileisovi metodi je ministvo za narodno zdravje zabranilo in poslalo v tem zmislu okrožnico vsem bankskim upravam.** Vsak poizkus zdravljenja po Zeileisovi metodi morajo oblastva najodločneje preprečiti.

* **Prihodnji uradni dan komisarja za agrarne operacije II. v Mariboru (sresko načelstvo)** bo izjemno v soboto 11. aprila namesto na veliko soboto.

* **Število gostiln v državi in popivanje.** Društvo «Treznost» je ugotovilo, da je v naši državi 45.000 gostiln in da zapijejo in zakadijo jugoslovenski državljani letno ogramno vsoto 10 milijard dinarjev.

* **Trošarina na umetne brezalkoholne pijače.** Banska uprava je izdala razglas, iz katerega posnemamo: Po odobrenju finančnega ministra se je pričela s 1. aprilom pobirati v Dravski banovini banovinska trošarina na umetne brezalkoholne pijače, ki znaša 1 Din od vsake steklenice pod enim litrom vsebine, pri večjih steklenicah pa 1 Din od vsakega začetelega litra vsebine. Naravnne mineralne vode in brezalkoholne pijače, napravljene brez dodatkov kemikalij, so te trošarine proste. V krajih izven Ljubljane jo pobirajo oddelki finančne kontrole, in sicer v prvi vrsti pri proizvajalcih brezalkoholnih pijač. Pro-

ducenti in gostilničarji, ki nabavljajo brezalkoholne pijače izven Dravske banovine, so dolžni, vsaki prejem v 24 urah prijaviti pristojnemu oddelku finančne kontrole in obenem plačati trošarino na čekovni račun banske uprave. Vsako nasprotno postopanje od strani proizvajalcev, prodajalcev in gostilničarjev, ki ima namen, prikrivati ali onemogočiti plačilo te trošarine, se bo strogo kaznovalo.

* **Kako je z davčno oprostivjo pri devetih otrocih.** Pri davčnih upravah Dravske banovine je že nebroj davčnih obvezancev očetov z devetimi živimi otroki vložilo prošnje za oprostitev davka z dokladami. Besedilo oprostite so nekateri napčno tolmačili. Davčna oprostitev velja le za one obvezance, ki z rodbinsko polo izkažejo, da je tudi le enkrat, odkar plačujejo davek, in čeprav le nekaj dni istočasno bilo devet živih otrok. V tem je jedro zakona in ti so deležni njegove dobrote. Omeniti moramo v pouk prizadetim davčnim obvezancem, da so vsa potrdila in rodbinske pole podvržene tarifni taksi, in sicer tako, da je treba za rodbinsko polo plačati pri prvih treh osebah za vsako kolek po 10 Din, a za vsako nadaljnjo osebo po 5 Din. Vlaganje prošnje za davčno oprostitev ni vezano na nikak rok. Vsak davčni obvezanec ima pravico, takoj pri pristojni davčni upravi prositi za oprostitev, čim je v tako srečnem položaju, da lahko izkaže devet istočasno živih otrok. Torej prošnje se lahko vlagajo vsak čas skozi vse leto. Zelo obširen je okoliš davčne uprave za ljubljansko okolico. Pred letom je bil z njim združen tudi davčni urad na Vrhniki. Ni torej čudno, da je iz tega največjega okoliša največ prošenj. Doslej je bilo vloženih že nad 700 prošenj, od katerih pa jih je bilo tudi že okoli 100 odklonjenih. Nekateri prosilci so namreč navajali tudi svoje nezakonске otroke, ki se pa ne morejo vpoštovati. So tudi primeri pozakonjenih otrok. Neki možak je bil trikrat poročen in je navedel vse otroke; prošnja še ni rešena. Neki vdovec pa se je poročil z vdovo. Sam ima šest živih, a vdova je prišla k hiši s tremi otroki. Prošnja je bila zavrnjena. Prav za nimiv primer iz neposrednje ljubljanske okolice. Davčni obvezanec je v prošnji predložil rodbinsko polo, ki izkazuje, da se mu je rodilo kar 22 otrok. Ima pa nesrečo: otroci so mu tako umirali, da jih nikdar ni bilo devet istočasno živih. Ostalo mu jih je samo osem in plačati bo moral neposrednje davke. Dobrunje z okolico so najplodovitejši kraj: od tam je prišlo 50 prošenj. V rodbinskih polah je navedenih po 10 do 17 otrok. Zanimivo je, da je Gorenjska okoli Medvod, ki ima devet katastralnih občin, vložila prav malo prošenj, dočim se je Grosuplje, ki ima samo tri katastralne občine, postavilo kar s 24 prošnjami. Davčna uprava je doslej med drugimi priznala: v Borovnici 24 oproščencev, na Brezovici 14, na Črnem vrhu pri Vrhniki 14, v plodovitem Horjulu 22, na Dobravi 24, v Dobrunjah 31 (druge prošnje so bile odklonjene), na Ježici 15, na Črnučah 8, pri Devici Mariji v Polju 10. Izanci so vložili prav malo prošenj: v Iški Loki so le 3 oproščeni, v Iški vasi pa 4.

* **Način prijave škode zaradi uim.** Mnogo zemljiških posestnikov in županstev še danes ne ve, kako naj se prijavi škoda po uimih. Tako se dogaja, da obsegajo take prijave, ki jih županstvo zgolj iz nepoznavanja zadevnih predpisov predlagajo skupno pristojnim davčnim oblastvom, četudi so čisto posamezniškega značaja, poleg tekoče številke samo še ime oškodovanca z navedbo škode v dinarjih, ki jo je le-ta vtrpel, ne da bi pri tem prizadeti, odnosno dotično županstvo označila: lego in vsaj približno tudi površino oškodovanih parcel in čas, kraj in vrsto prirodne nezgode. Gotovo mislijo županstva, odnosno posamezni oškodovanci, da jim bo država povrnila vso škodo, kakor je bila ocenjena in skupno vnesena v dotične cenilne zapisnike pristojnih županstev, ki naj bi nadomestili posamezne prijave posameznih oškodovancev. Iz tega pa sledi, da prizadeti po večini ne vedo, da se odpiše navadno le del osnovnega davka za poškodovano parcelo, in še to pa samo v primeru, ako je žetev (trgatev) na

njej uničenega za najmanj četrtino od običajnega pridelka. Poudarja se, da imajo katastrske uprave zaradi takih nepravilno sestavljenih prijav čisto največje težave in sitnosti. Gledajo na to je nujno potrebno, da se županstva dobro seznanijo z zadevnimi predpisi uredbe o odpisu davka ob elementarni škodi z dne 20. oktobra 1928., ki je izšla v »Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti« dne 18. decembra 1928 pod št. 394. Županstva se še posebno opozarjajo na določila člena 9. te uredbe, ki jasno določajo, katero prijavo je smatrati za posamezniško, to se pravi, kdaj jih morajo vložiti posamezni oškodovanci sami in kdaj županstva za vse oškodovance skupaj. Obenem se županstva opozarjajo, da je treba vsako večjo elementarno škodo v občini po občinskih izvedencah ugotoviti in dotični cenilni zapisnik (prepis) s kratkim poročilom po službenem potu predložiti sreskemu načelstvu in tudi kraljevski banski upravi. To je potrebno zlasti v primeru, ako se v svrhu omiljenja škode zahteva podpora iz javnih sredstev.

* **Polovična vožnja za ameriške izseljence.** S sklepom prometnega ministra je odobrena polovična vožnja našim izseljencem iz Amerike, ki pidejo na kongres izseljencev, ki bo 26. junija v Zagrebu, 27. in 28. pa v Beogradu. Popust bo veljal od 20. junija do 30. septembra od dne prihoda na Jesenice za potovanja v rojstni kraj in na izlete, ki jih napravijo v Dunavski, Primorski in Vrbanski banovini, bodisi v skupinah ali posamično, da se seznanijo s svojo domovino. Olajšave bodo veljale tri mesece po kongresu v vseh razredih potniških in brzih vlakov. Razen tega bodo vozili tudi posebni vlaki z Jesenic in nazaj.

* **Teden propagande za domače blago v Zagrebu.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu je izdala nedavno proglas o prireditvi jugoslovenskega tedna od 30. marca do 4. aprila. V proglasu pravi, da mnogi naši domači ljudje dajejo prednost tujemu blagu, češ, da je to boljše in cenejše. To pa so samo predsodki in v večini primerov je tako naziranje napačno. Zato je potrebno, da domača industrija s propagando opozarja kupovalce na proizvode svoje podjetnosti. Trgovci naj bi svoje izložbe opremili le z domačim blagom. Proglas je priporočal tudi obrtnikom, naj v času jugoslovenskega tedna spravijo na trg svoje proizvode. Uporabniki naj bi v teku tedna zahtevali in uporabljali samo domače blago. Pri tem naj bi prednjačilo predvsem ženstvo, ki naj bi kupovalo samo domače blago, izdelano od njihovih očetov, mož in sinov. Takšna propaganda tedni za domače blago naj bi se vršili po vsej državi. Umestni bi bili tudi posebni tedni za domače kmetijske pridelke.

* **Banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu sprejme s 15. majem 20 učencev v pripravljajni gospodarski tečaj.** Ti učenci imajo dnevno po dve uri pouka v šoli, ostali čas se uporablja pri delih na šolskem posestvu, dobivajo vso oskrbo v zavodu brezplačno in so pod stalnim nadzorstvom kakor redni učenci. Tečaj je priprava za vstop v redno šolo predvsem za one kmečke sinove, ki imajo slabo osnovno izobrazbo iz ljudske šole. Zaradi tega se opozarjajo kmečki gospodarji, ki žele poslati svoje sinove v kmetijsko šolo na Grmu, da v redno šolo, ki se prične v začetku novembra, ne bo sprejet noben prosilec, ki ni dovršil z dobrim uspehom vsaj štiri razrede osnovne šole, če ni prej obiskoval pripravljajnega tečaja. Učenci pripravljajnega tečaja imajo po dovršenem tečaju prednost pri sprejemu v redno šolo v šolskem letu 1931./1932. pred vsemi drugimi prosilci, in sicer na brezplačna mesta v celoletni in zimski šoli. Pogoji sprejema v tečaj so: starost ne manj kakor 16 in ne več kakor 19 let, dovršena osnovna šola (če tudi le enorazredna), telesna in duševna sposobnost. Prošnjam, kolkovanim s 5 + 20 Din, je priložiti krstni list, domovnico in zadnje šolsko izpričevalo ter jih poslati najpozneje do 20. aprila ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. O sprejemu se obveste prosilci pravočasno pismeno. Vsa potrebna pojasnila daje ravnateljstvo.

* **Ponemčevanje naših rojakov na avstrijskem Koroškem.** Lani se je naselilo na avstrijskem Koroškem 33 družin iz Nemčije, ki so kupile 950 oralov zemlje. Vseh naseljencev je sedaj 109, ki imajo 4811 oralov sveta. Na slovenskem ozemlju jih je 55 s 300 člani. Povprečna cena za oral je 939 šilingov. Naseljevanje pospešuje zemljiška posredovalnica Heinatbunda v Celovcu, ki skrbi tudi za najemnike, ki nimajo baš sredstev za nakup posesti pri rokah. Na Koroškem je sedaj tudi več nemških mladih fantov in deklet, da se seznanijo z razmerami in se potem priselijo. Lani so se začeli zanimati za Koroško tudi premožnejši krogi v Nemčiji, ki so kupili več velikih podjetij. Na svojem zborovanju v Celovcu so sprejeli z zadovoljstvom na znanje poročilo, da se naseljencem omogočijo posojila na dolgi rok in najnižje obresti. Tam so dobili tudi navodila, kako morajo vršiti v obmejni deželi svojo nemško nalogo in se povspeti do prevladajočega položaja s pridnostjo, vztrajnostjo in značajnostjo. Priseljenci morajo tvoriti uspešno dopolnitev koroškega nemštva in delovati na to, da se Avstrija in Nemčija v doglednem času združita v eno državo.

* **Zbor naših čebelarjev.** Nedavno se je vršil v Ljubljani uspel občni zbor Čebelarkega društva za Slovenijo, ki je nudil lepo sliko dela za napredek čebelarstva. Otvoril je zborovanje predsednik g. prof. Verbič ob navzočnosti 62 zastopnikov društvenih podružnic in podal izčrpno sliko delovanja v preteklem letu. Poudaril je obilne posle, ki so zahtevali mnogo truda in časa. Uredil se je blagovni oddelek. Mnogo se je storilo tudi za vnovčevanje meda. Lepo poročilo je podal društveni tajnik g. Dermelj. Omenjal je, da je bilo vse delovanje društva zelo smotreno in da je društvo v polnem delovnem razmahu. Posebna zahvala gre banski upravi, ki je društvo podprla. Omenil je pereče vprašanje zadruga, stališče podružnic do skupnega kmetijskega glasila, ki so ga razen ene odklonile vse podružnice. V odbor je bil med letom pritegnjen zaslužni in ugledni čebelar g. Anton Znidaršič. Društvo je priredilo lani dva tečaja za spoznavanje kužnih bolezni in 40 predavanj pri podružnicah, katerih je 96 s 1672 člani. V teku leta je bilo ustanovljenih 7 novih podružnic. Med organiziranimi člani je 854 posestnikov, 59 duhovnikov, 178 učiteljev, 106 uradnikov, 83 železničarjev, 245 obrtnikov, 12 zdravnikov, 63 delavcev, 584 raznih poklicev, 38 uradov, 36 uredništev in 50 šol. Društvo ima 26 opazovalnih postaj in lepo knjižnico. Blagajniško poročilo sta izčrpno podala gg. Dermelj in Arko. Izvoljen je bil ponovno stari odbor: predsednik prof. Jos. Verbič, podpredsednik župnik Henrik Peternel, odborniki: Arko Adolf (Ljubljana), Arrigler Anton (Trzin), Babnik Janko (Vič), Černej Ljudevit (Makole), Dermelj Mirko (Ljubljana), Gallob Rudolf (Mežica), Jurančič Ivan (Andrenci), Močnik Peter (Guštanj), Okorn Josip (Škofja Loka), Peterlin Alojzij (Kočevje), Puš Ludovik (Novo mesto), Raič Slavko (Ljubljana), Strgar Ivan (Boh. Bistrica), Šmajdek Ivan (St. Vid-Ljubljana), Znidaršič Anton (Ljubljana); namestnika: Elsner Ivan (Ljubljana) in Gorkič Franc (Ljubljana); pregledovalca računov sta gg. Sluga in Kobač. Za častna člana sta bila izvoljena bivši čebelarški učitelj g. Jurančič in g. Znidaršič. Ponovno se je soglasno sklenilo, da ostane društvo samostojno in obdrži svoje glasilo. Nato se je razpravljalo o predlogu novomeške podružnice, da bi se osnovala čebelarška zadruga. To vprašanje je bilo načeto že na lanskem občnem zboru in se je letos končalo z odklonitvijo, ker za enkrat še niso dani pogoji.

* **XI. ljubljanski velesejem bo letos od 30. maja do 8. junija.** Velesejmi so važni činitelj v gospodarskem življenju, ker izpodbujejo in pospešujejo podjetnost. Razstavljalci na ljubljanskih velesejnih so bili doslej z uspehi zadovoljni, kupcu so se pa tudi nudile velike ugodnosti, kajti na skupnem prostoru je mogel pregledati vse blago in si izbirati najboljše, preračunati cene in sklepati s solidnimi tvrdkami trajne trgovinske zveze. Prijave za udeležbo na enajstem

ljubljskem velesejmu se že sprejemajo. Vse informacije daje urad velesejma v Ljubljani.

* **Marljivi gasilci rešili vas Spodnje Brezovo.** Marijin praznik bi skoro postal usoden za vašico Spodnje Brezovo pri Višnji gori. Ljudje so bili baš pri kosilu, ko je nenadno nastal požar pri posestniku Javorniku Antonu. Goreti je začelo njegovo gospodarsko poslopje, ki je bilo hipno v plamenih. Stavba je bila lesena in krita s slamo. Na kraj požara sta dospeli v največji naglici gasilni društvi iz Višnje gore in Krške vasi s svojima motornima brizgalcama. Gorečega poslopja seveda ni bilo mogoče rešiti, pač pa je bilo obilo posla, da se je požar omejil samo na to poslopje. Tri četrtine vaških stavb so krite še s slamo, zaradi česar gre vsa hvala gasilcem, ki so preprečili razširjenje požara. Pohvalno je treba omeniti pri tem požaru tudi višnjegorske orožnike, ki so s svojim komandirjem polnoštevilno prihiteli na kraj nesreče.

* **Kam z mladimi nepridipravi.** Otroka, ki je nagnjen k tatvini in potepanju, bi marsikatera mati rada oddala v vzgojevališče. Malokdo pa ve, kaj mu je pri tem ukreniti. Napravite prošnjo na bansko upravo (socijalni oddelek), da bi bil deček sprejet v deško vzgojališče v Ponovišah. Če mati nima sredstev, prosite za brezplačen sprejem. Če pa ne bo brezplačno sprejet in tudi mati ne bo mogla plačevati, je dolžnost občine, da prispeva k oskrbnim stroškom.

* **17 let med cigani.** K lesnemu trgovcu in posestniku g. Karlu Kukoviču v Slovenski Bistrici je prišlo te dni 21letno dekle, ki je trdilo, da je njegova sorodnica Marija Kukovičeva, katero so kot 4letnega otroka ukradli cigani pred 17 leti na Teharjah. Dekle je pripovedovalo, da se le še megleno spominja, kako se je izvršilo ugrabljenje. V teku 17 let ciganskega suženstva je mladenka po naključju doznala za svoje pravo ime. To jo je napolnilo, da je začela iskati starše. Po dolgem prizadevanju je res ugotovila svoj rojstni kraj. Ker pa je njena mati že davno umrla, a bivališče očetovo, ki se je izselil s Teharij, ji ni bilo znano, se je obrnila na strica. Po orožniških poizvedbah so se njene izpovedi izkazale v glavnem za resnične. Cigani, ki so Marijo Kukovičevo ugrabili, so bili v Celju prijati in zaprti. Preiskava se nadaljuje.

* **Tudi iz Medmurja izginja zloglasna šmarnica.** V zadnjih dneh se je mudil v Medmurju inženjer Adolf Siler, ki je po nalogu savske banske uprave v Zagrebu kontroliral samorodnice v tamkajšnjih vinogradih. Ugotovil je, da je šmarnice največ v štrigovski občini, ki je bila prej znana zaradi svojih dobrih vin. Samorodnica pa je samo v vinogradih manjših posestnikov, pri naprednih gospodarjih je že popolnoma iztrebljena.

* **Zalostna 75letnica organista.** Nedavno je pogorela lesena hiša v Starem trgu ob Kolpi, v kateri je imel dosmrtno stanovanje z ženo bivši tamonjni organist 75letni Faciter Franc, po rodu iz Cerkelj na Gorenjskem. Ogenj je nastal najbrže po zlobni roki in je Facitru uničil vse skromni živež, obleko in pohištvo.

* **Dolarska dediščina.** V Ameriki je umrl Karel Mihakovič, rojen na Pleskem v trboveljski občini, in zapustil 2000 dolarjev, kar znaša v našem denarju 110.000 Din. Dediči so še neznan.

* **Izginila je iz Trbovelj neznanokam 17letna šiviljska vajenka Jožefa Gunova,** ker je bila osumljena nekega prav malenkostnega prestopka. Materi je pisala pismo: »Zbogom, mama, grem v Savo!« Komur je o deklici kaj znano, naj to blagovoli sporočiti občinskemu uradu v Trbovljah.

* **Katastrofalen požar v Tuševem dolu.** V soboto popoldne je nenadno nastal ogenj v skednju posestnika Agniča v Tuševem dolu. Požar, ki so ga zanetili otroci, se je razširil s silno brzino, zlasti ker je ta dan brila močna burja, ki je raznašala tleče ogorke na vse strani. V najkrajšem času so bila številna lesena in s slamo krita poslopja v plamenih. Trem posestnikom, Agniču, Maleriču in Mucu je pogorelo skupaj devet objektov. Domačemu gasilnemu društvu in gasil-

nemu društvu iz Dobljč se je po velikem trudu posrečilo omejiti ogenj, sicer bi zgorela vsa vas. Zavarovalnica je dosti premajhna, da bi si pogotjenci z njeno pomočjo lahko zgradili nove domove, zato bo nujno potrebna tuja pomoč.

* **Odšel je neznan kam** 10. marca Darko Hering, učenec 8. razreda osnovne šole v Zagorju. Obleden je v črno zametasto obleko, sivo suktnjo in sivo čepico. Pri sebi ima rjavo aktovko s šolskimi knjigami. Kdor bi ga videl, se naproša, da to nemudoma, po možnosti telefonično, sporoči proti nagradi staršem do pošte Zagorje ob Savi, ali pa ga sam privede. Fantu pa naj pove, da se lahko brez strahu vrne. Odšel je deček v smeri proti Zidanem mostu. Franjo Hering, Zagorje ob Savi.

* **Ogenj v Zbigovcih.** Požar je te dni uničil stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje Antona Adaniča, posestnika v Zbigovcih. Ker je bil del strehe krit s slamo, je požrtvovalnim sosedom, ki so prihiteli ubogi družini na pomoč, le s težavo uspelo lokalizirati požar, da se pri vetrovnem vremenu ni razširil še na poslopja bližnjih sosedov. Adanič, ki je imel poslopji zavarovani le za nezatno vsoto, trpi precejšnjo škodo. Zgorela sta mu poleg poslopij tudi vsa krma in živež, tako da je nesrečna družina prav pred prazniki brez vsega.

* **Velik požar pri Slovenjgradu.** Nad Slovenjgradcem na hribčku pod Kernikovim vrhom je graščina, imenovana Gradišče, kjer gospodari veleposestnik g. Ivan Plider. Te dni so se začeli naenkrat iz graščinskega gospodarskega poslopja valiti ogromni oblaki dima. Ogenj na hribu je postajal vedno močnejši, tako da je bilo velikanško poslopje v nekaj trenutkih v plamenih. Le z največjo muko se je posrečilo rešiti iz hleva 16 glav živine, dočim je hlev z gospodarskim orodjem in senom, ki sta bili shranjeni v poslopju, pogorel to tal. Požar je nastal zaradi kratkega stika v motorju, ki se je uporabljal za pogon domačih gospodarskih strojev. Slovenjgraški gasilci so napeljali vodo na 340 metrov visok hribček. Brizgalna pa ni stopila v akcijo, ker bi bila vsaka pomoč brezuspešna, ampak je bila samo pripravljena, če bi bil ogenj segel na stanovanjsko poslopje.

* **Velik mlin je zgorel v zgodnjih jutranjih urah** v nedeljo v Šmatevžu pri Gomilskem. Last je bil g. Dobnika z Dobrovelj, ki pa še ni stanoval v poslopju, v katerem se je še nahajal prejšnji lastnik g. Orožim. Poslopje je zgorelo do tal z zalogo moke in žita, ki se je nahajala v mlinu. Gasilci z Gomilskega in iz Grajske vasi so z neumornim gašenjem rešili veliko gospodarsko poslopje, ki je nasproti mlinu. Vzrok požara ni znan.

* **Avto spodbil kolesarja.** Pred drevi se je peljal Rudolf Bobnar, 31letni pripravnik finančne kontrole, s kolesom službeno iz Medvod v Medno. Med potjo ga je dohitel neki tovorni avto in se zaletel vanj. Kolesar je odletel kakih deset metrov daleč in nezavesten obležal. Hudo poškodovanega Bobnarja so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

* **Zaloigra rojaka v tujini.** Te dni se je v uredništvu »Jutra« zglasil bivši krojaški mojster Matevž Langeršek, pristojen v Šmartno pri Celju, ki pa ni nikdar bival v slovenski domovini. Pred 46 leti se je rodil na Prevaljah na Koroškem. Starši so po prevratu postali avstrijski državljani, njemu pa je ostalo jugoslovensko državljanstvo, ker za Avstrijo ni optiral in ker ga sploh nihče ni poučil, kako je z domovinskimi in državljanskimi zadevami. Bival pa je itak ves čas med tujim svetom, se tam izučil svoje obrti in naposled postal samostojen krojaški mojster v Innsbrucku. Še od predvojne občinske uprave v Beljaku na Koroškem je imel domovnico in je živel v Innsbrucku v dobri veri, da je avstrijski državljani. Ko so mu povedali, da to ne zadostuje, je napravil tudi prošnjo za avstrijsko državljanstvo. Prošnja je šla svoj pot, on pa, da bi se izkazal še posebno lojalnega, se je vpisal v Heimwehr. Sprejeli so ga takoj in mož je mislil, da je s tem vse v redu. V vrstah

Heimwehra pa je bilo v zadnjem času vse polno sporov in kar naenkrat je postal njih žrtev tudi Langeršek. Izključili so ga in po izključitvi je v nekaj dneh sledil oblastveni odlok, da je iz dežele izgnan kot nadležen tujec. Tako hitro je vse to šlo, da še svojih zadev ni mogel urediti in da mu je vse, kar je imel, ostalo tam. Mož, ki je po vrhu ša bolan, je sedaj v Ljubljani in se prav težko preživlja. Prepričan je, da so ga izgnali zaradi tega, ker je bil priča, kako je leta 1925. Heimwehr v Innsbrucku in v Celovcu skrivala topove pred antantnimi komisijami.

* **Neprijeten izlet.** Iz Male Nedelje nam pišejo: V nedeljo 1. t. m. se je pisec teh vrst napotil iz ptujske javne bolnišnice proti Juršincem domov. Prišel sem do Pesnice, ki je takrat zaradi skopnega snega tako narasla, da je tekla na petih krajih čez cesto. Poprosil sem blizu stanujočega mlinarja, ki ima mal čoln za svoje potrebe, naj me prepelje čez vodo. Seveda proti plačilu. Ta mi je pa odgovoril, da ne sme, ker je bil že zaradi tega tožen. Svetoval mi je, naj grem k nekemu bližnjemu posestniku, ki prevaža ljudi čez vodo s konjem. Seveda sem takoj krenil tja. Ko sem gospodinjji razodel svoje želje, mi je ta rekla, da je konj bolan in da naj grem k sosedu. Šel sem tudi tja in poprosil tudi tega za rešitev čez vodo. Mož pa mi je začel hladnokrvno pripovedovati: »Zadnjič sem prevažal neki avto, pa mi je šofer plačal komaj 130 Din. To se ne izplača. Rajši ne grem.« Nato sem poprosil še nekega drugega posestnika, ki mi tudi ni hotel ustreči. Bil sem torej prisiljen, zavihati si hlače čez kolena in se gugati čez vodo. Radoveden sem, kaj bi napravili gg. župani in odborniki občine Mostje in Pacinje, ako bi jih kdo ob tako mrzlem zimskem času pognal čez vodo. Gotovo jim ne bi bilo všeč. Naj morda poskrbe za to zadevo in odpravijo nered, ki ga morajo ubogi popotniki plačevati z dolgimi boleznimi. Vsemu temu trpljenju bi lahko omenjeni možje napravili konec, ako bi zgradili tako zvano brv na sohah, ki bi stala nekaj sto dinarjev. Ako sta občini v denarni stiski, naj bi se potem pobirala brvnina. Vsakdo bi rajši plačal dinar, kakor šel peš čez vodo, posebno pozimi.

* **Rudarske nesreče.** V trboveljskem premogovniku sta se ponesrečila rudarja Ivan Šuster in Franc Vrtačnik. Po rovu sta vozila na vozičku za drva železne cevi za zalivanje. Voziček se je iztiril in cevi so se podrle na Vrtačnika in mu zlomile hrbtenico. Šuster, ki je pravočasno odskočil, je dobil le poškodbe na roki. Prvega so prepeljali v ljubljansko bolnico, Šuster pa se zdravi doma. Delavca v istem premogovniku Bregarja Alojza je po nesreči sunil njegov tovariš s sekuro v roko in ga močno urezal.

* **Smrtna nesreča dečka.** Te dni se je sedemletni Jožko, sinček usnarja Jakoba Dermote v Bisterjanah pri Sv. Juriju ob Ščavnici, motal okoli stroja v očetovi delavnici. Po neprevidnosti je prišel preblizu osi stroja, ki ga je zagrabil in mu zlomil desno roko. Dobil pa je deček tudi hude zunanje in notranje poškodbe. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico, kjer je podlegel poškodbam.

Popolnoma nič Vas ne stane,

če si ogledate pred nakupom najprej veliko zalogo novodostega pomladanskega blaga za moške in ženske obleke, svilene rute in drugo, kar vse ima na izbiro trgovina

Ivan Medic v Novem mestu.

V tej trgovini se boste na licu mesta prepričali, da lahko kupite prvovrstno blago po novih izredno znižanih cenah

Za bliznjo spomlad
smo izdelali veliko zalogo

modernih plaščev

za gospode in dame.

Vabimo Vas na izbiro v našo najcenejšo
oblačilnico.

DRAGO GORUP & Co.

konfekcijska industrija

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16, I. nadstropje.

* **Zaradi obupa nož v srec.** Iz Trzina so pripeljali v ljubljansko bolnišnico hlapec Ivana Novaka, uslužbenega pri posestniku Mušiču. Fant si je v obupu zasadil nož v prsi. Zakaj je obupal nad življenjem, ni znano.

* **Dva posestnika sta se v pijanosti zaklala.** Te dni sta se v Pretrežu pri Makolah v pijanosti sprla že starejša poročena posestnika Mlakar in Tretnik. Moža sta se stela in nazadnje še pobodla z noži tako, da sta obležala oba mrtva na tleh. Mlakarja je nasprotnik zabodel z dolgim nožem naravnost v srce. Rana je bila smrtna, a kljub temu je imel umirajoči še toliko moči, da je z nožem zamahnil po Tretniku, ga zadel v vrat in mu prerezal sapnik in žilo. Mlakar je umrl takoj, njegov nasprotnik pa šele čez nekaj časa.

* **Fant je zastrupil svoje dekle.** V Vidoncih v gorenjem Prekmurju živi revna družina Kerezeva. 28letna domača hči Verona, dokaj čedna mladenka, je pred meseci pričela razmerje z mladim Mikušem, sinom posestnika Horvata. Razmerje ni ostalo brez posledic. Oba sta se domenila, da odpravita plod. Horvat je poiskal pomoč pri nekem Rajberju v Gornji Lendavi. Od tega je kupil zavojček z neko rumenkasto snovjo, ne da bi mož vedel, kaj namerava fant početi s kupljenim strupom. Horvat je snov izročil Kerezevi, ki je od snovi použila polovico. Še istega dne so jo prijele hude bolečine v zvezi z močnim bljuvanjem. Drugi dan je bila mrtva. Sodno raztelesenje je dognalo znake zastrupljenja na jetrih in ledvicah. Strup je bil najbrže arzenik.

* **Brezvesten voznik.** Neki hlapec iz St. Janža na Dravskem polju je zavozil z dvovprežnim vozom v Mariboru tako brezobzirno na travnik za jahalnico bivše dragonske vojašnice, kjer so se igrali otroci, da je povozil triletnega mesarjevega sinčka Karla Peterliča, ki mu je bila pri tem zlomljena desna noga nad kolonom. Brezvestni voznik pa je brezobzirno oddivjal naprej, vendar so ga ujeli in legitimirali. Zagovarjal se bo pred sodiščem.

* **S kolom po glavi.** Te dni se je vračal proti domu Judež Martin, 26letni družinski oče iz Bregov pri Krškem. Ničesar hudega sluteč je v neposredni bližini Leskovca naletel na skupino pijanih fantov, katerih eden ga je s kolom udaril po rebrih in potem še po glavi, da se je nesrečnik nezavesten zgrudil na tla. Tam je pobitega našel fregatni kapetan Vladimir Pfeifer, vračajoč se z lova. Takoj je dal nezavestnega Judeža spraviti v Leskovec, mu nudil prvo pomoč in ga dal odpeljati v krško bolnico. Kdaj bo takih sirovosti konec?

* **Uboj iz ljubosumnosti.** Pred mariborskim sodiščem se je zagovarjal 21letni delavec Ivan Segula iz Dragoviča, ki je januarja v Oblačku v Slovenskih goricah zaklal viničarja Leopolda Čeha. Obtoženec se je zagovarjal s popolno pijanostjo in ljubosumnostjo. Sodišče ga je obsodilo na šest let robije.

* **Zavraten napad.** V eni zadnjih noči se je vračal z dela v vinogradu 37letni kočar Franc Kaplan proti domu v vas Presko pri Novem mestu. Pot ga je vodila skozi gmajno Šahovec. Tam ga pa je nenadno napadel neki neznanec in ga pobil z gorjačo na tla. Kaplan je obležal nezavesten na tleh. Našli so ga njegova žena Marija in dva moška, ki so ga šli iskat. Kaplana, ki ima hude poškodbe na glavi, so pripeljali v kandijsko bolnico.

* **»Skrita sreča.«** Kdor hoče imeti to knjigo z 11 lepimi povestmi, naj takoj pošlje devet dinarjev v poštinih znamkah ali pa denar po poštini nakaznici na naslov: Matija Belec, Sv. Bolfenk v Slovenskih goricah. Ne zamudite, dokler je še zaloga!

* **Pri boleznih ledvice, seči, mehurja in danke** omili naravna Franc Jožefova grenčica tudi silne težkoče pri potrebi v zelo kratkem času. Izpričevala iz bolnišnic potrjujejo, da je Franc Jožefova voda, ker olajša potrebo brez bolečin, zelo priporočljiva. Uporabljajo naj jo zategadelj stari in mladi ljudje. Franc Jožefova grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljulika med žitom

Velikonočna legenda.

Peter in Pavel čez polje sta šla, prišla sta k skopi kmetici: «Mamica, sprejmite romarja dva! Dajte, če kaj na polci vam je ostalo, sva lačna oba! Bog vam bo srečo dal, vaše polje žito rodilo bo kleno, zrasla pšenica bo preko glavé, ajda pa še nad koleno.»

Gleda kmetica ju: «Kaj naj le dam? Zemlja vstajenje praznuje, prazen moj skromni je hram. Lari res mnogo smo žita vsejali, želi le ljuliko in jo požgali. Nimam potice in krač nimam nič, kakor da vladal bi v hiši hudič! Piruhov ni, ker ne nese kokoš, vinjen polega na skednju moj mož!»

«Zdravi mi bodite! Vse prav tako, kakor velite, zgodilo se bo! Ljulika naj še naprej vam rodi!» Peter ji reče in dalje hiti.

V shrambo se žena potem je podala sredi je shrambe od groze obstala: Ljulika sama, žita nikjer. Mrk se kmetice je lotil nemlr. Mož, ki nikdar po gostilnah ni pil, v skednju na tla se pijan je zvalil.

Čas je potekal, je žetev prišla, gresta čez polje spet romarja dva. Vidi kmetica ju, k njima hiti, prosi udano ju in govori: «Ljulika sili povsod mi na dan, mož mi polega po skednju pijan! Ako še letos tako nam bo šlo, čaka me malha beraška samó!»

K hiši sta njeni svetnika prišla, ona za njima skesana caplja. Mizo pod lipo pogrnila je, solze v očeh si otrnila je.

Gleda jo Pavel in reče tako: «Greh naj za enkrat odpušen ti bo! Polje spet rodno bo, za opomin redka bo Ljulika drug ozimin, da ne pozabiš na revne ljudi, ko se ti dobro zopet godi!»

Kmetič iztreznjen je zopet ustal, vina je gostom prinesel bokal, žena pa kračo in sladke potice, zopet od sreče smehlja se ji lice.

Trezen spet hodil za plugom je kmet, polje rodilo pa žito je spet, redka le Ljulika vmes je bila in bo med žitom do konca sveta!

Gustav Strniša.

Povratek po dolgih letih

Barba se je borila leta in leta. Omožila se je, ko ji je bilo 18 let, z zemljakom Andrejem. Vsako leto mu je darovala otroka. Ko ni dosegla niti 22. leta, je moral Andrej na vojno.

Vojna je bila končana. Vojaki so se vračali. Kmet je spet pričel obdelovati zemljo, ki jo je dolgo pogrešal in mislil na njo kakor na mater. Andreja ni bilo.

Pretekla so štiri dolga leta. Zadnje leto ni dobila Barba nobene vesti o možu. Obupavala je. Obupala vendar ni! Krepka šestindvajsetletnica je bila. Sama se je borila in obdelovala zemljo, da se zaslužila kos kruha.

Otroci so počasi rasli. Janezek, najstarejši, je pasel krave. Tudi ostali trije so hodili že z matorjo na njivo. Drugi, Mihec, je bil še skoro čvrstejši kakor Janezek. Kar v poljsko delo je že silil, čeprav ga niti od daleč ni zmožel. Pogumno je pa pri oranju vodil voliča in pomagal hlapcu Jožetu, ki je delal namesto Andreja. Vse je za silo šlo. Le gospodarja ni bilo, povsod je moral veljavati samo gospodinja Barba.

Tudi nekaj let po vojni je že preteklo. Ljudje so govorili o tem in onem, da se je vrnil kar ne pričakovano. O Andreju pa ni nihče vedel ničesar.

Pa se je neke nedelje hlapec Jože opogumil. Praznje se je oblekel. Navihal si je brke in stopil pred gospodinjjo:

«Takole bo menda!» je pričel obotavljaje se. «Čemu bi vam delal za hlapca? Moža ni nazaj in ga tudi ne bo! Mene vzemite! Gospodaril bom dobro! Zadovoljni boste z menoj! Otroke imam rad! Vem, da se bova tudi midva razumela!»

Barba je prebledela. Obraz se ji je zmračil. Zavrnila je snubea:

«Jože, zakaj prihajaš s tako besedo? Kakor kruh si bil potreben pri hiši! Vendarle ti odpovedujem. Ob sv. Juriju moraš iti! Dobila bom drugega hlapca!»

Prisiljeno se je Jože zasmel in gospodinjo malomarno odvrnil:

«Kakor mislite! Lahko grem in šel bom. Sam bi bil odpovedal, če bi me zavrnil, kakor ste me res. Kdo bo večni hlapec? E, še bom za gospodarja, čeprav ne pri vas! Kmetica Jeromka mi je že nekajkrat omenila, da bi me vzela, čeprav ni naravnost vrgla besede na dan. Pa bom šel k njej v službo in vzel jo bom! Vi se boste pa še kesali!»

Barba mu ni odgovorila. Zalostno se je začela smejala.

Hlapec se je zasukal na peti in odšel s trdimi koraki.

Ko je bila Barba sama, je globoko vzdihnila. Zelo žal ji je bilo za Jožeta. Res je bil dober hlapec, pa pošten kakor čisto zlato!

«Vendarle ne smem imeti v službi človeka, ki je hotel postati moj gospodar! Naposled bi sama pričela razmišljati o zakonu. Lahko bi me kaj premotilo, saj sem slabotna ženska, in bi se nazadnje res še poročila z njim», je premišljala Barba.

Jože je šel k Jeromki. Vesela ga je bila. Tudi njen mož je ostal v vojni. Ker ga ni bilo nazaj, si je dobila dovoljenje in klenila se je poročiti. Jože ji je kmalu omenil, da bi se je ne branil. Zadovoljna je bila. Poročila sta se.

Barba si je preskrbela drugega hlapca. Bil je starejši in resnejši, toda počasnejši. Gospodinja je pa z njim potrpežljiva. Sama je še bolj delala in se trudila. Šlo je! Otroci so tudi že doraščali in dokaj pomagali.

Ko se je pa bližala v deželo deseta velika noč po končani vojni, je bila tudi Barba že uverjena, da se njen Andrej nikoli več ne vrne.

Ostala je pa zvesta žena in mati. Skrbela je za deco in zemljo. Na sebe je skoro pozabila. Vendar je bila še vedno čvrsta in prikupljive zunanosti. Delala je z veseljem. Njene prijazne objave oči so vsakogar dobrodušno pozdravljale.

«Mojeega Andreja ne bo več nazaj! Toda zemlje mi ni izročil za tujca, ki bi podil najine drage otroke po svetu! Meni je dal zemljo! Za najino deco jo je dal, da jo bo obdelovala, da bo srečnejša, kakor sva bila midva, ki naju je vojna neusmiljeno ločila!» Tako si je vedno govorila, za druge se pa ni brigala.

Še en snubec se je oglasil. Bil je kmet Dren, že starejši zemljak, vdovec brez otrok. Pa je tudi njega odslovila.

Hlapec Jože in Jeromka pa nista bila od Boga izvoljeni par. Spočetka sta se dobro razumela. Kesneje se je pričel prepir. Iz prepira se je rodil pretep.

Jeromka je imela že pred prvim zakonom nezakonskega sina, ki je zdaj doraščal. Hotel je kar on gospodariti. Mati je kmalu potegnila z njim in Jože se je sam boril za pravice, ki si jih je lastil pri hiši kot gospodar.

Zazvonili so velikonočni zvonovi.

Bila je velika sobota popoldne. Vse je bilo praznično in veselo. Ljudje so se pripravljali za procesijo.

Po domačem polju sta stopala dva trudna popotnika. Vse okoli je bilo svečano tiho, le zvonovi so prijazno brneli.

Popotnika sta koprneče upijala glasove domačih zvonov in se veselo ozirala po domači zemlji.

V daljavi je zasijalo rdeče farno bandero. Procesija se je pričela.

Na nebu je vzdrhtela večerna zarja. Bandero je v višavi zlilo v njen sij. Popotnikoma se je zazdelo, da je zagorelo rdeče bandero visoko na nebu in seglo preko vse domače zemlje. Na belem oblaku je pa blestel smehlajoči se obraz vstalega Kristusa. Prozorna roka se je dvignila in blagoslovila domačo poljano. Sveta usta so pa šepetala:

«Vstani, zemljica mila! Bodi blagoslovljena!»

Popotnika sta dospela do križa sredi njiv. Bil je obrasel z gostim grmovjem.

«Procesija nama prihaja nasproti. Ali počakava tukaj za grmovjem? Morda je v procesiji tudi moja žena. Videl bi jo rad, še preden pridem domov. Sicer pa vem, da ima mnogo dela. Morda je pa vendarle prišla? Pokazati se ji pa ne maram! Sestati se želim z njo šele doma!» reče Andrej, kajti popotnika sta bila Andrej in Jerom.

«Pa se vleziva za grmovje! Ne bodo naju videli», odvrne Jerom.

Oba sedeta v travo.

Veselo trijančijo vaški zvonovi. Pod nebom gostole skrjanci, ki jih skušajo prevpiti. Zito sušiti. Prvo cvetje poganja v grmičju, kjer ležita popotnika.

Procesija se bliža.

Andrej vstane. Tudi tovariša ne strpi. Oba stopita bliže steze in opazujeta mimoidoče.

Bandero neso mimo trije krepki fantje. Naša znanca zagledata svoje rojake. Njune oči iščejo.

Tedaj se Andrej razveseli. Njegova žena stopa poleg sosedove matere. Še vedno se mu vidi lepa. Njen obraz je miren in ljubezniv, toda resen, resnejši kakor pred leti.

Jeromke ni nikjer.

Popotnika se dvigneta. Zadnja korakata čez polje za streljaj od množice. Procesija se pri cerkvi sredi njiv razide, bandero in nebo se skrijeta za vrati farne cerkve.

Popotnika prideta do Andrejeve hiše.

Jerom se poslovi. Andrej vstopi.

Barba stoji v veži in nekaj ukazuje sinovoma. Vsa praznična je in mirna.

«Barba!»

Ona se ozre in prebledi. Kakor pijana se zaleti proti svojemu možu:

«Andrej! Moj Andrej!»

Že leži v moževem objemu. V njenih očeh ni solz, le tiha radost sije v njih.

In potem pozdravijo očeta njegovi otroci. Vsi so radostni in srečni.

Andrej pripoveduje:

«Tudi Jerom je prišel. Usoda je hotela, da sva bila skupaj v ujetništvu. Skupaj sva odšla in se potepala po Rusij, dokler se nama ni posrečilo priti domov.»

«Ubogi Jerom!» vzdihne Barba.

Niti ura ne poteče, ko se Jerom vrne. Bled je in žalosten, ko izpregovori:

«Le še veliko noč bi rad preživel v domačem kraju! Ali mi dovolita, da ostanem ta dva dni pri vama, potem pa grem? Ne maram ju ločiti! Sama sta si ustvarila pekel, naj ga imata!»

Povedal je, da je prišel domov in čul svojo ženo in Jožeta, kako sta se prepirala in si naposled skočila v lase.

Andrej in žena sta prijatelja veselo sprejela.

In spet sta skupaj zapraznovala veliko noč. Zazdelo se jima je, da je bilo vse prestano trpljenje samo težak sen. Oba sta bila še čvrsta in zdrava, srečna sta gledala v bodočnost. Pozabila sta čas ločitve. Kakor prvo veliko noč njunega zakona sta šla roko v roki v velikonočno jutro čez zeleno polje. Veselo so jima peli ptiči. Prebujena zemlja se je smehljala in pozdravljala gospodarja, ki se je vrnil.

Jerom je po praznikih odšel k svojemu bratu v Ameriko, kjer si je ustanovil nov dom.

Gustav Strniša.

Zima, pomlad in „Domovina“

Slab starček, ves zmrzel, roko nam podaja, ves žalosten v večnost z dežele odhaja, ko solnce nanj sije, tako se solzi, da voda v potokih od njega šumi.

Ko v loki se mlado nam cvetje razvije, že lastovka gibka nad starcem zavpije: «Le beži ti, mrzlež, z bregov in poljan, da rožam prikljije brž cvetje na dan.

Naj solnce kraljestvo zdaj tvoje razbije, ostane od tvoje naj nič hudobije, ko nas si jeseni odtod napodil in bitja človeška v kožuhe ovil.

Začasno si solncu vso silo ti vzel in zemljo z odejo sneženo odel. Ljudem kljuboval si, jih silil za peč, sedaj pa je tvoja mogočnost vsa preč!»

Pozimi res mnogo nas zlega obdaja, samo «Domovina» veselje nam daje. Le te nam ustavi ledeni ni mráz, le ta tudi v mrazu je krajšala čas.

Ko pihal je zunaj ledenec grozeči, smo mi z «Domovino» sedeli pri peči, saj vselej prinesla je mnogo vesti iz mesta in naših deželskih vasi.

Zato «Domovini» ostanimo zvesti, saj vmes nam prinese še lepih povesti! Ker lepega mnogo iz nje se učiš, če nimaš je, piši, takoj jo dobiš!

Naj torej pozimi bo all pomlad, le vsi «Domovino» prebirajmo radi! Ni nikdar sramotno, saj cilj ni to njen, da bralec kateri bi bil pogubljen.

Matija Belec.

Kako je Vrhunka znorela . . .

Dogodbica.

Vrhunčev Janez se je oženil daleč tam nekje za gorami. Brhka nevesta ga je stala obilo truda; sam je priznal, da je trpel zanjo toliko kakor za nebesa. Nič ni maral za ljudsko prislovico, ki pravi: «Po botre pojdi daleč, oženi pa se čim bliž!»

Vrhunka je bila čudnega vedenja. Navadno je bila počasna in tiha, včasih pa je postala nenadno zgovorna. Janez tedaj ni prišel do besede. Kadar je Barba nekaj trdila, takrat je moral Janez verjeti in molčati.

Dnevi njene zgovornosti so bili vedno bolj pogosti. Kadar je prišlo do prerekanja, tedaj je mož navadno odnehal. Vedno bolj ga je skrbelo, ali ni to morda začetek kakšne nevarne bolezni.

Barba je bila nekega večera zopet drugačna kakor po navadi. V kuhinji je ropotala z burkljami in prevračala lonce po ognjišču. Janez je stopil pohlevno na prag in vprašal, kdaj bo večerja.

«Počakaj!» je zarezala.

Janez je potrpežljivo čakal. Medtem je opravil živino in pospravil po dvorišču. Nato je zopet pogledal v kuhinjo; videl je, da je žena šele zakurila. Sedela je na ognjišču blede kot zid in dremala.

«Barba, ali ne bo nič?» jo je nagovoril.

«Počakaj!» je zarohnela.

«Čakal je tisti, ki je s hruške padel . . .» se je pošalil.

Zenska se je razvnela: «Boš že čakal . . . Ali meniš, da boš z mano pometal? Ne bom ti za deklo . . .»

«Barba, ne bodi vendar taka . . .»

«Ne boš me zmerjal . . . Nihče mi ne bo gospodaril . . . Ni ga na svetu!»

«Večerjo mi daj, za drugo te ne vprašam.» Janeza je že nekoliko pogrelo.

«Le udari, kar udari!» je pričela besneti.

Janez je zmajal z glavo in odšel na dvorišče. Obšla ga je resna skrb, kaj je z njegovo ženo. Ni ji dal povoda, pa se tako robato obnaša. Vsi znaki kažejo, da je znorela.

«Joj!» Ob tej misli so se ustavile vse njegove slutnje, tu so ga napadle nove skrbi. Kaj naj stori?

Poln sočutja do svoje boljše polovice je šel po izkušenega soseda. «Stric!» je začel skoro brez sapa. «Hitro pojdite z menoj!»

«Kaj pa je, Janez?» Sosed se je ustrašil.

«Barbi se je nekaj pripetilo . . .»

Sosedov strah je bil hujši, kakor je bilo treba. «Ali ji je zelo hudo?» je začel poizvedovati. «Pa ni izgubila zavesti? Ali se je ponesrečila?» «Znorela», je Vrhunčev tiho dostavil.

Sosed se je prijel za čelo. Znal je ustaviti kri, obvezati rane in napraviti umetno dihanje. Z norci pa se še ni ukvarjal. Pa jo bosta že premagala. Ako ne pojde drugače, jo bosta zvezala.

Vrhunka je sedela sključena na ognjišču. Ko je zagledala soseda, se je vzravnala. Bližal se ji je prav prijazno, da bi je ne vznemiril. Janez je ostal v veži in poslušal.

«No, Barba, kako je?» jo je nagovoril.

«Nič», je nejevoljno odvrnila.

Sosed je imel pozorno oko, pa tudi dober nos in je marsikaj izvohal. Čim se je obrnil proti njej, ga je srečal duh po žganju. Spoznal je njeno bolezen.

Obema je bilo neprijetno. Barba je začela brskati po ognjišču, sosed pa jo je tiho odkuril. Njegova pomoč ni bila več potrebna.

V veži je dregnil Janeza v komolec in mu pomignil, naj gre z njim na dvorišče. «Kar miren bodi», mu je pošepnil zunaj hiše in se porogljivo namuznil.

«Ali ji je že odleglo?» je presenetilo Vrhunka. «Kmalu bo popolnoma dobro . . .»

Vrhunec je prijel za roko soseda, ki je hotel oditi. «Povej no, kaj ji je bilo.»

«Ali res ne veš?» se je začudil sosed in ga pomilovalno pogledal.

«Vidiš ga, kako bom vedel...»
 «Povem ti, da te ne bo skrbelo. Barba je pre-
 globoko pogledala v kozarček...»
 «Ali meniš?»
 «Prav gotovo.»

Janez ni mogel verjeti. Ko je Barba tisti večer
 zaspala, tedaj je odprl njeno skrinjo, iz katere je
 močno zadišalo. Na dnu je opazil vse polno ste-
 klenic: nekatere so bile prazne, druge pa šele
 načete.

Drugi dan ji je seveda oponesel. Tedaj pa je
 bila že trezna in je pohlevno molčala.

Soteščan.

Zvijović se vozi

V Zagerbu, kamor je bil moral oče Zvijović
 po opravkih, se mu je denar do zadnje pare
 izmuznil. Zvečer, ko je bilo treba na vlak, jo
 kot poper suh mahne na postajo in skoči v va-
 gon v zadnjem hipu, ko se je vlak že jel pre-
 mikati. Vrtar nekaj kriči za njim, toda vlak
 že krepko sopiha, a Zvijović si otira znoj in
 pripoveduje sopotnikom, kako je moral toliko
 begati po Zagrebu, da ni utegnil več kupiti
 voznega listka in da je tudi sina zgrešil.

«Se bosta že v Dobovi sešla», meni nekdo.
 «Kaj mi pomaga, če pa ima moj vozni li-
 stek!»

«Povejte sprevodniku, ga bo že našel!»

Ko pride sprevodnik, mu oče Zvijović po-
 nudi zetsko cigareto in mu potoži, kako je sina
 zgrešil in kako se mu vidi, da ga je opazil pla-
 niti v vlak šele tedaj, ko se je vlak že pomikal
 iz Zagreba.

«Je stopil zadaj ali spredaj?» vpraša spre-
 vodnik.

«Zadaj», meni Zvijović.

Sprevodnik odide, vlak sopiha, postaja se
 vrsti za postajo in oče Zvijović vedro kramlja
 s sopotniki. V Savskem Marofu spet pride spre-
 vodnik:

«Oprostite, gospod, potnika, kakršnega ste
 mi opisali, ni nikjer zadaj v vlaku.»

Oče Zvijović se malo počohlja za ušesi in
 spet prijazno ponudi sprevodniku «Zeto», ki
 stane le 25 par.

«Ne zamerite! Fant je spredaj, ne zadaj.
 Saj veste: od tolikega letanja in v gneči sem
 bil čisto iz uma, pa sem se zmedel. Kar spre-
 daj pogledajte, gospod!»

Sprevodnik se malo nejevoljno namrdne,
 vendar nič ne reče in spet odide. Tik pred Do-
 bovo se vrne v vagon in resno pove, da tudi
 spredaj ni človeka, ki bi hotel veljati za Zvijov-
 ičevega sina. Vlak že vozi čisto počasi in tudi
 postajo je že videti. Oče Zvijović odpre okno,
 pogleda venkaj in se naglo obrne k sprevod-
 niku:

«Saj sem vedel, da je spredaj. Tamle stojil!»
 Medtem vlak obstane in sprevodnik mora
 ven, da zakliče postajo. Grede pravi Zvijoviću:
 «Mi boste pa potem pokazali sina.»

«Brez skrbi, gospod», pokima Zvijović.
 Potniki vstopajo in izstopajo. Tudi Zvijović
 se izkobaca ven. Ko dá uradnik znak za odhod
 in se vlak premakne, stopi Zvijović k postav-
 nemu fantu in se zasmee sprevodniku:

«Tale je, gospod! Da ne boste rekli, da vam
 ga nisem pokazal. Spredaj je bil in me že pol
 ure čaka v Dobovi.»

Sprevodnik jezno zamahne skozi okno, a
 fant se začudi:

«Kaj kričite, oče?»

«Eh, za pol dinarja sem se pripeljal iz Za-
 greba semkaj,» se hahlja stari, «pa sem oblju-
 bil sprevodniku, da mu tebe pokažem.»

Ivan Albreht.

Sveti žebelj

Legenda.

Ko so Jezusa križali, je stal za križem vražar
 in čarovnik Deho. Opazoval je križanje. Mož ni
 veroval v Kristusa. Ko je pa videl očitna zna-
 menja, je spoznal, da Odrašenik ni mogel biti
 navaden zemljan, kajti ob Njegovi smrti se je pri-
 čela tresti zemlja, odpirali so se grobovi in vsta-
 jali mrtveci.

Deho je stal mirno za križem in čakal. Ko so
 Judje začutili potres, so vztrepotali.

Deho ni bil boječ. Najpogumnejši so se bali,
 on pa je bil miren, ker ni čutil krivde nad Kri-
 stusovo smrtjo. Trije križi so ostali zapuščenji v
 skrivnostni noči.

Preden sta prišla Jožef Arimatejec in Niko-
 dem, ki sta snela Jezusovo telo s križa, je pri-
 stopil Deho.

Preplašeni vojščaki, ki so po križanju pobeg-
 nili, so pustili na tleh kladiva in klešče. Deho je
 pobral klešče in z največjim naporom izdri dolg
 koničast žebelj, s katerim sta bili prebodeni Kri-
 stusovi nogi.

«S tem žebljem bom lahko delal čudeže!» se
 je radoval vražar. Skril ga je pod suknjo in hitel
 domov. Ko je pa odhajal proti domu, je čutil
 vedno večjo žalost v svojem srcu. Žebelj, oblit
 s krvjo Sina božjega, je skrivnostno vplival na
 trdo vražarjevo srce. Pred njegovimi očmi se je
 zopet ponovilo vse Kristusovo trpljenje in obliše
 so ga pekoče solze.

«Gospod! Odpusti mi dejanje, ki sem ga za-
 krivil!» je zaječal, ko je prestopil prag svoje hiše.
 Skesan je položil žebelj na bel prt in ga spravil.

Odslej Deho ni imel ne miru ne pokoja. Pričel
 se je zanimati za krščanske resnice in kmalu je
 postal kristjan.

Sveti žebelj je hotel oddati svoji verski občini.
 Ko ga je pa nameraval vzeti s seboj, je opazil,
 da je zginil.

V Dehovi hiši je stanoval rimski vojak, ki je
 pri večnem oknu opazoval početje starega vra-
 žarja. Često je videl, kako je stariček pobožno molil
 pred žebljem, ki ga je vzel iz svojega skrivališča.
 Ko Deha ni bilo doma, je Rimljan žebelj ukradel
 in ga odnesel s seboj.

Zdaj je začutil tudi Rimljan kesanje nad svoj-
 jimi grehi. Preden je pa mogel do kristjanov, je
 bil premeščen. Vzel je žebelj s seboj. Med potjo
 je prenočeval v gozdu. Ko je ležal na mahu, se
 mu je približal ropar, ki ga je hotel umoriti in
 oropati.

Razbojnik je zagledal žebelj. To ni bil več on
 črni, s krvjo oblit žebelj. Velik in ogromen kakor
 ognjen meč je sipal iz sebe iskre.

Ropar se je prestrašil. Zbudil je vojaka in
 ga povprašal zaradi čudeža. Preprosil ga je, da
 bi žebelj prepustil njemu.

Vojak je želel, da bi tudi razbojnik postal po-
 šten kristjan, pa mu ga je res izročil.

Razbojnik se je vrnil v gozd. Pričela ga je
 grizti vest. Kesal se je svojih grehov in želel de-
 lati pokoro za svoje krvave grehe. Odšel je k du-
 hovniku, ki je zahteval, da mu mora prineseti
 čudežni žebelj, ki ga je spreobrnil.

Prav tedaj je pa črn krokar odnesel v kljunu
 žebelj iz razbojnikove votline. Komaj ga je nesel
 Zagledala ga je vrana in pomagala mu je. Od-
 nesla sta ga na lipo in ga pustila v njenem rogo-
 vilastem vrhu. Ves čas, ko sta ga nosila, so jima
 kapale iz oči solze. Kamor je kanila solza, so za-
 plakale v rosi cvetice.

Lipa je odslej žalostno in tajinstveno šumela.
 Ljudje so jo smatrali za čudežno drevo. Kdor je
 počival v njeni senci, se je spokoril in obžaloval
 svoje zablode.

Preteklo je več sto let. Lipa je še vedno stala.
 Pa je potoval mimo pobožen škof, ki je bil svet-
 mož. Obstal je pred lipo in se nehote ozrl v njen
 visoki vrh. Začudil se je. V višavi je iz drevesa
 raslo telo Križanega. Noge so bile prebodene z
 debelim črnim žebljem.

Škofov služabnik je prinesel iz gozdarijeve
 kočice dolgo lestvo. Po nji je dospel škof do Kri-
 žanega. Komaj se je dotaknil žeblja na nogah, je
 že ostal v njegovih roki.

Sveti mož ga je odnesel s seboj v cerkev. Dal
 ga je v tabernakelj poleg velike posvečene ho-
 stije. Ko je hotel zjutraj maševati, je opazil, da
 je žebelj prebodel hostijo tam, kjer so bile na nji
 vtisnjene Kristusove noge. Iz hostije je pa ka-
 pala sveža kri.

Škof je tedaj spoznal, da je to žebelj iz Kri-
 stusovih nog in ga je poslal papežu v Rim. G. S.

Njeni kavalirji.

Krojač: «In račun, gospodična? Naj ga poš-
 ljem zopet gospodu bančnemu direktorju?»

Gospodična: «Ne, ne! Tokrat bo drug naslov,
 ki ga vam šele dopošljem!»

Pri vstajenju je padel v mlako

Precej let je že preteklo, odkar se je pripe-
 tla pri neki farni cerkvi na veliko soboto pri
 vstajenju prav tragično smešna zgodba.

Na eni strani cerkve stoji prav lepa zidana
 hiša, v kateri je že od nekdaj gostilna. V njej je
 stara navada, da, kadar so cerkvena opravila, ne
 dobi noben pivec pijače. Navadno takrat gostilni-
 čar gostilno zapre in spodi goste v cerkev. Tako
 se je zgodilo tudi rečeno veliko soboto.

Na drugi strani cerkve je bila še takrat kakih
 šest metrov oddaljena precej velika mlaka.

V omenjeno gostilno je prišel neki fant kako
 uro pred vstajenjem in si naročil četrtinko vina.
 Fant je bil daleč okrog znan pretepač. Tudi ta-
 krat je iskal prepira z vsakomer, ki mu je prišel
 v bližino. V krčmi je izpraznjeval četrtinko za
 četrtinko in se ga do dobrega navlekel.

Naenkrat se je zaslilo glasno pritrdovanje
 ubranih zvonov, ki so začeli vabiti ljudi k vsta-
 jenju. Ljudje so iz vse fare brzeli skupaj, da pri-
 dejo pravočasno k opravilu.

Na to vabilo zvonov je tudi gostilničar izgnal
 svoje goste k cerkvi. Med drugimi je moral za-
 pustiti gostilno tudi naš fant.

Ker je bil precej natrkan, je začel iskati med
 zbrano množico prepira. Ker so bili ostali fantje
 pametnejši od njega, so ostali mirni in so mu
 svetovali, naj vsaj pri cerkvi miruje.

Ze se je razvrstila procesija, na čelu ji mož z
 velikim križem. Procesija se je začela pomikati
 okoli cerkve. Med zadnjimi durmi cerkve se je
 pokazalo vstajenje, ki ga je nosil mežnar. Gospod
 župnik pod cerkvenim nebom pa je nosil mon-
 štranca z Najsvetejšim.

Pijani fant se je zibal ob procesiji vedno tako,
 da je bil obrnjen proti duhovniku. Naenkrat se je
 je pa spodtaknil poleg mlake ob kosu opeke, iz-
 gubil ravnotežje in obležal sredi mlake. Padel je
 v lužo s tako silo, da se je dvakrat, trikrat obrnil,
 preden se je izkobacal ves zamazan in moker iz
 blata.

Kakor blisk je šinil potem izpred vse proces-
 rije. Med tem dogodkom sta prenehala molitev in
 petje, tako se je vse smejala. Celo gospodu žup-
 niku je pri tem prizor od smeha skoro padla
 monštranca z Najsvetejšim iz rok.

Še dolgo se je potem po vsej fari govorilo o
 tem dogodku. Tudi po sosednjih farah so gosti
 govorili o tej zgodbi.

Fant potem ni več prišel v to cerkev in se je
 kmalu izgubil iz župnije. Ljudje so pravili, da
 je šel na Nemško služiti. Od prevelike sramote je
 zapustil svoj rojstni kraj, kamor se ni več vrnil.

Nedavno je prišla vest na njegov dom, da je
 umrl. Zgodba, kako je padel pri velikonočnem
 vstajenju v mlako, pa ljudje vsako veliko noč
 pogrevajo.

Matija Belec.

Njegova želja.

Sodnik: «Pepe Lumpacij, obsojeni ste na pet
 let stroge ječe. Ko kazni prestanete, vas čaka iz-
 gon iz naše države. Ali imate kakšno željo?»

Postopač: «Želel bi, da me najprej izženete in
 šele potem zaprete...»

Vodnikova družba je dosegla lansko leto čez 20.000 članov

To častno število dokazuje, kako se je v petih letih vkoreninila ta važna prosvetna organizacija med našim narodom.

Da bo mogla vršiti Vodnikova družba svojo nalogo še z večjim uspehom, je treba, da se dvigne število članstva še za nekaj tisoč.

Vsak naj smatra za svojo dolžnost, da pridobiva družbi nove člane.

Ne odlašajte! Položite čimprej mali dar 20 Din na oltar Vodnikove družbe in v jeseni prejmete 4 ali 5 lepih slovenskih knjig.

Navadimo se, da vsako leto za veliko noč darujemo piruh za Vodnikovo družbo!

S tem olajšamo delo poverjenikom in odboru, da more pravočasno določiti naklado.

Letos izda družba: Vodnikovo pratio, dve leposlovnici knjigi, poljudno-znanstveno knjigo o Poljski in po možnosti še mladinsko knjigo.

Članarina 20 Din je tako nizka, da jo zmore vsaka slovenska hiša.

Geslo Slovincem bodi:

V vsako hišo knjige Vodnikove družbe!

Slamnat ženin

V predlanskem predpustu je bilo, ko Jaka pod oknom je stal. Prav vse se tako je zgodilo, kar zdajle boš, bralec, prebral.

«Predraga brž k oknu mi pridi, če kaj ti za mene je mar! Saj naju zdaj drugi ne vidi, ko zvezdic nebrojnih vladar.»

Mladenka res okno odklene, ga vpraša, kaj njega teži. Naš Jaka ji brž razodene, kaj vse mu na srcu leži.

«Če hočeš mi biti družica, v zaroko podaj mi roko! Li hočeš ostati samica, pa vzamem za vsikdar slovo!»

«Kaj tebe naj v zakon bi vzela? Saj nisem čevljarjeva hči! Sem dvajset že boljših imela, kot Jaka čevljarječ si ti!»

Vsa vas se je zjutraj smejala, ko ženin pod oknom je stal, vsa vas se je k ženinu zbrala, priklanjala se mu do tal.

Vsa v jezli nevesta trepeče, podrla je ženina vznak. «Prekleti,» polglasno šepče, «je Jaka, hudobnik, bedak!»

Tam doli na njivi snežen se dim proti nebu vali: se slamnati ženin s plameni obupno med snegom bori.

Matija Belec.

Mrtva nevesta

Pripovedka.

Bilo je pred pustom, ko se je ženil Boštunov France. Snega je padlo do pasu, poti in ceste so bile visoko zametene.

Tisto nedeljo, ko sta bila ženin in nevesta druglji oklicana, sta pričela vabiti na ženitovanje. Hoja je bila zelo težavna, pa tudi nevarna, zakaj po hribih so se pojavljali volkovi.

Nevesta se je odpravila vabit strica, ki je živel v gorskem zatišju. Odšla je sama brez spremstva, ni se bala nevarnosti in slabe poti. Z ženinom sta bila dogovorjena, da se bo nazaj gredé oglašila na njegovem domu.

Proti večeru je začelo močno snežiti. Ženin se je bal, da bo nevesta izgubila pot in obtičala v zametu. Bojazen je bila tem večja, ker se je že mračilo, a nevesta se še vedno ni vrnila.

Tudi njeni starši so jo nestrpno pričakovali. Mislili pa so, da se mudi pri ženinu. France jo bo že pospremil ali pa bo tam prenočila.

Vendar je očeta zelo skrbelo. Zavil se je v kočuh in se podal k Boštunu. Srečala sta se s Frančetom, ki je šel poizvedovat, ali se je morda Nežika vrnila domov, ne da bi se pri njem oglašila.

«Kaj, ali ni pri vas?» se je oče prestrašil.

«Mislil sem, da je odšla domov...», je bil France ves preplašen. «Brž ji tečiva nasproti.»

Vzela sta luč in gorjačo in jo mahnila proti griču. Noč je bila temna, snežilo je v debelih kosmih. Vmes je pihala ledena burja.

Stric je osupnil. Povedal jima je, da je Nežika že odšla in da bi bila lahko že pred večerom v dolini. Ali je zašla ali pa se ji je kaj pripetilo. Vsi skupaj so se podali na reševalno delo.

Stopinje na poti so bile že vse zasnežene. Zaman so iskali Nežiko in brskali po snegu. Na klicanje jim je odgovorjela burja, ki je brila po sneženi planjavi.

Naporno iskanje jih je naposled utrudilo. Vsi izmučeni so odšli počivat. Čim je France nekoliko zadremal, se mu je zazdelo, da je nekdo potrkal na vrata.

«Kdo pa je?» je zaklical v polsnu.

«Jaz. Odprti!» je slišal razločno. Spoznal je Nežiko, svojo nevesto.

Prebudil se je kakor iz omotice in šel odpirat. «Nežika!» je zaklical pred vrati, a nihče se mu ni oglasil. V snegu pred pragom se ni poznala nikaka stopinja. «Spomin!» Franceta je spreletela groza.

Nevesta je izginila brez sledi, vse iskanje je bilo brez uspeha. Snežilo je vso zimo prav do pozne pomladi. Ko je odlezel sneg, tedaj so našli pod potom, tam, kjer so bili pozimi visoki zameti, nekaj raztrgane obleke in čevlje, v katerih sta še tičali stopali. Nežiko so raztrgali volkovi.

Soteščan.

Po treh letih

Lepo Košminovo posestvo ni delalo gospodarju prav nikakega veselja. Pred tremi leti je gospodarju Janezu umrl oče, umrl naglo in tako čudno, da je padla senca suma na Janeza, češ, da je sam ubil očeta. Neke nedelje zvečer so našli starega Košmina v hlevu pod stopnicami, vodečimi s šupe za seno, mrtvega z razbito lobanjo. Zdravnik je izrazil mnenje, da se Košmin ni ponesrečil. Višina hleva ni tolíkna, da bi s mogel mož tako hudo ponesrečiti, ako bi bil tudi z viška padel. Moral ga je nekdo oplaziti s težkim, topim predmetom, kar je šele povzročilo njegovo smrt. Ker stari še ni bil izročil posestva sinu v last, ampak je pridržal dosmrtno lastninsko pravico sebi in bi šele po očetovi smrti imel sin postati resnični lastnik in gospodar, je sum takoj padel na Janeza. Prijeli so ga in zaprli in ni mogel niti k pogrebu. Med preiskavo se mu je sicer posrečilo dokazati, da ni ubijalec, ker v usodnem času ni bil niti doma, vendar mu to ni dosti zaleglo. Res so ga spustili iz ječe, ljudje so ga pa le še naprej sumničili. V obraz mu sicer ni rekel nihče nič žalega, za hrbtom so pa šušljali in si namigavali. Kdor je mogel, se mu je izognil in celo lastna žena in mlajše sestre so ga gledale tako nekam v strahu. Nesrečnega moža je vse to tako žgalo, da je začel vzlic svoji mladosti siveti in se bolj in bolj ogibati ljudi. Celo na veliko soboto, ko so jeli zvonovi veselo oznanjati Gospodovo vstajenje in je bila vsa vas kakor mlada nevesta, je ostal Janez tih in mrk. Šel je sicer v cerkev in s procesijo, toda gledal

je v tla in za par je imel pri procesiji vaškega čednika, starega Parteža; kajti noben kmet in niti najslabši bajtar ni maral njegove družčine.

Vse drugače vesela je bila Košminova sestra Metka. Šele devetnajst let stara, pa je bila že nevesta! Ženin, Gornikov Tine, potrkava in jo gotovo gleda iz zvonika. Rada se imata že celo vrsto let, čeprav so rajni oče bili proti njemu, češ, da nima ničesar drugega kakor to, kar z rokarni zasluži. Tine je namreč kovač. Pa so se oče zmotili! Fant je priden in varčen in si je nakupil že precej zemlje. Letos si sezida lasten dom in na jesen se z Metko vzameta. Takega bi gotovo bili tudi oče veseli! Saj niso hoteli drugega kakor to, da Metke ne bi tepla tuja vrata.

Procesija se vrača v cerkev, zvonovi zvonko zvone in pojo, kar se za hip zmedejo in velik zvon grdo zaječi. Potlej hipno obmolkejo.

Po cerkvi zdajci vse zagomazi. Ljudje so gnetejo križem, plaho šušljanje gr od ust do ust in se strne v eno samo besedo:

«Nesreča!»

«Kje? Kaj? Kdo se je ponesrečil?»

«Gornikov Tine», zasliši Metka in prebledi.

«Tine? Za božjo voljo, kaj se mu je pripetilo?»

Metka se gnete med ljudmi proti izhodu, kjer je gruča kakor zagozdena pod zvonikom.

«Za božjo voljo, kaj je?»

Ihte pripovedujejo glasovi, da je kovač Tine nekako omahnil in prišel med zvenkelj in velik zvon. Zvenkelj ga je tako udaril, da ima prsnl koš ves zmečkan.

Ponesrečencu ne more pomagati nihče drug kakor smrt. Bled in s spačenim obrazom se zvija kovač v groznih bolečinah. Sam se začne zavedati, da ga ločijo od gróba le še kratke ure. Metka ihti kraj njega, ko Tine nenadoma zažell Janeza.

Mladi Košmin pride. Ko zagleda človeka, ki se v bolečinah poslavlja od življenja, si skoro želi, da bi bil sam na njegovem mestu. Tine pa z muko zašepče:

«Odpusti, Janez, zavoljo mene si trpel!»

Košmin se zdrzne, Metka plaho vikne in vsi prisotni se groze, ko pove kovač, da je on ubil starega Košmina. Ni ga nalašč, ampak po nesreči. Govorila sta zastran Metke, pa mu je stari zabrusil, naj ne misli na to, ker je še premlečen in preberaški za njegovo hčer. Hotel ga je celo vreči raz šupo, on pa je v nagli jezi pograbil seneni ključ in je udaril moža po glavi. Košmin je omahnil, Tine pa je razkačen odšel in z vinom poplaknil jezo. Pod noč je hotel priti pod Metkino okno in ji povedati, kako sta se z očetom sprla, a je že popoldne zvedel, da je Košmin mrtev in da so Janeza zaprli. Mislil je že večkrat z besedo na dan, pa se je bal, ne toliko kazni, ampak Metke. Bal se je, da ga ne bo več marala, da ga zasovraži, ubijalca...

«Bog ti odpusti!» ga je prijel Janez za roko. Drugega ni mogel reči, tako ga je pretresla novica.

V nedeljo so položili Tineta na mrtvaški oder. S sočutjem in z grozo so govorili o nesreči vsi, ki so prihajali kropit mrliča. S spoštovanjem so zdaj gledali Janeza, ki je tri leta junaško trpel krivični sum na sebi in je zdaj s tem, da je prišel svetiti rajnemu, možko pokazal, kako iz srca mu vse odpušča.

Ivan Albrecht.

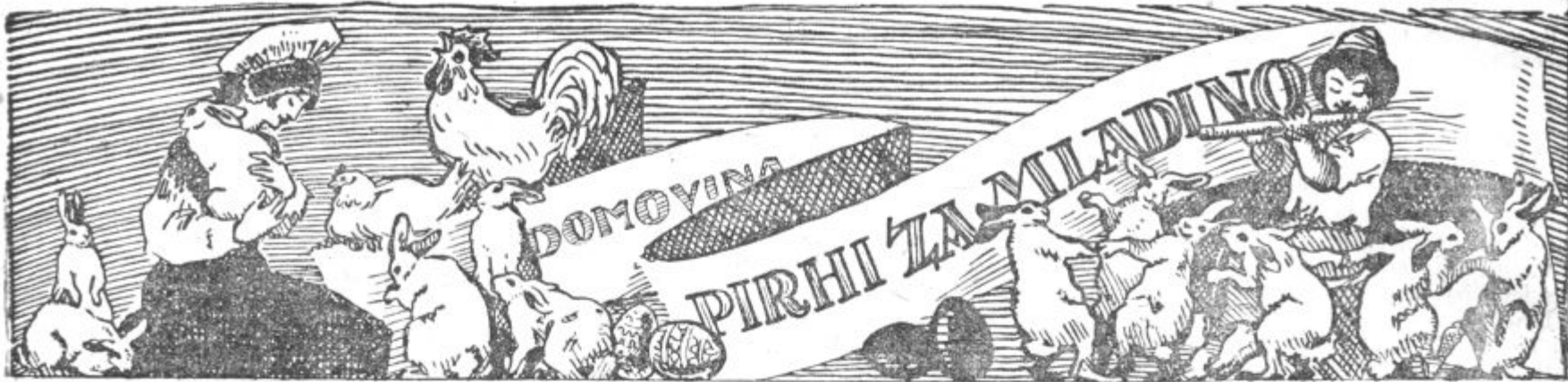
Je že res.

Fridolin Štampihar se je pregrešil zoper para-graf, pa je moral «rajzati» v špehkamro.

Preden pa ga je paznik potisnil v celico, ga je povedel v jetnišniško kopalnico in mu velel, naj se sleče. Fridolin Štampihar stoji kmalu v Adamovi obleki pred paznikom.

Ta sklene roke in zakliče: «Pri Judežu Iškarijotu, človek, kdaj si bil zadnjič v vodi?»

Fridolin Štampihar pa mu odvrne ves užaljen: «Strela, zakaj naj bi hodil v vodo, saj nisem bil doslej še nikdar zaprt!»

Povsod se glasi aleluja

Povsod glasi se aleluja,
le dom naš kakor grob je tih:
Ko zvon zavabil je k vstajenju,
je vzdihnila poslednji vzdih
ljubezni mučeniške — moja mati.

Skoz okna se pomlad ponuja,
a se boji teh belih sveč,
obraz nemega, ki je v trpljenju
zaman želel mi tisoč sreč...
Zdaj za slovo ji nimam dati
prav nič kot bore cvetke te,
le cvet ljubezni mučene: solze.

Povsod glasi se aleluja,
povsod pomlad se nam ponuja,
a meni vse, kar sem imel,
joj, grob mi mater zdaj je vzela!

Ivan Albrecht.

Hvaležni duh

Pripovedka.

Siromašni deklici je umrla mati, ki ji ni zapustila nikakega imetja, pač pa jo je dobro vzgojila. Vse, kar je bilo njeno, je deklica povežala v culico in odšla po svetu, da si poišče službo. Našla je le hladna srca, nihče se je ni usmiliti.

Prišla je skozi vas, kjer so jo otroci obmetali s kamenjem in ozmerjali z beračico. Odtod je prišla v večji trg mimo župnijske cerkve. Bilo je jutraj; v zvoniku je pozvonilo k maši.

Stopila je v cerkev in sedla v klop ob stranskem oltarju. Prav tam je bral duhovnik črno mašo. Sirotica se je spomnila v molitvi svoje pokojne matere, pa tudi duše onega, za katero se je opravičevala zadušnica. Molitev jo je čudežno potolažila.

Prišedši iz cerkve na trg ni vedela, kam naj bi se obrnila. Tedaj se ji je pridružil mladenič bledega obraza, praznično oblečen.

«Pojdivaj!» jo je ljubeznivo nagovoril. «Vem, da si sirota in da iščeš službe...»

«Kam?» je povsila glavo. «Nihče me ne mara...»

«Povedel te bom h gospé, ki te bo rada sprejela...»

Zavila sta po ulici med čednimi hišami. Mladenič je stopal poleg nje in ni nič govoril. Na koncu trga ji je pokazal visoko hišo, nakar je nenadno izginil.

Deklico je sprejela postarna gospa, oblečena v žalno opravo.

«Kako pa veš, da potrebujem služkinjo?» se je gospa začudila.

«Nekdo mi je povedal», je plaho odvrnila.

«Kdo?» Gospa je bila silno radovedna, zakaj nikomur še ni omenila, da bo iskala deklo.

«Neki mladenič me je semkaj privedel», je povedala deklica natanko, kakor je bilo.

Gospa je ostrmela. «Pa kakšen je bil tisti mladenič?» je hitela poizvedovati.

«Bled in vitke postave. Prav takle», je pokazala sliko, visečo na steni.

«Ni mogoče. To je moj Alojzij, ki je pred tednom umrl...»

«Pa je bil...», je trdila deklica. «Dobro sem si ga zapomnila...»

«Potem je bil njegov duh... Prav danes se je brala zanj zadušnica... Povrniti ti je, ker si se ga spominjala pri maši...»

Gospa je brez ugovora sprejela deklico, ki jo je tolažila v žalosti za pokojnim sinom. Pozneje jo je pohčerila in jo ljubila kot svojega otroka.

Soteščan.

Ribič brez mreže

Pripovedka.

Mladi ribič Matija ni imel mreže. Znal je čudovito žvižgati. Vlegel se je v svoj plitvi čoln, pomolil roki v vodo in pričel žvižgati. Žvižgal je tako lepo, da so ga hotele še ribe slišati. Kar na površje so priplavale in se zbirale okoli čolna. On je pa žvižgal in jih metal k sebi v čoln.

Ko je spet šel lovit ribe, se je prikazala na površju vodna vila in mu dejala:

«Ribice pripovedujejo o tebi čuda. Po vodi se voziš in žvižgaš tako omamljivo, da te še ribe poslušajo. Ti jih pa loviš. Pokaži mi vendar, kako to delaš!»

«Priplavaj k meni, pa boš videla!» odvrne Matija.

Deklica se približa.

Matija jo objame čez pas. Z levico jo potegne k sebi v čoln. Z desnico pograbi veslo in divje zakrene k bregu.

«Pusti me vendar! Kaj hočeš od mene?» se brani vila.

«Moja žena boš! Mati mi je umrla, pa mi boš ti gospodinjala in otroke boš pestovala, če nama jih prinese štoklja.»

Vila se je udala. V začetku je bila boječa in nezaupna. Kesneje je bila zelo srečna. Nikoli ji ni bilo žal, da je postala ribičeva žena.

Le vode se je vedno ogibala.

Mlada žena je dobila že tretjega otroka, ljubko deklico. Ko je ustala iz postelje, ji Matija ni dal miru:

«Pojdi, greva v čoln! Enkrat se morava spet peljati po morju prav tjakaj, kjer si se mi prikazala!»

Slušala ga je, čeprav nerada. Splavala sta v čolnu na morje.

Komaj sta bila nekaj streljajev od brega, je švignil iz vode ostuden povodnjak. Skočil je v ribičevo hišo, pograbil vse tri otroke in jih odnesel s seboj.

Ko sta se mož in žena vrnila, je vila zajokala.

«Moram iti otroke iskat! Globoko v morju so. Dobro vem, da jih je odnesel povodnjak, ki me sovraži, ker nisem postala njegova žena!» pravi vila Matiji.

Ni ji branil. Zelel ji je srečno pot in ostal sam.

Vila se je vrnila k vodi in skočila v valove.

Preteklo je leto dni. Vile ni bilo še od nikoder.

Ribič je žalosten blodil po morju

Pa ga je nekaj poklicalo:

«Očka!»

Ozrl se je in zagledal svojega najstarejšega kodrolasca. Prijazno se mu je smehljaj iz valov in mu rekel:

«Tako moram nazaj, da me povodnjak ne opazi. Mamica me je poslala k tebi. Ko bo nocoj odbila ura polnoči, nas pričakuj na bregu. Povedala ti bo, kaj moraš storiti.»

Deček je zamahnil z roko in izginil v valovih.

Ribič se je zamišljen vrnil domov.

Ob polnoči je čakal na bregu.

Na nebu je sijala luna. Voda je šepetala kakor živa, zlata griva valov se je nemirno premikala.

Tedaj se je voda razgrnila. Na suho je stopila vila s svojimi tremi otroki.

«Povodnjak bo prišel za menoj. Zdaj sploj Gorje mi, če se prehitro prebudi.»

«Kako naj pomagam?» vpraša Matija.

«Povodnjak bo prirogovilil na suho. Če ga treščiš nazaj v morje, ne bo imel več nobene pravice do mene.»

Matija je odšel v kočjo. Pograbil je vrečico stolčnega popra in se vrnil na breg. Zeno in deček je spraval počivat.

Tedaj je priletel iz vode povodnjak:

«Kje je vila in njena deca?»

«Tukaj!» zakriči ribič in vrže polno pest popra povodnjaku v obraz.

Oslepljen se povodnjak opoteče.

Tedaj ga udari Matija z veslom po glavi in ga sune nazaj v vodo.

Povodnjak zarjove in izgine v valovih.

Odslej je ribič srečno živel s svojo družino. Ker je bila njegova žena morska vila, je imel posebno srečo in je zelo obogatel.

Gustav Strnišar

Pepetova šala

Moj stari, dobri prijatelj Pepe Namazan je bil hudomušen človek. Dečko je v teku svojega življenja mnogo rogovilil po zemski obliki, bil je nekakšen večni popotnik. Na svojem kolovratenju križem sveta mu je usoda naklonila različne doživljaje, lepe in prijetne, a še več grdih in neprijaznih. Toda ne v solncu radosti ne v dežju žalosti ni izgubil svoje zlate dovtnosti. Kjer in kadarkoli mu je prilika nanesla, je rad nekoliko potegnil za nos človeški rod in se potem pristrčno radoval nad razočaranjem in srdom onih, ki si jih je malo izposodil. Ena njegovih mnogoštevilnih šaljivih zgodbic je naslednja:

Ko se je Pepe Namazan nekega leta s tisočaki, ki mu jih je naklonila smrt bogatega strica v Ameriki, zopet napolnil izpraznjeno listnico, mu potepuška njegova narava ni dala obstati doma. Moral je vzeti pot pod noge. Kot previden človek je vzel s seboj vse reči, o katerih je upal, da mu bodo dobro služile. Vse to je nosil v velikem kovčegu, v katerem je bilo tudi vsa njegova garderoba.

Na svojem potepuškem popotovanju je Pepe Namazan prikolovratil tudi na Dunaj, ki je bil takrat še cesarsko mesto. Nastanil se je v lepem hotelu.

Razen njegove osebe se je tisti dan naselilo v onem hotelu še petdeset drugih gostov, bankirjev, veleindustrijcev, diplomatov in enakih. Med temi magnati se je Pepe Namazan, kranjski Janez, videl kakor bela vrana med črnimi.

Nekega dne je Pepe Namazan srečal na hodniku denarnega mogotca, malega, debelustastega moža, katerega obraz je bil prav kosmat. Pri pogledu na njegove kocine se je Petetu porodila v glavi zelo ljubka misel, katero je sklenil izpremeniti v dejanje.

Drugega dne je skočil iz postelje dokaj zgodaj zjutraj. Poiskal je na dnu kovčega bele platnene hlače in prav tak suknjič. Naglo se je oblekel in ko si je poveznil na glavo še belo kopalniško čepico, je bila njegova zunanost dokaj izpremenjena. Vzel je iz kovčega še pripravo za britje in nato stopil na hodnik.

Začel je hoditi od sobe do sobe, trkal na levo in desno in vljudno izpraševal goste, ali se dajo obriti. Vseh petdeset v hotelu stanujočih tujcev je bilo takoj voljnih podvreči se njegovi britvi. Pepe Namazan se je ročno lotil dela. Vsakemu gospodu je pošteno namazal obraz z milom, a ko bi bil moral pričeti z britvijo, je menil: «Vraga! Britev sem pozabil v posednji sobi. Takoj se vrnem!»

Odšel je in ni ga bilo več nazaj. Ta svoj krik je ponovil pri vsakem, ki se je želel obriti. Najkrajšem času je bilo vseh petdeset tujcev pošteno «očajfanih». Gospodje so sedeli vsak v svoji sobi in nestrpno čakali brivčevega povratka. A brivec se ni vrnil.

Ko je Pepe Namazan izvršil svoje delo, je naglo smuknil nazaj v svojo sobo, se hitro preoblekel in nato v naglici še svoj obraz namazal z milom.

Tekle so minute. Zdajci je nastalo besno ropotanje z vrati. Po vsem hotelu se je vzdignilo silno kričanje in ropotanje. Razburjeni glasovi so doneli z leve in desne. Zdaj je tudi Pepe Namazan začel rjuti in je planil iz sobe, kjer se mu je nudil smešen prizor. Na hodniku je bilo zbranih vseh petdeset gostov in njihovi od mila onesnaženi obrazi so bili nad vse smešni. Gospodje so tekali sem in tja, mahali s rokami in kričali vse vprek:

«Brivec naj pride, brivec!»

Pepe Namazan se je nemudoma pomešal med druge namazance in prav tako ogorčeno klical brivca.

Privabljen po strašnem hrupu je prihitel na lice mesta lastnik hotela, za njim pa točajke in natakariji. Ko so hotelski uslužbenci zagledali namazane obraze gospodov, jih je posilil smeh. Prihiteli so tudi trije hotelski brivci in gostje so jih začeli obkladati s psovkami in jim groziti s pestmi.

Eden izmed vas je bil tisti falot! je grmel Peter Namazan. «Gorje mu, ako pride v moje okelo!»

Hotelir je moral pošteno rabiti jezik, preben se mu je posrečilo pomiriti razjarjene gospode. Zlasti Pepe Namazan se dolgo ni hotel potolažiti, slednjič je vendar tudi on podlegel jubeznivemu prigovarjanju in utihnil.

Zdaj se je začela stroga preiskava proti hotelskim brivcem, ki jo je vodil Pepe Namazan, a krivca niso mogli odkriti. V svoje nemalo presenečenje so gostje ugotovili, da ni nobeden hotelskih brivcev sličen onemu, ki jih je tako pošteno namazal.

Celo hotelskemu defektivu se ni posrečilo odkriti krivega brivca. Pepe Namazan je pa še tisti dan zapustil hotel in se preselil v drugo.

Edvard.

Očetovi škornji

Izredno mrzel zimski dan je bil. Od hišnih streh so visele ledene sveče.

Petletni Petelinov Janček je stal pri oknu v topli sobi in z žalostjo v očesu in z zavistjo v srcu opazoval svoje mlade sovrstnike, ki so se z glasnim vikom in krikom drsali po zamrznjeni vaški mlaki.

Jančka je vleklo iz hiše tja h prijateljem na led. Prejšnjo zimo je Janček po cele dneve prebil na vaški mlaki in raztrgal par novih čevljev. To zimo pa se Petelinov Janček ni smel in tudi ni mogel drsati na vaški mlaki, kajti bil je bos. Očka in mamica mu nista hotela kupiti novih čevljev, čeprav je Janček noč in dan moledoval zanje.

«Dovolj podplatoval si že raztrgal na ledu. Ne bo nič, dečko. V sobi si lahko bos!» tako mu je rekel strogi očka.

Od jutra do večera je stal Janček ob oknu in opazoval druge vaške otroke, ki so se preganjali po zamrznjeni mlaki.

Zlasti danes je Jančka s posebno silo vleklo ven. Začel je ugibati, kje bi dobil kako staro obutev. Z žalostjo je ugotovil, da ni v podstrebju niti enega starega škornja. Hipoma se je domislil očetovih prazničnih škornjev, ki so lepo svetli stali pod klopjo pri peči. Polastila se ga je izkušnja, da bi jih obul. V njih bi se gotovo dalo imenitno drsati. Očeta ni doma in niti opazil ne bo, da si je izposodil njegove škornje. Pred očetovo vrnitvijo bo že zopet nazaj.

Sklenjeno, storjeno. Janček je privlekel izpod peči očetove nove škornje in si jih nataknil na noge. Golenice škornjev so mu segale malone gor do podpazuhe, noge so mu plesale v njih.

Odprl je vrata in smuknil na prosto. Kmalu je bil med otroki na vaški mlaki. Sprejeli so ga z glasnim smehom.

«Hoj, Janček, kje si dobil škornje?»

«Kupil sem jih», se je odrezal Janček in se zapodil po ledeni plošči. Ni šlo tako imenitno kakor lani, ovirali so ga nerodni škornji. Mnogi-krat ga je položilo na zadnjo plat. Pravkar se je zopet pognal, ko se mu je zdajci udril led pod levo nogo. Preden je Janček mogel zgrabiti za škorenj, mu je ta že smuknil raz nogo in izginil pod ledeno ploščo.

Janček je zajokal, drugi otroci so se mu zlobno posmehovali. Celu uro je preklečal Janček poleg odprtine v ledu, se trudil zgrabiti beguna in ga privleči na svetlo. Zaman se je trudil.

«Ali jih boš dobil s palico!» se mu je pačil Klinčarjev Nacek.

«Saj vem, da jih bom dobil!» je zopet zajokal Janček.

«Veš, kako naredi!» mu je svetoval Žgančev Pepček. «Doma ni treba nikomur nič povedati, kaj se je zgodilo. Tvoj očka bo mislil, da mu je čevljev ukraden.»

«Saj res! Kar tiho bom, pa bo vse dobro», si je oddahnil Janček.

Hitro je potegnil raz nogo še drugi škorenj, ga stisnil pod pazduho in se bos spustil v tek proti domu. Nihče ga ni opazil, ko se je splazil v hišo. V sobi ni bilo nikogar. Vrgel je očetov škorenj v kot in smuknil za peč.

Naslednjega dne je bila nedelja. Oče Petelin je vstal zelo zgodaj, kajti bil je namenjen k jutranji maši. Oblekel je praznične hlače in segel po škornje. A škornjev ni bilo na mestu, kamor jih je postavil. Petelin je zarobantil in začel iskati škornje. Vse kote je pretaknil, zlezal pod posteljo, nazadnje pod peč, kjer je res našel svoj levi škorenj, a desnega ni bilo.

«Sto tisoč petelinov!» se je jezil oče Petelin in togotno premetaval predmete, ki so mu prišli v roko. Celu hišo je preiskal, celo v omaro in miznico je pogledal, a šmentanega škornja ni mogel nikjer zaslediti.

«Ali si znorel? Kaj pa toliko rogoviliš po sobi?» se je hipno oglasila mati Petelinka, ki jo je rohnenje jeznega moža vzdramilo iz sna.

«Sakramiš!» se je togotil oče Petelin. «Škornje iščem. Enega sem našel v kotu pod pečjo, drugega pa ni nikjer in ga ni. Ne vem kam je prešel! Mogoče si ga ti kam položila?»

«Glej ga, dedca,» se je razjela Petelinka, «mar so mi tvoji škornji. Le še enkrat dobro poglej, gotovo je tudi drugi škorenj tam, kjer si našel prvega!»

«Saj gledam z očmi in ustmi, a škornja le ne zapazim.»

«Čudno!» se je zavzela mati. «Kam pa naj bi izginil?»

«Sam vrag ga je odnesel», je trdil oče Petelin. «Ali naj grem k maši v enem novem in v enem starem škornju?»

«Vprašaj malega. Morda je Janček kam zavlekel tvoj škorenj.»

«Jaz ga že nisem!» se je oglašil Janček, ki je ves čas skrivaj opazoval, kako njegov oče išče oni škorenj, ki se je klaverno potopil na dno vaške mlake. «Gotovo je škorenj odnesla naša mačka, da ga pokaže svojim mladičem!»

«Skoro gotovo si bil ti tista mačka!» mu je požugal oče. «Ako izvem, da se je izgubil škorenj po tvoji krivdi, tedaj že veš kaj te čaka!»

V resnici je oče Petelin kmalu izvedel, kako in kam je prešel njegov škorenj. Sosed Kušter mu je odkril skrivnost. Ko se je Petelin neke nedelje vrnil od rane maše, je poklical sinčka k sebi in mu velel, naj gre iskat šibo. Jančka je obšla neprijetna slutnja, vendar je prinesel strahovalno sredstvo. No, kaj se je potem zgodilo, ni treba povedati. Le toliko naj omenim, da so se Jančku, na tistem mestu, ki pride pri tepenju v najožjo dotiko s palico, še dolgo poznali pisani sledovi.

Ko so dve leti pozneje čistili vaško mlako, so razen blata spravili na svetlo tudi Petelinov škorenj.

Edvard.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Poljansko pismo

Poljane, ob koncu marca.

Sedaj smo že toliko prišli naprej, da smo menda že varni pred ponovnim zimskim mrazom. Pred tedni nas je obiskala tudi mala poplava, ki ni napravila posebne škode, pač pa strah tistim, ki imajo že izkušnje od zadnjih povodnj.

Sneg je v glavnem skopnel in pričinja se s kmetovanjem, ki se bo letos malo zakesnilo zaradi praznikov. Pa bo že šlo, saj kukavica še ni tu.

Veseli nas, ko čujemo, da se prijatelju našega lista, g. Janezu Peternelu, po domače Pošarju iz Vinharij, na bolje obrača. Malo pred božičem je šel z drugimi delavci sekat v gozd, a pri delu je tako nesrečno zamahnil s sekiro, da si je presekal žile pod levim kolonom. Toda vztrajal je pri delu do večera, ko so ga moral odnesti domov nezavestnega zaradi velike izgube krvi. Nastopilo je zastrupljenje, kar bi bilo lahko usodno zanj. Obupavali so nad njim in mu šteli ure od tedna do tedna, a mož bo ušel smrti kljub temu, da je že v osmem križu. Želimo mu, da bi še doživel mnogo spomlad!

O tlaki sedaj ničesar ne slišimo. Ko ne bo prometa na cesti, se ta tudi kvarila ne bo. Če bo lesna kupčija prišla na nič, bodo ostali na cesti po večini avtomobili, ki bodo pa lahko sami za cesto skrbeli.

Živina ima svoje cene. Če jo kupuješ za rejo, moraš plačati toliko kakor lansko leto ali pa še več. Ako pa jo prodajaš mesarju, jo moraš dati za toliko, kolikor se ti ponuja. Posebno debele svinje imajo komaj polovico lanske cene, tako da se ne bo splačalo rediti jih za prodajo. Nekateri so tudi klali doma, posebno krave, v svrhu boljšega vnovčenja, a se tudi ne pohvalijo z dobičkom. So tudi stroški, na katere nikdo ne pomisli. Tako le malokomu ostane drobovina za trud, in včasih še meso, ki ga ne more prodati.

Čitali smo v zadnjem času razne dopise iz Žirovskega vrha. Mislimo, da Žirovskovrharjem ni nihče očital kaj slabega ali se norčeval iz njih, ampak so dopisniki opisali zadevo, kakršna je bila v svojih časih in bi bila tudi še sedaj, če ne bi bilo drugače ukrenjeno glede šolstva. Še ni dolgo, ko so bili hribovski otroci prosti šole,

tako da so tudi dolinci, katerim šola ni prav dala, dajali otroke služiti v hribe. Kako so se potem mogli otroci česa naučiti!

Čitamo, da je Luka Jeran hodil iz Javorij v Poljane v šolo. Prav tako Josip Buh iz Zadobja. In to je bilo skoro pred stotimi leti. Sicer pa razdalja Žirovskega vrha od Trate ni posebna. Izšolane ljudi najdemo vsepovsod v hribih, tako v Zelini in Martinvrhu. Seveda starši so jih morali kot otroke redno pošiljati v šolo tako poleti kakor pozimi. Marsikje morajo otroci hoditi v šolo s še hujših hribov, a vendar do sedaj še ni bilo slišati, da bi bil kak otrok obtičal v snegu.

Pismo iz ormoške okolice

Vino in živina brez cene — Lastnega očeta je sirovo pretepel

Dobrovčak pri Ormožu, ob koncu marca.

Iz našega prijaznega kraja se malo bere v časopisih, čeprav nas je mnogo naročenih na razne liste. Zato hočemo danes povedati naši ljubi «Domovini» in njenim bralcem novosti iz našega kraja. Gospodarska kriza je pri nas tudi prava huda, zato ker naši glavni pridelki, vino in živina, ne gresta v denar. Vino, kdor ga ni dal jeseni napol zastoj, ga zdaj sploh ne more prodati, ker ni kupcev odnikoder. Sadja lansko leto nismo imeli niti za domačo porabo. Živina nima nobene prave cene, ki bodo še bolj slabele, ker je že splošno pomanjkanje krme. Mnogi bi še radi kupili krmo, a je ni mnogo na prodaj in tudi denarja manjka. Mlajši posestniki smo skoro vsi zadolženi do ušes in s strahom gledamo v bodočnost.

Tukaj živi 73letni preužitkar, splošno priljubljen in spoštovan mož. Pred kratkim sta prišla k njemu na obisk dva njegova sinova F. in A. Kakor je že navada, jima je oče lepo postregel in ju pogostil. Ko so se razgovorili o raznih domačih rečeh, je odšel mlajši sin A. domov na svoj dom. Starejši sin F. si je pa tako močno privezal dašo s pijačo, da ni mogel nikamor zбог hude pijanosti. Zato ga je oče lepo spravil spat v svojo posteljo.

Ko se je starejši sin potem prebudil, je začel grdo preklinjati. Samo ob sebi umevno je, da ga je oče posvaril. To pa je sina tako razjezilo, da je pograbil držaj motike in dobrega starčka sirovo pretepel.

Starček je dobil tako hude poškodbe, da so morali sosedi hitro poklicati zdravnika iz Ormoža. Nehvaležni sin bo dobil svoje plačilo pri sodišču. Vzrok sirovosti je seveda zopet nesrečni alkohol, ki uničuje naš narod. Res dobro bi bilo, če bi se litanijam še pridala prošnja: Pijanosti in njenih nasledkov reši nas, o Gospod!

Smrtna žrtev gozdnega požara

Sevnica ob Savi, marca.

V soboto 28. marca okoli poldneva je grabila 78letna Ana Fakinova iz Drožanja nad Sevnico listje na travniku. Ko je imela nagrbljen že velik kup, ga je zažgala. Močan veter je zanesel ogenj v bližnji gozd v Slakovcu, kjer sta se vnela suho listje in dračje. Ženica je hotela z grabljami pogasiti ogenj, a je najbrž postopala tako nevidno, da se ji je vnela obleka. Morda je nesrečnica tudi klicala na pomoč, a je ni mogel nihče slišati, ker ni v bližini nobenih hiš.

Ko so ljudje opazili požar in prihiteli gasiti, so našli ubogo ženo že mrtvo. Njeno telo je bilo povsem ožgano, da sprva niso niti vedeli, kdo je žrtev nesreče. Posestnik Klemenčič in drugi vaščani, ki so jo popoldne videli na travniku, so jo šele spoznali.

Truplo nesrečnice, ki je živel sama brez svojcev, so v soboto ponoči pripeljali v mrtvašnico. Pokopali so jo v ponedeljek na sevnškem pokopališču.

Gozdni požar, ki je trajal vse popoldne v soboto, je močno poškodoval tri orale bukovega in hrastovega gozda.

Zaključek prvega šolskega leta kmetijske nadaljevalne šole na Prevaljah

Prevalje, marca.

25. marca se je vršila zaključna slavnost kmetijske nadaljevalne šole na Prevaljah. Pri otvoritvi je bilo navzočih mnogo kmetovalcev, da se osebno prepričajo, česa so se njih sinovi naučili. Kot zastopnik banske uprave v Ljubljani je bil prisoten referent profesor g. Grošel, srbsko načelstvo je zastopal kmetijski referent g. Zdošek, občino pa župan g. Lahovnik. Prisotni pa so bili tudi zastopniki raznih kmetijskih organizacij in domači pevski zbor.

Zaključno slavnost je otvoril vodja šole, nemoren delavec za povzdigo kmetijstva, šolski upravitelj g. Doberšek, ki je v poljudnih besedah orisal pomen kmetijskih nadaljevalnih šol za kmetijske sinove. Govornik je izrazil svojo zadovoljnost zaradi dobrega obiska preko zime, ki je bila letos zelo muhasta. Pri tej priliki je omenil, da se mora na ta način še zvesto naprej zbirati naša kmetijska mladina, naši bodoči kmetovalci, okrog naše jugoslovenske zastave. Po njegovem pozdravu vsem zastopnikom oblastev so pevci s Prevalj pod vodstvom agilnega učitelja g. Lebiča zapeli koroške narodne pesmi, ki so jih peli tudi še pozneje. Nato je kmetijski fant deklamiral pesem «Dramilo mojim rojakom», ki je vsem zelo ugajala, nakar so lepo podali učenci šole samostojna izčrpana poročila o vseh panogah kmetijstva.

Za poročila kmetijskih fantov je očrtal važnost kmetijskih nadaljevalnih šol banski zastopnik g. Grošel, ki je posebno poudarjal pomen teh šol za obmejne kraje. Njegove iskrene besede, ki so jih vsi prisotni razumeli, so šle vsem do srca.

Zaradi skromnih sredstev je bil obdarovan samo en fant, ki ni nikoli izostal od pouka. Nato so se razdelila še izpričevala vsem fantom. Zaključne besede voditelja in narodno petje so zaključile slavnost, o kateri so se vsi kmetje pohvalno izrazili. Kmetijskim fantom občine Prevalje vsa čast, da se zavedajo, kaj bo zahtevala bodočnost od njih. Našemu dosedanjemu voditelju pa najlepša hvala za trud, ki ga ne moremo poplačati. A. Z.

Prleško pismo

Okolica Ljutomera, marca.

Nekdaj sen šteja, kak je Komorov Mihalek pisa v «Domovino», kaj je doživja. Tudi mene, ljuba «Domovina», ne zavrž, ker sen tvoj zvest bravec in želin, ka bi jo naročili vsi, ker je še ne imajo.

Letošni fašenk bi se rad oženja. Ker pa sen dostikrat čuja praviti, ka so tan v nekši vesi pri Lotmerki lüštne dikline, sen jo mohna tja, da vidin, a je resen al ne. Nikdar še nisen bija v toti vesi, pa sen jo le najša, pa tudi diklino. Samo malo prekesno sen priša. Zato bon počaka na drugi fašenk, če de štela ona na miene tak dugo čakati. Pa tudi ovači se mi je moje vdranje dopalo.

Ker je dugi pot bija, sen tudi ša malo u oštarijo. Pa resen, lüšten oštarijaš mi je rad postrega za glad in žejo. Da pa je ne bija dugi čas, sen priseja k tren možon, že staršin od mene, ker so se glih pogučavali, kak je nekši gospodar voza slamo nekšemi verženskemi oštarijaši. Ko je hlapec pela na vago slamo, je med potjo gospodara zakopo u slamo, da bi bla bole žmetna. Ne bi si misla, ka so na toten sveti tak künštni ljudje.

Zato pa mi ni žo, da sen ša tja. Zdaj šele znan, ka je človeško meso, kero je jako grešno, samo po 1 dinar, tak kak slama. Moj Bog, sen si misla, san sebe pa le nebi rad oda na živo vago. Zdaj te vidin, da smo vsi grešniki, pa tudi taki, ker glavo pokonci nosijo. No, lüštne dikline pa le majo v toti vesi, samo to še neznan, če so še künštne kak toti gospodar. Vi pa, dragi bravec in bravke, pridno segnite po «Domovini», ker jaz bon van večkrat napisa kaj o mojem vdranji.

Novice iz Trebnjega

Kmetijska nadaljevalna šola — Izreden risarski talent — Molitve za preganjane rojake.

Trebnje, marca.

Zopet se je nabralo iz tega kota nekaj novic, ki bodo zanimale bralce.

V nedeljo 15. t. m. je Sokol v zvezi s prednjaškim tečajem priredil Oražnovo uro, pri kateri je govoril o pokojniku društveni prosvetar. Obisk članstva je bil prav lep.

Istega dne se je raznesla vest po Trebnjem in okolici o ponarejenih «bankovcili», ki so prišli celo v nekatere roke. Izkazalo se je, da so resnično krožili med ljudmi bankovcem podobni papirji, tako desetak in tisočak, ki seveda še daleč niso dosegali prave slike, vendar so kazali izreden talent risarjev. Kakšno je bilo šele začudenje, ko smo zvedeli, da je ta umetnik 9letni šolarček, Rajarjev Tonček, doma iz Dečje vasi, ki hodi v tretji razred osnovne šole v Nemški vasi pri Trebnjem. Šolski upravitelj in učiteljica-razrednica sta mi pripovedovala, da je omenjeni šolarček pravi risarski mojster, skoroda umetnik. Zato se je iz šole in zanimanja za risanje spravil tudi na prerisavanje denarja. Za stvar pa so izvedeli orožniki, ki so po svoji službeni dolžnosti v ponedeljek morali zaslišati otroka, če ni morda napravil že več takega denarja. Fantek je ves objokan povedal, da je hotel samo prerisovati, nikoli pa seveda ni mislil na ponarejanje. Zakon je pač zakon. Fantku se seveda ne more zgoditi nič, ker je dognano, da ga je zavedel le njegov nenavadni risarski talent, ki ga je treba uravnati v pravo smer, da bomo nekoč lahko imeli v njem še slavnega umetnika.

V sredo pred sv. Jožefom je naša letos ustanovljena kmetijska nadaljevalna šola zaključila prvi letnik. Slovesnosti je prisostvoval poleg učencev, 28 po številu, tudi predavateljski zbor, odbor kmetijske nadaljevalne šole s predsednikom in županom g. Zupančičem na čelu in sreski kmetijski referent iz Novega mesta, g. Fran Malasek. Vodja, učitelj g. Tratar, je podal izčrpano poročilo o poteku in razvoju šole, iz katerega posnemamo, da se je šolski pouk pričel 11. januarja letos in trajal 60 ur, do 18. t. m. Obiskovalo je pouk redno 28 učencev v starostni dobi od 16 do 26 let, ki so z velikim zanimanjem sledili pouku. Učili so poleg vodje še gg. dekan Tomažič, sreski kmetijski referent Fran Malasek, šolski upravnik iz Trebnjega Josip Zajc, šolski upravitelj iz Nemške vasi Jakob Novak, kmetijski strokovnjak Hubert Tomšič in finančni preglednik Ivan Ogrič. Ob tej priliki so bila učencem razdeljena tudi potrdila o posetu prvega letnika, s katerim jim je dovoljen vstop v drugi letnik iste šole, ki se otvori jeseni. O potrebi te šole je dal lepe misli g. Jakob Novak in za njim je obširno poročal o uspehih tečaja g. Malasek, ki je ponovno poudarjal osamosvojitvev in poglobitev kmetijske samoizobrazbe. «Vas je tu in za vas moramo delati», kakor je to dejal Nj. Vel. kralj, kateremu so vsi prisotni ob zaključku zaklicali trikratni «Živel kralj!» G. predsednik Zupančič se je zahvalil vsem sodelujočim, učence pa pozval, da nadaljujejo to tako potrebno šolo. V nedeljo 29. t. m. namerava šola prirediti prvi poučni izlet na Grm pri Novem mestu. V načrtu je za poletje še več izletov, za jesen pa obiski ljubljanske jesenske razstave. Vabimo očete, da pošljejo prihodnjo jesen svoje sinove zopet v to šolo.

Na Jožefovo je tukajšnji dekan g. Tomažič imel pri jutranji službi božji na vernike res krasen nagovor o naših preganjanih bratih v Julijski Krajini. Opisal je v izbranih besedah vse gorje naših bratov tam okoli Nanosa.

Naši vrli gasilci so podali v Prosvetnem domu po popoldanskih molitvah znano Meškovo «Mater», ki je nedavno bila že igrana z lepim uspehom na tukajšnjem sokolskem odru. Uvodne besede je govoril dekan, g. Tomažič. Igra je bila podana prav lepo. Igralci z režiserjem g. Rudolfom Pavlinom na čelu so se odrezali nadvse častno in zaslužijo yso pohvalo.

Popisovalni odbor je razdelil vso občino v 140 okrožij, ki so poverjena določenim popisovalcem.

Mnogo se govori tudi o priključitvi nekaterih občin k Trebnjemu. Tako bi dobili Doberniče, Sela-Sumberk in morda tudi Veliko Loko. Sicer bomo pa še videli.

Vreme se vrača na bolje. Sneg kopni in pomladno solnce že precej greje. Upajmo, da nas april ne bo več varal. —ar.

Čabarsko gospodarsko pismo

Parag, marca.

Nedavno smo zapisali v «Domovini»: «Živimo v šumi iz šume.» Kdor je proučil življenje naših ljudi, mora priti do tega zaključka. Bilo bi pa prav nujno in zelo koristno, da bi se dobivali dohodki tudi z drugih gospodarskih panog, saj je sedaj velika kriza v lesni kupčiji. Kolikor pa se prodaja lesa, se dobi zanj spričo slabih cen le malenkost.

Pomanjkanje je pri nas zelo veliko. Potrebno bi bilo več gospodarskega pouka. Treba bo pri nas uvajati tudi kakšno hišno obrt. Kmetje smo tu preveč prepuščeni samim sebi; imamo sicer zemljo, zlasti pašnike, a od vsega tega nimamo mnogo koristi. Mnogi kmetje so sicer podjetni in bi se radi lotili tega ali onega, a siromaštvo jim onemogoča vsako udejstvovanje. Ni denarja in posojila ni mogoče dobiti. Na primer: nekdo bi si rad kupil volo, da bi z njimi vozil, drugi bi si rad nabavil kravo, da bi prodajal mleko in prišel z zarodom do dohodkov, tretji bi si rad pridobil več zemlje, ki bi jo obdeloval, a vse te želje ostanejo neizpolnjene, ker se ne dá priti do denarja.

Naj bi se morda ustanovila pri nas posebna gospodarska zadruga, ki bi imela za nalogo pospeševanje gospodarstva in dajanje potrebnih posojil. Zadruga, ki bi bila v vsaki občini, ali pa le na sedežu sreza, naj bi svojim članom, ki bi morali biti sami kmetje, podeljevala posojila in obenem nabavljala in oskrbovala kmete z različnimi kmetijskimi potrebščinami: z umetnimi gnojili, s semenjem kulturnih rastlin, uspevajočih v našem okolišju, z orodjem in drugim. Voditi bi morala tako zadrugo banska uprava s strokovnjaki. Člani take zadruge bi morali biti vsi kmetje.

Na ta ali podoben način, mislimo, bi se moglo rešiti vprašanje eksistence čabarskega kmetovalca. Tak je predlog pisca teh vrst, zdaj pa naj se oglase še drugi. Somišljeniki, krepko na plan do ušvaritve te misli!

PREKMURSKI GLASNIK

Za 60 kresilnih kamenčkov v smrt

Dolnja Lendava, ob koncu marca.

Zadnji četrtek popoldne je neki neznanec v Dolini pri Dolnji Lendavi ponudil g. Križniču iz Dolnje Lendave v nakup kresilne kamenčke za vžigalnike, kar pa je ta odločno odklonil in opozoril neznanca na kaznivost razpečavanja iz Avstrije vtihotapljenih kremenčkov. Kmalu potem, ko sta se razšla, je gosp. Križnič srečal organa finančnega oddelka v Pinci in ga opozoril na dogodek, ki se je zgodil s tihotapcem pred nekaj trenutki. Finančni stražnik Milenkovič je takoj zasedel kolo in kmalu dohitel opisanega tihotapca, ki ga je takoj ustavil in ga pozval, naj mu sledi v Pincico. Tihotapec je izpovedal, da se piše Andrej Kozlar in da je iz Velike Polane. Navajal je vse napačne podatke in prišel v protislovja. Postajal je vedno bolj in bolj razburjen in je ponovno skušal zbežati. Pri njem so našli 60 kresilnih kamenčkov. Zaradi ugotovitve istovetnosti in ker je bil močno sumljiv, je vodja finančnega oddelka odredil, da se mož odda orožniški postaji v Dolini.

Finančni stražnik Aranž je bil določen, da ga odvede. Ker je bil mož nasilen, so ga vklenili,

Kakor hitro sta prišla iz vasi, je Kozlar poizkušal zbežati, vendar ga je stražnik ujel in ga opozoril, da ima orožje, ki ga bo uporabil, ako ne bo miren. Kozlar se za opozoritev ni zmenil in je ponovno zbežal. Tekel je tako hitro, da je spremljevalec hipno zaostal za trideset korakov. Aranž ga je trikrat pozval, naj obstoji, vendar je mož tekel naprej. Stražnik je nato ustrelil v zemljo, kar pa je tudi ostalo brez uspeha. Stražnik je nato pomeril beguncu med noge in ustrelil. Kozlar je takoj padel in ko je stražnik prišel do njega, je bil obstreljenec že mrtev.

Pokojni Andrej Kozlar je bil star 40 let, doma iz Trnja in zelo zelo priden človek. Imel je majhno posestvo in ženo s peterimi otroki. Najmanjša, dvojčka, sta se rodila lansko jesen. Revščina in pomanjkanje zaslužka sta spravila tudi nesrečnega Kozlarja na nedopustna pota tihotapstva.

V soboto se je izvršil pogreb nesrečnega, kjer je prišlo do pretresujočih prizorov. Ze zgodaj zjutraj se je pripeljala žena z vsemi otroki in sorodniki k pogrebu. Vest o smrti moža in pogled nanj sta jo tako pretresla da je padla v nezavest.

Lani v aprilu so ustrelili finančni stražniki v Gederoveh očeta peterih otrok, ki je bil tudi iz Trnja. Ze takrat je bilo pričakovati, da bo žalosten dogodek prestrašil druge in da bo tihotapstvo ponehalo. Vendar ta opomin ni zalegel, treba je bilo nove nesreče.

Iz Bodoncev nam pišejo: Našo ljubo «Domovino» pričakujemo željno vsak teden in smo veseli, da izavimo iz nje, kaj se godi v domovini in po svetu. Zato je tudi ta tednik zelo razširjen po vsem Prekmurju. V rubriki «Prekmurški glasnik» je pisal g. Veron Štefan iz Bodoncev, da je naša občina prosila na pristojnem mestu za letni sejem in da je prošnja bila zavrnjena, ker nima kraj pitne vode. Nam se pa zdi, da so bili razlogi zavrnitve drugi, in sicer sejmi v sosednjih občinah. Tako moramo še vedno romati po več ur na sejem, ki bi ga lahko imeli doma in ki bi nam nudil vse potrebno za nakup. — Naša občina je hribovita in siromašna, zato mora vedno več ljudi v svet s trebuhom za kruhom. Doma ostane le nekaj starejših možakov. Ker moramo v svet, bi bilo pri nas posebno na mestu razširjenje ljudske izobrazbe. Zato bi bilo dobro, če bi se ustanovilo tudi Sokolsko društvo, ki bi vršilo prosveto, obenem pa dvigalo narodno zavest na skrajni meji Prekmurja. — Kar imamo prodati, je ceneno, obrestna mera pa je še vedno tako visoka, da leze narod vedno globlje v dolgove in je mnogo zemljišč na prodaj. Upamo pa, da se bo kriza le omilila in da bosta prišla tudi kmet in delavec do svojega zasluženega kosu kruha.

Iz Gorice pri Pucincih nam pišejo: Prosvetno društvo «Kmetški glas» bo priredilo na veliki ponedeljek 6. t. m. igro v štirih dejanjih «Stari in mladi» pri g. Janezu Kuharju v Pucincih. Po igri bo prosta zabava, vabimo domačine in okoličane, da posetijo prireditve v čim večjem številu.

Iz Trotkove nam pišejo, da je tudi tam veliko zanimanje za Sokola. Krajevni činitelji store dobro, da to misel čimprej uresničijo.

Spomenik padlim borecem v Prekmurju. Dne 7. junija, ko bo tudi izlet Murskosoboškega sokolskega okrožja, se bo izvršila na katoliškem pokopališču svojevrstna slavnost. Blagoslovljen in občini izročen bo krasen obelisk, ki bo nad grobom petih žrtev pričal, da si je Prekmurje moralo s krvjo odkupiti pravico do svobode. Obelisk in podstavek bosta izdelana po osnutku profesorja Ščuke. Pet legionarjev Hrvatov (iz Dubrovnika, Varaždina, Zagreba in Pazina) je moralo s svojim življenjem plačati svobodo Prekmurja. Naprošajo se vsa okoliška društva, da na ta dan ne prirede drugih prireditev. Za udeležence je zaprosena polovična vožnja.

Zimski kmetijski tečaj v Gornji Lendavi, ki je trajal šest tednov, je bil zaključen 22. februarja. Obisk je bil dovoljen: okoli 40 poslušalcev. Vsega je bilo 58 ur predavanja. Predavali so naslednji strokovnjaki: Armič (zemljiški kataster),

Lipovšek (kmetijsko pravo), dr. Matjašič (zdravstvo), inž. Miklavžič (gozdarstvo), inž. Mikuš (semenogojstvo in rastlinske bolezni), Pavlica (mlekarkarstvo), Pušenjak (zadružništvo), Rupnik (zemljiška knjiga), inž. Sadar (poljedelstvo in travništvo), Šerbec (živinozdravstvo), Titan (sadjarstvo), inž. Wenko (živinoreja in kmetijsko pospeševanje) in Znidarič (vinarstvo).

Oropati je hotel gospodarja. V Dobrovniku pri Toplaku je služil 18letni G. Godilo se mu je precej dobro, ali hotel je imeti še boljše. Zato se je splazil v sobo, kjer je hranil gospodar denar. Odprl je miznico in jo začel prazniti, ali pri tem je delal tolik ropot, da so ga od zunaj slišali in je šla domača hčerka gledat, kaj se dogaja. Ko je pogledala v sobo, je takoj opazila, da ni vse v redu. Pogledala je še pod posteljo, kjer je zapazila domačega hlapca. Priklicala je domače, ki so mladeniča privlekli izpod postelje in ga izročili orožnikom.

Belokrajinski glasnik

Ban dr. Perović v Črnomlju. Predzadnjo nedeljo je posetil Črnomelj ban Savske banovine gospod dr. Perović z gospodom podbanom G. ban se je zanimal posebno za ceste kakor tudi za razne druge potrebe v Beli Krajini. Posetil je sresko načelstvo in občinski urad, kjer je sreski načelnik baš izročal odlikovanja, in sicer red sv. Save mestnemu županu g. Müllerju ter odbornikom gg. Fabjanu in Strugarju in red jugoslovenske krone mestnemu župniku in dekanu g. Bitnerju ob navzočnosti vsega občinskega odbora. G. ban je v razgovoru z domačimi činitelji obljubil, da nas bo v kratkem zopet obiskal. Iz Črnomlja se je g. ban z avtomobilom odpeljal preko Novega mesta v Zagreb.

Nov odbor črnomeljskega gasilskega društva. Na dobro obiskanem občnem zboru gasilskega društva v Črnomlju je bil ponovno izvoljen za načelnika g. Alojzij Šetina, za podnačelnika pa g. Janko Papež. Tudi ostali odbor je ostal z malimi izjemami neizpremenjen.

NAŠI NA TUJEM

Beda bolnih rojakov v Franciji

Lens, ob koncu marca.

Pri nas v domovini se splošno domneva, da se nam izseljencem v Franciji dobro godi. Pa je napačno to mnenje. Dokler je človek zdrav, že še gre, kakor hitro pa pride bolezen, je gorje. 10 frankov dobiš dnevno bolniške podpore in živi, kakor hočeš. Ker se s tem ne dá živeti, se ljudje kaj radi zatekajo k podpornim društvom, da vsaj tam dobijo nekaj podpore. Saj je na primer samo Jugoslovenska podporna jednota v Lensu v teku dvoletnega obstoja izplačala okrog 400 bolnim članom približno 23 tisoč frankov podpore.

Večina teh bolnikov je bila lahko bolna, so pa bili med njimi tudi resnejši primeri. Tak je primer tovariša Pezdevška iz Winglesa. Po večmesečnem bolehanju je sklenil vrniti se v domovino v upanju, da bo domače podnebje ugodneje vplivalo na njegovo zdravje kakor pa tukajšnje. Ker je bil gmotno popolnoma izžrpan (na konzulatu v Parizu pa ni bilo kreditov za vrnitev bolnih v domovino), mu je jednota omogočila povratek v domovino in mu še celo tja poslala podporo za preživljanje. Toda bilo je vse zastonj. Siromak je kmalu potem umrl. Drugi tak primer imamo v Lensu, kjer naš rojak Dornik Franc iz Zagorja že nad dve leti bolega. Tudi njega kot rojaka, čeprav ni član jednote, ne moremo zapustiti. Temu se je pridružila še vdova Javorškova iz Winglesa, ki je že več mesecev prikovana na posteljo in je brez vsakih sredstev za preživljanje. Navezana je na našo podporo.

Pa tudi mi zdravi preživljamo hudo krizo, ki je sedaj v Franciji vedno večja. Vsakih 14 dni smo en dan doma. Znižali nam bodo plače, po vrhu tega se pa še pripravljajo stavka, kateri ne more nič dobrega slediti. S takimi pogoji tudi mi težavo podpiramo bolnike. Pomoč od konzulata bi bila nujno potrebna. Mogoče bi pa našli tam vsaj mal kredit za te nesrečnike. Upajmo!

Francosko pismo

Com belle, marca.

Zopet se malo oglasimo v «Domovini», ki nam je tako ljuba tukaj v Franciji, saj nam prinaša od vseh strani sveta poročila, kako se imajo naši rojaki na tujem. Vsi, ki ste se izselili z domače zemlje, naročite si «Domovino»! V njej si bomo poročali drug drugemu, kakšne dobrote in težave uživamo v tujem svetu.

Tukaj pri nas še ne poznamo prevelike krize. Za enkrat ljudi še ne odpuščajo, toda vsak ponedeljek se delo ustavi. Zdaj so nam tudi odtrgali 8 odstotkov od plače. Novega delavca seveda ne sprejmejo nobenega več.

Tukaj imamo svoje podporno društvo, ki je štelo ob ustanovitvi 135 članov. Do nedavnega je bil društveni predsednik Franc Debevec. Društvo je pa slabo napredovalo zaradi sporov med društvenim predsednikom in blagajnikom na eni ter ostalim odborom na drugi strani. Včasih je odbor kaj sklenil in dal na zapisnik, pa se ni tako izvršilo. Spori so se tako poostriili, da je ves odbor odstopil. Izvoljen je bil nov odbor s predsednikom Debevcem, a tudi med novim odborom in predsednikom ni bilo sporazuma. Tako se je število članov skrčilo na 21. 25. januarja t. l. pa smo izvolili novega predsednika in ostale člane odbora. Izvoljeni so bili predsednik Anton Kimovec, podpredsednik Jože Žgajnar, tajnik Metod Sajovec, namestnik Ludovik Lešnik, blagajnik Andrej Povše, namestnik Andrej Medvešek, preglednik Ivan Marin, namestnik Henrik Skrinar, knjižničar Franc Seme.

Novi odbor si je stavil nalogo, da znova okrepi društvo, ki res šteje danes že zopet 95 članov.

Na pustno nedeljo je imelo naše društvo svojo veselico, ki so se je udeležili tudi izseljenci drugih narodov. Imeli smo se prav dobro. Imenitno so nas zabavale lepe maske. Čistega dobička od veselice ima društvo 1400 frankov. Prav lepa hvala vsem, ki so pomogli k uspehu.

Iz Moret-a sur Loing v Franciji nam pišejo: Večkrat beremo v naši željno pričakovani «Domovini» rubriko «Naši na tujem». Ker vidimo, da se tukajšnji naši brati in sestre radi oglašajo v «Domovini», eni s hvalami, drugi pa s pritožbami zaradi velike brezposelnosti, naj povemo tudi mi svoje. Nahajamo se tu samo štirje rojaki (dva naročnika «Domovine»), po rodu vsi iz Prezida. Zaposleni smo kot tovarniški delavci pri tvrdki Michel Pére et Fils, Grands Scieries a Moret sur Loing (Seine et Marne), približno 70 km od Pariza. Ker smo tukaj že dalje časa, smo se navadili prilično tudi francoske govornice in za silo že celo pisanja in branja. Zato se pa tudi v današnjem hudem času glede dela in zaslužka ne moremo preveč pritoževati. Precej blizu nas je Les Sablons, kjer se nahajajo trije slovenski rojaki (eden z družino) iz Loške doline. Z njimi se večkrat sestanemo, da se kaj po domače pomenimo in si ob godovih tudi privoščimo kakšen kozarček, da si laže potožimo težave in še katero domačo zapojemo. V tukajšnjem gozdu dela tudi nekaj Bosancev. Ne gre jim pa najbolje in morajo tudi oni kakor številni drugi za dežjem čakati solnea. Še nekaj bi radi napisali. Že večkrat smo slišali in tudi brali, da bi si naši «arbarjareci» doma radi porazdelili občinsko gmajno. Ne mislijo pa, da smo tudi mi drugi otroci iste občine in iste gmajne kakor oni. Če jih pa kdo nagovarja, naj bi se dogovorili, da bi v tisti gmajni poiskali primeren kamen, ga odpeljali na prikladno mesto in vklešali vanj imena tistih naših nepozabljenih bratov in očetov, ki so v svetovni vojni 1914.—1918. (okrog 60) dali življenje, pa vsi molčijo. Vsem bralcem in bralkam «Domovine» želimo veselo veliko noč!

Iz Lensa (Francija) nam pišejo: V «Domovini» št. 8 smo čitali v koticu «Naši na tujem» zanimiv članek, v katerem dopisnik opisuje krizo in brezposelnost. Pripoveduje tudi o razvoju pevskega odseka Društva sv. Barbare v Sallaumines, ki izvrstno napreduje. Vsa čast pevcem, posebno pevovodji za njegov trud. Moramo pa pripomniti, da so tu v okolici Lensa v celem trije pevski odseki, in sicer pri Podpornem društvu v Lensu, pri Sportnem društvu v Liévinu in pri Društvu sv. Barbare v Sallauminesu. Poleg teh je še cerkveni zbor Društva sv. Barbare v Liévinu, ki pa je na nas hud in celo pravijo, da smo brezverni. V vseh krajih se danes med rojaki čvrsto krepi jugoslovenska misel, povsod se govori o slogi, samo ti ljudje sloge ne marajo.

Novice iz Amerike. Več sto naših ameriških rojakov je že mnogo mesecev brez dela. Nekateri pa že nimajo zaslužka poldrugo ali več let in je v nekaterih slovenskih družinah zavladaleda beda. «Ameriška Domovina» v Clevelandu je pričela hvale vredno pomožno akcijo in je stopila pred naše ameriške trgovce in posetnike z javno prošnjo, da bi po močeh pomagali slovenskim brezposelnim in jim dali priliko za zaslužek. — Znan narodna dvorana v Chicagu, kjer je bila pred mnogimi leti ustanovljena Slovenska narodna podporna jednota, je nedavno delno pogorela. Škoda je prav znatna. — V Chicagu je umrl slovenski duhovnik Ivan Miklavčič, župnik tamošnje slovenske fare sv. Štefana. V Ameriko je prišel pred 11 leti od Sv. Treh kraljev nad Škofjo Loko. — V Clevelandu je umrl za poškodbami, ki jih je dobil ob priliki avtomobilske nesreče, Mihael Zarnik, star 45 let. Bil e vdovec. Zapušča štiri nepreskrbljene otroke in sestro Ano Podborškovo. — V Forest Cityju je preminila rojakinja Marija Borštnikova, stara 54 let. Doma je bila iz Logatca. Zapušča štiri odrasle sinove, brata in dve sestri. — V Mamothi so našli Franca Usnika mrtvega v hišici, v kateri je stanoval sam. Bil je že

šest dni mrtev. Zdravnik je ugotovil srčno kap. Pokojnik je bil doma z Vrhlike. V Clevelandu ima sina in brata. — V Clevelandu je preminil Josip Cigoj, star 46 let, doma iz Gorjače pri Cernici. Zapušča ženo Elizatebo in pet otrok in brata v Chicagu. — Prav tam je umrl tudi Anton Kováč, star 57 let, po rodu iz Vipave. Zapušča družino v starem kraju. — V Flyju je nagle smrti umrl Jože Palčar. Dan poprej je še delal v rudniku. Zapušča vdovo in več otrok. — Dalje je preminil v starosti 28 let Alojz Stariha, ki je dve leti bolehal za tuberkulozo. Doma je bil iz Črnomlja. V Ameriki je bival 10 let. — Na daljši obisk se je podala v Jugoslavijo družina Franca Birtiča iz Clevelanda. Mudila se bo nekaj časa v Hrastniku in si ogledala tudi druge kraje naše države. — Smrtna kosa je v zadnjem času zahtevala mnogo žrtev med ameriški rojaki. V Clevelandu je umrl Martin Antončič, star 54 let in doma iz Praproč pri Št. Juriju. V Ameriki je bival 30 let. Zapušča ženo in pet otrok. Prav tam je umrla Marija Turkova, rojena Ratajeva, stara 83 let, po rodu iz Dolenje vasi. Zapušča moža in dve hčeri. Nadalje je na porodu umrla Iskrova rojena Petričeva, stara šele 27 let. Umrl je Anton Peterle, star 62 let in doma iz Trbovne na Dolenjskem. V Clevelandu so umrli še Fran Škrbec, star 56 let, doma pri Ložu, v Ameriki je bil 33 let in zapušča ženo in šest otrok; Jože Zupančič, star 75 let, doma v okolici Št. Vida, in Janez Blatinik, star 50 let in doma iz Ratije pri Hinjah. V Chicagu je umrla Terezija Štupcova, stara 67 let, po rodu iz Obrha pri Toplicah. V Milwaukeeju je preminil Anton Štut, star 44 let, doma iz Lačne vasi v celjskem okraju, v Sheboyganu pa Antonija Skokova, doma iz Kranja, ki zapušča moža in štiri hčere. V Pittsburghu je Franc Golob, star 31 let, padel na cesti tako nesrečno, da je umrl za poškodbami. Prav tam si je Veseličeva, stara 34 let in doma iz Bele Krajine, z britvijo prerezala vrat. Vzrok samomora ni znan.

Ko Zlatica že v šolo je hodila, sevé najboljša je učenka bila → oblečena le snažno in dostojno in vedno — glejte — se smehljala spokojno.

Nekoč jo sam gospod učitelj vpraša, kako da s snago šolo vso prekaša. Odvrne Zlatica: »Oh, enostavno — saj mi Zlatorog je kaj pripravno.«

Oj Zlatica — glas gre okrog: nad vse je terpentinsko miło Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

Zlatorog

ŽENSKI VESTNIK

Pomladna moda

Za letošnjo pomlad nam je prinesla moda zopet splošno tako priljubljeni kostum. Ta kostum je ali tridelen, to se pravi: krilo, bluza in krilu enaka jopica, ali pa celotna obleka in še jopica zase, vse skupaj iz enega in istega biaga.

Krojeni so kostumi po večini tako, da je krilo v gubah in jopica bolj kratka. Jopice imajo bolj široke in dolge reverje in se zapenjajo na en gumb.

Zelo moderni so zdaj tudi tako zvani kompleti, kjer je celotna obleka in zraven še plašč iz enakega blaga. Kompleti imajo to prednost, da nosiš plašč lahko tudi k drugim oblekam, dočim jopice od kostuma ne moreš nositi na drugo obleko.

Razveselila nas je pa pomladna moda najbolj z novostjo, s tako zvanim bolerom. Bolero kraljuje zdaj pri vseh oblekah. Je to kratka jopica, sezajoča komaj do pasu, krojena v ravni liniji, brez ovratnika in z dolgima rokavoma. Bolero je zelo pripraven tudi za poletne večere in kratke izprehode, nosiš ga pa lahko na vsako obleko. Kar zadeva blago, je pravilo to: če je obleka enobarvna je bolero lahko kariran; če je pa obleka karirana, naj bo bolero enobarven.

Obleke kakor tudi plašči so zdaj precej daljši nego prej, komaj 20 cm od tal. Večerne in plesne obleke so sploh dolge. Celotne obleke so okrašene z volanami, zlasti za vitko mladino. Letne obleke vidimo s kratkimi rokavci, s štirikotnimi izrezki in zvončasto krojenim krilom, kakor je pač blago. Če je blago tenko in mehko, je zelo primerno za zvončasti kroj. Pri ostrem blagu je pa krilo lepše z gubami.

Bluze so kakor pomladna pesem: pestri, veseli vzorci, drug lepši od drugega. Bluze nosimo po večini v krilu, le močnejše dame jih nosijo še brez krilo.

Pri sportnih oblekah so še vedno v modi kratka krila, ker dolgo krilo ovira hojo. Sportni kostum ima vedno pas, po večini iz usnja. Pas mora biti enostaven brez vsakega okrasa. Za sportno obleko je najprimernejši siv ali zelen loden, ker se ne mečka in je tudi odporen proti dežju in solncu.

Klobuki so letos malo večji kakor lani in mešani: svila, klobučevina, slama. Zelo priljubljene so pa tudi raznovrstne čepice. Poletni slamniki imajo dokaj velike kraje, da varujejo pred solncem.

Čevlje nosimo v raznih barvah, vendar se morajo vedno ujemati z barvo obleke. Na sivo obleko se podajo sivi čevlji in sive nogavice, podajo se pa tudi k višnjevi obleki. K rjavi obleki se podajo čevlji v drapasti barvi in malo temnejše nogavice. K beli obleki bomo nosile letos bele čevlje in take nogavice.

Blago za letošnje poletne obleke, ki je pristna svila, umetna svila ali pralna svila, je vse v zelo pestrih barvah, tako da učinkuje na oko kakor pisana trata, oziroma cvetoča greda.

Pri izbiri blaga pa se rajši ogibaj preveč kričečih barv, ker se jih človek kmalu naveliča.

Za kuhinjo

Polenovka. Namočeno polenovko dobiš skoro v vsaki trgovini. Tri četrt kile polenovke dobro operi in deni ves kos kuhati. Ko zavre, odcedi vodo in nalij svežega kropa. Kuhati se mora skoro dve uri. Ko je kuhana in mehka, jo odcedi, stresi na lesen krožnik, odstrani vso kožo in vse kosti, meso pa razreži na drobne kosce. V kozici razbela sirovega masla (lahko vzameš tudi mast, a ni tako okusno), na masti zarumeni krušne drobtine in stresi nato pripravljeno polenovko na drobtine, dobro premešaj, popeči še pet minut in daj na mizo. Zraven lahko daš kislo zelje. — Lahko pa pripraviš polenovko tudi na drug način. Skuhaš jo kakor zgoraj navedeno, samo ko

je kuhana, moraš previdno odstraniti kožo in kosti. Meso razreži na velike kose. Vsak kos povaljaj v moki, nato v raztepenem jajcu in drobtinah, potem pa ga ocvri na maslu ali masti.

Ajdova torta. Mešaj 14 dek sirovega masla, da se speni, nakar dodaj eno jajce in mešaj, da se dobro sprime s sirovim maslom, nato dodaj drugo jajce in mešaj, nato pa še tretje in četrto jajce. Ko je vse dobro umešano, dodaj 14 dek zmletih orehov, 14 dek vanilijevega sladkorja, žličico pecilnega praška in 14 dek ajdove moke. Model dobro namaži, potresi z moko, stresi noter testo in speci v pečici. Pečeno in hladno prereži na polovico, namaži s poljubno mezgo, zloži oba dela skupaj in povrhu posuj s sladkorjem.

Čokoladne rezine. Kolikor tehtajo štiri jajca, toliko pripravi sladkorja in prav toliko moke. Šest rumenjakov zmešaj s sladkorjem, da se speni, nato dodaj štiri tablice naribane čokolade in pripravljeno moko, pa dobro umešaj. Nazadnje primešaj še sneg šestih beljakov. Model dobro namaži s sirovim maslom ali mastjo, ga potresi z moko, stresi noter testo in ga lepo razravnaj, povrhu pa potresi zmletih orehov ali mandeljnov in speci. Hladno razreži na poljubne rezine. Daš kot močnato jed na mizo ali pa kot pecivo k čaju.

Prepečeneec. Dve jajci in 12 dek sladkorja mešaj pol ure, da se speni, potem dodaj 16 dek moke, 8 dek sesekljanih orehov ali mandeljnov, malo cimta, stolčenih žbic, dišave, eno tablico naribane čokolade in žličko pecilnega praška. Model namaži s sirovim maslom, ga posuj z moko in stresi vanj testo, ga razravnaj in lepo zlaturumeno speci. Pečeno in hladno razreži na tenke kosce, ki jih na štedilniku na mrežici ali sličnem opeci.

Praktični nasveti

Čiščenje steklenic za mleko. Steklenice za mleko postanejo rade motne. Vzrok temu je, ker jih umivamo s toplo in nato z mrzlo vodo. To je napačno. Treba jih je umivati narobe, najprej s hladno in potem s toplo vodo. Pri tem je treba seveda paziti, da steklenica ne počí.

Če kis postane moten. To se pri kisu rado zgodi. Temu odpomoreš, če doliješ na liter kisa dve čajni žlički mleka. V par dneh se vse gošča usede na dno, nakar kis lahko previdno odliješ. Če se ti to pri prvem poizkusu ne posreči, pa ponovno prilij mleka.

Madeže od kave ali mleka odstraniš iz volnene ali svilnate obleke z glicerinom. Madež pomoči z glicerinom in ga čez čas dobro izperi s toplo vodo. Še vlažno zlikaj na zadnji plati (narobe) do suhega z ne prevročim likalom. Glicerin vpije maščobo mleka in barvo kave in ne poškoduje niti najbolj nežnih barv obleke.

Srebrni jedilni pribor oznaži tako-le: Po uporabi ga najprej umij, nato pa vtakni v vročo vodo, kateri si dodala malo salmijaka, in sicer na pol litra vode čajno žličko salmijaka. Nazadnje zdrgni srebrni pribor dobro s platneno, toda mehko krpo.

Madeže plesnobe na zidnih tapetah odstraniš s špiritom, kateremu si dodala solne kisline, in sicer pet delov na sto delov špirta. S to zmesjo pomaži madeže večkrat in nalahno zbršiš z volneno krpo. S solno kislino moraš previdno ravnati, da si ne ožgeš rok ali da ti ne kane kaj na obleko.

Madeže od oljnatih barv odstranimo z bencinom, ako so še sveži. Če so pa madeži že suhi, jih previdno namažimo s sirovim maslom ali pa z mastjo, da se zmečajo. Paziti moramo seveda, da ne pomastimo blaga! Potem izperemo z bencinom. Stare madeže pa odstranimo iz blaga z zmesjo enakih delov salmijaka in terpentinskega olja ter nekoliko kisovega etra (Essigäther, ki ga dobimo v drogeriji). Če so pa madeži v beli volneni obleki, jih najprej zmečamo s sirovim maslom in izperemo v kuhani milnici, kateri smo dodali lužnega kamna (Ätzkalilauge). Nazadnje jih moramo dobro izprati še v sveži vodi.

ZANIMIVOSTI

Tudi cesar Franc Jožef je hotel izdelovati umetno zlato

Monakovska razprava proti sleparju Tausendu, ki je trdil, da zna izdelovati zlato, spominja na zadevo, v katero je bil zapleten predzadnji avstrijski cesar Franc Jožef. O tem piše Bagger v svojem delu «Franc Jožef». Bagger pripoveduje, kako so prišli 19. avgusta 1867. v avdijenco na Dunaj trije tujci, dva Italijana, pater Roccatani in polkovnik de la Rosa in Španec grof de Fresno, da predložijo cesarju važno prošnjo. Šlo je za načrt izdelovanja umetnega zlata.

Ze čez teden dni je cesar tujcem zapovedal, naj začno delati pod nadzorstvom dunajskega profesorja dr. Schrötterja poizkuse. Dve stekleni posodici in železen vrček so napolnili z amalganom in pazili, da je bila toplota vseh treh posod stalna. Ko je profesor Schrötter pregledal vsebino železnega vrčka, mu je zaprlo sapo. Opazil je namreč, da se je izločil črn prašek, v katerem je bilo skoro polovica zlata. Dr. Schrötter je takoj obvestil cesarja, da je vse, kar se je zgodilo, v kričečem nasprotju z znanostjo, in da bo vsak dvom izključen šele, če se posreči izpremeniti ves amalgam v zlato. Cesar se pa za profesorjev dvom ni zmenil in je odredil, naj takoj pripravijo v njegovem gradu na Dunaju delavnico za umetno izdelovanje zlata. Schrötter je bil pa kmalu imenovan za ravnatelja cesarske kovnice.

Drugi poizkus so napravili šele po temeljitih in obsežnih pripravah. Toda obe stekleni posodici sta počili, ker so ju preveč segreli. V črepinjah, katerih se je držal srebrni amalgam, pa ni bilo o zlatu ne duha ne sluha. Toda Franc Jožef je moral biti hudo trmast in omejen, ker se ni dal prepričati, da je izdelovanje zlata nesmisel. Vsem trem sleparjem je dal celo izplačati bogato nagrado za njihov trud. Pater Roccatani je dobil 10.000 cekinov, njegova tovariša pa po 5.000. To je bilo seveda mnogo več, kakor je bil vreden košček zlata, ki so ga sleparji skrivaj vtaknili v železno posodico.

Po dolgem prizadevanju se je posrečilo državnemu svetniku Braunu pregovoriti cesarja, da je vse tri ptiče spodil iz svojega gradu. Novi ravnatelj cesarske kovnice, profesor Schrötter, je pa nadaljeval svoje poizkuse in nekega dne je ves presenečen ugotovil, da pri prvem poizkusu dozdevno pridobljenega koščka zlata ni več v železnem vrčku. Odnese ga je bil namreč premeteni pater Roccatani. Schrötter je bil pa prepričan, da se je zlato izpremenilo zopet v živo srebro. Zato je sklenil poizkuse nadaljevati. Na vse načine si je prizadeval dokazati, da se bo dalo zlato umetno pridobivati in poizkuse je delal po pomladi 1869. V eni posodici je naposled res našel malenkost zlata. Toda tudi ta senzacija je bila kmalu pojasnjena in izkazalo se je, da o umetnem izdelovanju zlata ne more biti govora. Schrötter je namreč med poizkusi v naglici primešal malo zlatega amalgama k srebru, kakor je lahko sam pozneje ugotovil.

Strašna borba z norcem v letalu

Pred dncvi se je odigral v letalu, ki je drvelo z največjo hitrostjo nad Michiganom iz Chicaga v Detroit, strašen prizor. V letalu, ki je bil nad 1000 metrov nad mestom, se je vnela srdita borba z blaznikom, ki je hotel iztrgati pilotu krmilo iz rok, da bi sam pilotiral. Ko se mu pa to ni posrečilo, je hotel skočiti skozi okence letala, pa ni mogel, ker je bilo preozko. V Detroitu, kjer se je moralo letalo spustiti na tla, so ugotovili, da je dotični potnik, James Mangan po imenu, med poletom nenadoma zblaznel; morali so ga potegniti iz letala, zvezati in odpeljati v umobolnico.

Zanimivo je pilotovo pripovedovanje o strašni borbi v zračnih višavah. Letalo se je dvignilo

dopoldne s chikaškega letališča s tremi potniki. Razburjenje in njemu sledečo borbo je opazil pilot v kabini svojega letala šele v trenutku, ko je letel nad South Bendom. «Začutil sem,» je pravil pilot, «da se je letalo zibalo in izgubilo svojo smer. Obrnil sem se in opazil, kako se dva potnika borita s tretjim. Tretji potnik je dal znamenja, da bi se spustil v South Bendu, in kričal je na vse grlo, da se hoče tam najesti. Kričal je, skakal po kabini in ponovno je poskusil zlesti v moj oddelek. Kričal je, da mi hoče pomagati upravljati letalo. Vedno se mi je posrečilo, potisniti ga z eno roko nazaj. Naenkrat je zopet prilomastil v kabino, nakar je odprl za hip vratca in vrgetel v letala pest denarja.

Druga dva potnika sta mu zagradila izhod, da bi blaznež ne mogel do vrat in skočiti iz letala. Ker so bila okenca v kabini preozka, da bi mogel skočiti iz letala, se je posrečilo zadržati ga. Toda mož je neprestano besnel. Ker smo se že bližali letališču v Detroitu, sem pognal letalo in se spustil prej, preden bi se bil v normalnih razmerah. Blaznik pa ni hotel izstopiti, češ, da hoče leteti naprej. Morali smo ga potegniti iz kabine. Z letališča so ga odpeljali na opazovalnico. Druga dva potnika sta zapustila letališče, ne da bi povedala, kdo sta. Na opazovalnici so zdravniki izjavili, da je Manganovo besnenje najbrže posledica tako zvane zračne bolezni.

× **Hud mrz.** Na cvetno nedeljo je na Dunaju močno snežilo. Nastopil je hud mrz. Celo po sicer topli Grčiji je zavladala ostra zima, ki je napravila mnogo škode po vinogradih in tobačnih nasadih. Sneg je padel tudi v naši državi, in sicer na jugu okrog Gjevgeleje. Precejšen mrz, kakor vemo, tudi Sloveniji ne prizanaša. Iz New Yorka poročajo, da je v posameznih deželah Zedinjenih držav hud mrz, ki je dosegel do 10 stopinj pod ničlo, napravil veliko škodo na polju.

× **Strašen potres v Nicaragu.** Srednjeameriško republiko Nicaragu je zadel zadnjega marca strahoten potres, ki je v hipu izpremenil cvetoče glavno mesto Managuvo v kup razvalin. Bilo je enajst potresnih sunkov. Hiša ni ostala niti ena cela. Okrog tisoč ljudi je bilo ubitih, več tisoč pa ranjenih. Da je bila katastrofa še večja, je po potresu nastal požar, ki ga zaradi pomanjkanja vode niso mogli omejiti.

× **Tudi v Nemčiji še verjamejo v čarovnice.** Pred poroto v Staadeju v Nemčiji se je začela te dni obravnava, ki v dvajsetem veku gotovo nima para. Na zatožni klopi sta trgovca Tiedemann in kmet Mayer, ki ju dolže, da sta v vasi Fredenbecku zažgala hišo in gospodarska poslopja kmeta Höfta, pri čemer sta zgorela posestnik Höft in njegova mati. Požig dobiva srednjeveško obelje s trditvijo obtožencev, da je bila Höftova mati čarovnica. Tiedemann in Mayer se izgovarjata, da nista imela namena, Höftove sežgati, ampak sta hotela le uničiti njene knjige, ki so vsebovale čarovniške izreke. Stara Höftova, pravita obtoženca, je bila daleč naokoli znana kot čarovnica. Urekla je mnogo živine, ki je zaradi tega zbolela. Iz dosedanjih zaslišanj izhaja, da je vera v čarovnice v okolici Staadeja še danes zelo razširjena in da imamo torej tudi med prosvetljenimi Nemci precej zaostalih praznovernikov.

× **Nova dežela zlata.** V kitajski pokrajini Singiangu so nedavno naleteli na velika ležišča zlata. Pokrajina meji na Rusijo in Tibet in je tako zelo mrzla, da se da tam le pet mesecev v letu kopati zlato. Danes se klati po pokrajini že nad 60.000 srečelovcev. Tako je postala sicer neprijazna pokrajina Singiang raj raznih pustolovcev, ki jih zanima rumena kovina. Število rudnikov zlata stalno rase in v kratkem bo nastalo živo življenje povsod, kjer je bila doslej puščava.

× **Na vsem svetu se rodi vsake tri sekunde pet novorojenčkov.** Po najnovejših podatkih angleškega zemljepisnega društva živi na svetu okrog dve milijardi ljudi. Na Evropo pride okrog 500 milijonov ljudi, na Ameriko 250, na Azijo 1100, na Afriko in Avstralijo 150 milijonov. Vsako leto umre na svetu okrog 86 milijonov ljudi, rodi se jih pa 52 milijonov. Vsak dan gre

torej v večnost okrog 100.000 ljudi, rodi se jih pa 145.000. Vsake tri sekunde se rodi torej povprečno pet otrok in vsako sekundo umre en človek. V treh sekundah se torej pomnoži število ljudi na svetu za 2, vsako minuto za 40 in vsak dan za 57.000. Dnevni prirastek človeštva bi torej zadostoval za naselitev približno tako velikega mesta, kakor je Ljubljana.

× **Skrivnost sanj.** Sanje često ne izvirajo samo iz naše podzavesti in niso samo izraz naših zatrtih želja. Pogosto povzročajo sanje tudi zunanja okolnost. Če imamo tesno čez roke nategnjeno rjuho, se nam rado sanja, da nas kdo objema ali pa nekaj pritiska na prst. Stebelce slame med prsti na nogah ima navadno za posledico sanje o mukah v mučilnici. Če se v spanju malo razodenemo, imamo neprijeten občutek, da se izprehajamo napol nagi po ulici in vzbujamo splošno ogorčenje. Če ima človek v spanju na nosu ali v ustih svilen robec, se mu sanja, da ga pokopavajo živega. Nekdo je zaspal pri belem dnevu in sanjalo se mu je, da se je spoprijel z zmajem, ki se mu je vedno bolj bližal, da bi planil nanj, naenkrat se je pa ustavil in pogreznil v zemljo. Speči se je zbudil in opazil, da je zastrl velik črn oblak solnce, ki mu je sijalo prej v obraz. Drugi je zaspal in imel je neprijetne sanje, da leži njegova glava na nakovalu in da razbija po nji kovač s kladivom. Ko se je zbudil, je res slišal udarce kladiva po nakovalu v bližnji kovačnici. Na spanje odnosno sanje močno vplivata jed in alkohol. Če se človek zvečer pred spanjem preveč najé, se mu rado sanja, da se bori s tolovaji, da tišči na vso moč vrata sobe, v katero silijo z druge strani vlomilci.

× **Najmanjše države na svetu.** Po številu prebivalstva in po površini je najmanjša vatikanska država, katere pomen v svetu pa se meri z drugačnim merilom. Po površini najmanjša evropska država je torej prav za prav kneževina Monaco, ki meri 21,5 km², na katerih prebiva komaj 23.000 ljudi. To državo je ustanovila leta 963. rodbina Grimaldijeva. Monaco (izgovarjaj Monako) spada torej med najstarejše evropske države. Svojo samostojnost je izgubila samo dvakrat. Za najstarejšo evropsko državo velja druga država, republika San Marino, ki jo obdaja okrog in okrog italijansko ozemlje. Ta meri 59 km² in šteje 13.000 prebivalcev. Njena zgodovina sega daleč nazaj v 4. stoletje po Kristusu, ko se je zatekel preganjani kristjan Marinus v te gore. Okrog samostana, ki ga je ustanovil Marinus, je nastalo glavno mesto države, ki v nasprotju z vsemi italijanskimi državami v srednjem veku nikoli ni izgubila samostojnosti. San Marinu sledi kneževina Lichtenstein, ki meri 150 km², šteje pa samo 11.000 prebivalcev. Lichtensteinski parlament, ustanovljen leta 1921., šteje 12 članov, ki jih voli ljudstvo, tri pa imenuje knez. V 15. stoletju je posegla ta država tudi v vojne. Leta 1866. je poslala Avstriji na pomoč svojo vojsko, sestoječo iz stotnika, trobentača in 18 mož. Lichtensteinska vojska je pa prišla prepozno, kajti avstrijska vojska je bila ta čas pri Kraljevem Gradcu že premagana in tako kneževina Lichtenstein ni bila povabljena na mirovna pogajanja v Prago. Po površini mnogo večja, po številu prebivalstva pa mnogo manjša je pirenejska republika Andora, ki meji na eni strani na Španijo, na drugi pa na Francijo. Ta država meri 452 km² in ima komaj 6000 prebivalcev, o katerih pravijo, da se preživljajo večinoma z nesolidno trgovino.

× **Ker je bila majhna in debela...** Na Dunaju je skočila 21letna delavka Elizabeta Payerjeva skozi okno v petem nadstropju na dvorišče, kjer je obležala nezavestna. Kmalu po prevozu v bolnico je podlegla poškodbam. Iz pisem, ki jih je zapustila, je razvidno, da je izvršila svoje dejanje iz žalosti, ker je bila majhna in debela in so se vsi norčevali iz nje.

× **Poljubljanje na Japonskem.** Pred leti je bilo poljubljanje na Japonskem neznano, odnosno so Japonci smatrali to evropsko razvado za nezdravo in nedostojno. Izdan je bil tam celo zakon, ki je poljubljanje prepovedal. Pa je

prišel ameriški film. Japonski čuvarji morale rešili vprašanje enostavno tako, da so dali izrezati iz filma prizore, v katerih se poljublja, in zvočni film je zmagoslavno prišel tudi na Japonsko. Ker pa vendar ni bilo mogoče izrezati vseh prizorov s poljubi, se je tudi japonsko občinstvo postopno navadilo na gledanje in poslušanje cmokanja. Na ta način je evropska navada poljubljanja počasi prešla tudi na Japonsko. Poljubljanje je postalo moda, ki jo je zelo navdušeno začel gojiti zlasti mlajši rod. Tem huje so pa grmeli proti tej kvarni evropski razvadi starejši Japonci in so celo dosegli, da se je zakonita prepoved poljubljanja obnovila. Seveda se mladina ni mnogo brigala za to in v plesnih dvoranah, urejenih po ameriškem vzorcu so se pridno naprej poljubovali. Teda pa so oblastva prišla z velikim udarcem: v enem samem dnevu so zaprla 200 plesnih palač v Tokiu. Lastniki so morali dati obvezne izjave, da ne bodo več dovoljevali poljubljanja, šele potem so zopet dobili dovoljenje za otvoritev. Seveda ima prepoved poljubljanja na Japonskem prilično enak uspeh kakor alkoholna prepoved v Ameriki: nastalo je nešteto družb in društev, kjer se prodajajo prepovedani poljubi za oderuške cene.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Zaljubljenca.

Maks: «Tvoj poljub bi me izpremenil v norca!»
Špelica: «Tako? Vse kaže, da sem te že poljubila!»

Huda grožnja.

Kaplar: «Redov Klobasa, kateri veroizpovedi pripadaš?»

Redov: «Katoliški!»

Kaplar: «Redov Pritisković, kakšne vere si ti?»

Redov: «Pravoslavne!»

Kaplar: «Redov Mustafić, kaj si ti?»

Redov: «Musliman!»

Kaplar: «Redov Roženkranc, katero vero priznavaš?»

Redov: «Židovsko!»

Kaplar: «Redov Mrcinović, kakšne vere si pa ti?»

Redov Mrcinović pa je cigan in niti sam ne ve, kakšen vernik je, zato molči.

Kaplar: «Osel, odloči se hitro, sicer te zaplajem kar med ... žide!»

Zato.

Kušter: «Kako gre tvoji ženi?»

Klobušter: «Bolna je na smrt, a ne more umreti.»

Kušter: «Kaj pravi zdravnik?»

Klobušter: «Nisem tak bogatin, da bi mogel plačati za ženo zdravnika.»

Kušter: «No, potem ni čudno, da ne more umreti...»

V nebesa ni prišla.

Gašperju Kljuki je umrla žena, s katero se je lasal dolgih trideset let. Bil je Kljuka prav za prav vesel, da ga je Bog rešil sitnice, a se je navidezno kremžil in kazal obup.

Kaj je celo storil naš Kljuka Gašper! Na vrata farne cerkve je dal nabiti mrliško oznanilo naslednje vsebine: «Danes ob enajstih ponoči me je zapustila in poletela v nebesa moja blaga žena Katra!»

Neki hudomušnik je pod to mrliško oznanilo nabil listič, na katerega je napisal: «Naznanjati ti, dragi Kljuka, da tvoja žena do danes še ni prispela v nebesa. Morda se je napotila v pekel obiskat gospoda vruga. Sem zelo v skrbeh zanjo. Vse angele sem poslal, da jo poiščejo. Svet Peter.»

Tudi obratno.

A: «Ali vam je vaša soproga sinoči res darovala dvojčka?»

B: «Res.»

A: «Kakšnega spola pa sta?»

B: «Mislim, da je eden deček in eden deklica. Lahko pa je tudi obratno...»

Dve sosedi v pogovoru.

Kozobrinka: «Slišala sem, da se bo inženjer Klofuta, tisti, ki stanuje pri vdovi Kosmački, poročil z vdovino hčerjo, s tisto grdo lahkomišelnosteklino, ki vedno leta za dedci.»

Rogačka: «To pa že ni res! Vdova Kosmačka je inženjerju Klofuti v resnici ponujala svojo hčer Zizo v zakon, a on je odklonil njeno roko. Nato mu je razžaljena vdova na mestu odpovedala stanovanje!»

Kozobrinka: «Ta lump! Kako je mogel odkloniti tako lepo in pošteno deklico!»

Iz stare avstrijske vojske.

Podoficir razlaga novodošlim novincem: «Fantje, zapomnite si! Vojak prostak ne sme prodajati vojaške obleke. Ako bi pa kdo videl mene podoficirja, da prodajam svoj plašč, mi ne sme reči: „Lump, kako si drzneš prodati vojaški plašč!“, ampak naj me nagovori tako-le: „Gospod narednik, očitno vam primankuje denarja. Dovolite, da vam posodim malenkost 100 kron!“... Tako mora storiti dober vojak. Zapomnite si moje besede in se ravnajte po njih!»

Narobe.

Sodnik: «Janez Kifelc, obtoženi ste, da imate ponarejeno delavsko knjižico z nepravim popisom svoje osebe.»

Obtoženec: «Delavska knjižica in popis sta pravilna, le jaz sem ponarejen!»

Modra razlaga.

Učitelj: «Zapomnite si, da edino govornica dokazuje, da je človek res človek. Ako bi, recimo, kozel mogel reči, da je kozel, bi to ne bil kozel, nego človek...»

Vrl zagovornik.

Zagovornik: «Prosim gospode sodnike, naj se ozirajo na dejstvo, da je detemorilka močno gluha. Kot taka pač ni mogla slišati glasu svoje vesti, ki jo je opominjala, naj ne stori zločina.»

Kavalir.

Med plesom je debeli gospod Zavba stopil dolgonogi gospodični Lilijani na kurja očesa.

«Vi motovilo, jaz svojih nog nisem ukradla!»

«Verjamem, kajti sicer bi si izbrali dvoje krajših in okretnejših nog...»

Debeluhova želja.

«Tri sto kosmatih! Kako neznosna vročina! Želim, da bi bila moja suknja narejena iz samih lukenj!»

Tolažljivo.

Čevljar: «Kdaj nameravate plačati čevlje, ki sem vam jih naredil lani?»

Dolžnik: «Pridite prihodnjo soboto, pa vam bom lahko povedal, kdaj smete zopet priti!»

Primer.

Urša: «Kaj dela vaša hčerka?»

Neža: «Brzovlak posnema.»

Urša: «Kako naj to razumem?»

Neža: «Da moja hčerka ves dan bezlja sem in ja in kadi!»

Točno.

Janez: «Čujem, da si izgubil službo. Od česa živiš?»

Miha: «Od jedi...»

Strupen jezik.

Teta: «Milica, daj poljubček teti!»

Milica: «O, tebi ga že ne dam!»

Teta: «Zakaj ne?»

Milica: «Ker imaš jezik strupen, kakor je povedala včeraj mamica...»

On in ona.

Vera: «Čas loči tudi najboljše prijatelje, dragi moj.»

Dušan: «Da, prav praviš. Pred 20 leti sva bila oba 18letna, zdaj sem pa jaz star 38 let, a ti še le 28 let...»

Obvisel je.

Dušan: «Kje pa si spoznal svojo ženo?»

Dragan: «Na nekem izletu. Njena obleka je obvisela na nekem malinovem grmu, pa sem jo rešil iz grma.»

Dušan: «Zato pa si sam obvisel...»

Je pozabil.

Sodnik: «Zmazek, ali se niste v zbirki prlimkov, ki ste jih dali sosedu Zvirci, poslužili tudi krave?»

Obtoženec (se popraska za ušesom): «Saprabolt, na kravo sem pa čisto pozabil.»

Žalostno.

Branko: «Zakaj se držiš tako kislo?»

Janko: «O, veš, ta mesec sem izgubil milijone!»

Branko: «Saj jih nisi imel nisi!»

Janko: «Toda hotel sem se poročiti z vdovo, ki ima milijone, a ona me je odklonila.»

Listnica uredništva

Bunčani pod Trnjem. Preveč nejasno in osebno, zato ne moremo priobčiti.

Male Lipljene. Taka reč ni za javnost. Če je zadeva resnična, se naj obrne prizadeta oseba na sodišče.

Obrež. Za kakšno pojasnilo gre?

Mala Nedelja. Pijanskih zgodb je že preveč. Ni primerno za tisk.

Stari trg ob Kolpi. Zaradi razmer v občini ste najbolje storili, da ste se obrnili naravnost na oblastva, ki bodo gotovo tudi pri vas napravila red. V listih je o takih rečeh težko pisati.

Bizeljsko. Če koga strela udari, ga moramo drgniti s slano vodo in pripraviti umetno k dihanju, tako da mu enakomerno vzdiguje in spet krčimo roke, kakor da bi telovadili z rokami. To moramo ponavljati, če treba cele ure. Prav tako delamo tudi z živalmi, ki je vanje udarila strela.

A. C. Ne gre, ker bi iz tega nastala tožba in tiskovni zakon je strog. Iz vašega kraja in tamošnje okolice smo imeli zaradi takih zadev že dosti neprilik.

ž. Opisi večjih dogodkov in splošno zanimivih zadev se honorirajo, društveni material v kakršnikoli obliki pa ne. Že kje objavljene zadeve se seveda tudi ne honorirajo.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglas, dopisovanja in trgovski oglas vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu. Oglasni oddelek »DOMOVINE«, Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. Telefon št. 3492.

1000 dinarjev na teden

zaslužite z obiskovanjem v Vašem kraju. Znamko za odgovor. — Tovarna Kosmos, Ljubljana, poštni predal 307. 72

Za hlapca bi rad šel služiti

v mesto proti primerni plači mladenič, vajen dobro konj. Njegov naslov se zve pri upravi »Domovine«. 130

Oblastveno koncesionirana

šolska šola Gojko Pipenbacher, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12. Zahtevajte informacije! 140

Dlačice na bradi itd.

Vas ženirajo, cenjene dame ter Vam kvarijo lepoto, eleganco in sramežljivost. «Venera»-eliksir Vas reši v nekaj sekundah brez opasnosti in bolečin vseh nepotrebnih dlačic. Naročite eliksir še danes, zakaj ne bo Vam žal. Stekleničica eliksirja 10 Din (proti vnaprejšnjemu plačilu) ali 18 Din (po povzetju), dve stekleničici 28 Din in tri stekleničice 38 Din. Razpošiljalec: R. Cotič, Ljubljana VII, Kamniška ulica št. 10a (Janševa ulica št. 27). 143

Učenca za strugarski obrt

sprejme Viktor Lovrenčič v Ljubljani, Zalokarjeva ulica št. 13. 146

Več lepih velikih in malih posestev se proda.

Posestva so nekoliko v ravnini, a nekoliko v hribih. Pri njih so veliki sadonosniki, lepa polja, lepi travniki in dobro ohranjena gospodarska poslopja. Dve posestvi sta pri Dravogradu, štiri posestva pa so v Kotljah pri Guštanju. Cena od 100.000 Din do 550.000 Din. Velikost od 18 do 120 oralov (johov). Pogoji so ugodni tudi za one, ki nimajo dosti denarja. Obširnejša pojasnila daje Pavel Sedovnik, po domače Dular, veleposestnik, Vič, pošta Dravograd. 151

Čevljarji in šivilje, pozor!

Prodajam komaj pol leta rabljeni čevljarški levo-ročni (Jaxov) šivalni stroj in popolnoma nov pred dvema mesecema kupljeni ženski šivalni (pogrezljivi) stroj, ki veze in krpa ter šiva naprej in nazaj. Oba stroja prodajam po zelo nizki ceni zanesljivim kupcem na obroke. Andrej Anderluch, posestnik, Cerovec št. 47, pošta Rogaska Slatina, 142

1000 Din Vam plačam,

če kurjih oces, bradavic, trde kože, bul itd. ne odpravite v treh dneh z Radio-Balzamom. — Zelo sem hvaležen, ker sem odpravil z Vašim balzomom kurja očesa, ki sem jih imel od mladosti. Prilagam 10 frankov za dva lončka Radio-Balzama, ki ga naročam za svoje prijatelje, ker se v Franciji ne dobi tako dobrega sredstva. Hvaležni Franc Zakrajšek, Car-tonnerie, Gravelines, V. France. — Lonček balzama 10 Din (proti vnaprejšnjemu plačilu) ali 18 Din (po povzetju), dva lončka 28 Din, trije lončki 38 Din. — Razpošiljalec: R. Cotič, Ljubljana VII, Kamniška ulica št. 10a (Janševa ulica št. 27). 143

150

Proda se lepo posestvo

v izmeri 12 oralov zemlje (to je 3 oralov gozda in 9 oralov njiv in travnikov) pri Gomilskem v Savinjski dolini. Natančnejše podatke glede prodaje daje Jožef Stepišnik v Trnavi št. 7, pošta Gomilsko.

146

Kupi se

tračna žaga (žaga jermenica). Pismene ponudbe sprejema uprava »Domovine« pod »Tračna žaga«.

Učenec

išče službo v trgovini z mešanim blagom, ki jo nastopi lahko takoj in najrajši na deželi. Franc Oblanšek, Kot-Kebelj, pošta Oplotnica. 230

Vajenca

sprejme v Parizu diplomirani krojač Janko Mužan na Bledu I. (Hotel Troha). 147

Vajenca za usnjarski obrt

sprejme proti celotni oskrbi Fran Čebular, usnjar, Ig - Studenec pri Ljubljani. 153

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Zahtevajte veliki brezplačni cenik s 1000 slikami.

Za neustreajoče vrnem denar.

Št. 1130 s 3 pokrovi, 5 let gar. St. 1121 5 let garancije
Din 120— Din 98—

Sedem PREDNOSTI stroja moje nove Rosskopf precizne ure:

1. Osi so iz niklastega jekla in nezlomljive.
2. Antimagnetično kompenzacijsko spiralno pero.
3. Vse osi delujejo v kamenih.
4. Trenje balančne osi je izravnano v vseh ležajih, zato teče ura precizno.
5. Močni zobje na kolesih za navijanje.
6. Pravi niklasti pokrovi hermetično zapirajo stroj z drugim notranjim pokrovom.
7. Nizka cena pri najboljši kvaliteti: najnatančnejše preizkušena, regulirana in repasirana.

A. KIFFMANN, Maribor 133
Specialist samo za boljše ure.

Nervoza,

splošno opešanje, prehitra uvelost, revmatizem in druge boleznj zatirajo organizem ljudi, čijih kri je onečiščena sstrupi slabega presnavljanja (to je s sečno kislino, urati, oksolati itd.). Da se že vnaprej obvarujemo boleznj in da se je tudi osvobodimo, je treba semtertja očistiti kri zgoraj omenjenih strupov s fiziološkim izvlečkom (n. pr. «Kalefluidom» D. Kaleničenka) iz žlez mladih živali. Po končanem tečaju lečenja s «Kalefluidom» izginejo boleznj, slabosti, nesposobnost za delo, prejšnji bolnik pa zopet uživa vse lepote življenja mladih let.

Brezplačno pošiljamo novo metodo «Pomlajevanje in zdravljenje boleznj», preporoditev moči in zdravja. Pišite na naslov: Beograd, Kralja Milana 15, Biro «Kurir», Miloš Marković.

«Kalefluid» se dobiva v vseh lekarnah in drogerijah.

Zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro svetovnoznana trvdka

H. SUTTNER
LJUBLJANA 5

Prešernova ulica št. 4.

Zadnje novosti prstanov, verižic, zapestnic, narpnsnih igel (brož) itd.

Predelavanje zlatih stvari; izdelovanje tudi po želji.

Trvdka razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Zahtevajte veliki ilustrovani cenik, ki ga Vam pošlje zastonj in poštine prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

SANATORIJ V MARIBORU

Gosposka ulica št. 49

Telefon 2358

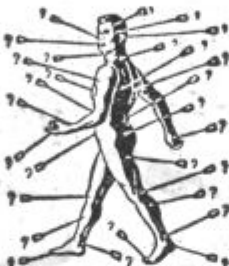
Lastnik in vodja:

primarij dr. Cernič
specijalist za kirurgijo.

Sanatorij je najmoderneje urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim solncem za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; tonizatorjem za elektriziranje po poškodbah in ohlapelosti čreves; diatermijo za električno pregrevanje in električno izžiganje; žarnico «hala» za revmatična in druga boleča vnetja; «enterocleaner» jem za notranje črevesne kopeli pri zapeki, napihovanju in za splošni telesni podvig.

Dnevna oskrba: prvi razred 120, drugi 80, tretji 60 Din.

KJE TIČI VZROK?

V revmatizmu, trganja v sklepih, živčnih bolečinah? Mogoče posledice prehlajenja? Večinoma je vzrok v takih primerih nezadostna nega telesa. Veliko ljudi rabi že že 34 let okrepujoče sredstvo za olajšanje bolečin, hišno zdravilo in kozmetikum: Fellerjev «Elsa-fluid», er si zna ohraniti stalno zdavje. Rabijo ga za mazanje in cenijo njegov učinek zoper kašelj, hripavost, bolečine v vratu in praih potem zoper hripo in nahod, rabijo ga tudi notranje pri neugodnem občutku itd.

Storite tudi Vi tako, pomagalo bo tudi Vam!

Fellerjev «Elsa-fluid» se dobiva v lekarnah in sličnih trgovinah v poskusnih steklenicah po 6 Din, dvojnih steklenicah po 9 Din ali v specialnih velikih steklenicah po 26 Din. Poštni zavitek z 9 poskusnimi ali 6 dvojnimi ali 2 velikima specialnima steklenicama 62 Din; trije taki zavitki samo 139 Din pri lekarnarju

EVGENU V. FELLERJU, Stubica Donja
Elsa-trg 360. Savska banovina.

KLOBUKE

v najrazličnejših najnovejših pomladanskih oblikah in barvah kakor tudi razne sportne klobuke in čepice nudi bogato založena

specialna trgovina klobukov

Mirko Bogataj, prej Pok,
Ljubljana, Stari trg št. 14.

Cene nizke. Solidna postrežba.
Sprejemajo se tudi popravila.

L. Mikuž

LJUBLJANA
Mestni trg 15

DEŽNIKI
NA MALO — NA VELIKO

Ustanovljeno 1839 Telefon 2282

Kajenje je strup.

Vsakdo se lahko igraje odvadi zdravju škodljivega kajenja z našimi «Ex-tabletami». Po 14 dneh je prenehal kaditi najstrastnejši kadilec, ako je porabljal naše tablete, ki so popolnoma neškodljive. 1 ovoj stane 30 Din in poština. Popolna kura 5 zavojev 145 Din (10 zavojev 200 Din). Pišite še danes ponje!

Proti pijančevanju je Trezocnol edino zanesljivo delujoče, absolutno neškodljivo sredstvo. Zavoji po 45 in 75 Din. Popolna kura 200 Din. Naslov za naročila obeh preparatov: Aurora, Sekt. 59, Novi Sad, Željeznička ulica br. 38. 86

si prihranite, ako naročite storjene obleke za **gospode, dečke** in **otroke** direktno v tovarni

Stermecki, Celje

Obleke se naredijo tudi po meri in se pošljejo vzorci zastonj.

Pišite še danes po novi, veliki, ilustrovani cenik!

Tovarna konfekcije Stermecki, Celje št. 97

Cenik in vzorci zastonj!

Glasbila za vse!

Violine od Din 89—
Gitare od Din 199—
Trompete od Din 480—
Harmonike od Din 85—

Kromatične in klavirske harmonike, Jazz-instrumenti.

Zahtevajte veliki brezplačni

CENIK

največje in najcenejše odpr. trvdke-glasbil Jugoslavije

MEINEL & HEROLD

tovarne glasbil in harmonik

prod. podr. **MARIBOR št. 104.**

Brezpla en pouk v sviranju. avodila v ceniku.

Denarja ni, draginja velika, zaslužek pa majhen. -- Kdor hoče doma v svojem kraju 100 Din na dan zaslužiti, naj pošlje za pojasnilo znamko za odgovor in svoj naslov. «Zarja», Ljubljana, poštni predal 276.

J. Brunčič pleskarstvo in ličarstvo **Ljubljana**

Kolodvorska ulica št. 23

Izvršuje vsa plesarska in ličarska dela po solidnih cenah. Sprejema tudi vsa v to stroko spadajoča dela na deželi, ter se cenj. občinstvu toplo priporoča.

NE KUPUJTE

prej koles drugih znamk, dokler se niste ogledali za loge svetovnoznanih in priznanih najboljših

biciklov, ki edini predstavljajo **vztrajnost, zanesljivost in ekonomičnost.**

Peugeot

Prodaja jih — tudi na mesečne obroke — trvdka

Ivan Šribar, Ljubljana, Dunajska
cesta št. 31

TEOD. KORN, Ljubljana, Poljanska c. 8

(prej Henrik Korn) krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov in centralne kurjave, naprava strelvodov, kopalniške in klozetne naprave.

Vrsta 1245-63

Čevljev na zapono s polvisoko peto, iz rujavega semiša z usnjatim okrasom ali v raznih modnih barvah

Vrsta 1805-15

Praktični dekoltirani čevljevki s polvisoko usnjeno peto, narejeni od finega boksa rumene ali svetle modne barve z okusno zaponko.

Vrsta 5605-27

K pomladni promenadni obleki si nabavite ta lepi dekoltirani čevljevček. Okrašen s kačjo kožo in z visoko peto, kaže pariško modo.

Vrsta 9175-03

Poleg satenastih in atlasnih črnih in raznih barv prinašamo za poletje izdelan čevljevček iz belega rios-platna k lahkeemu poletnemu plašču

Vrsta 9675-38

Kako Vam uganjajo ti krasni čevljevčki? Okrasili smo jih okusno s kombinacijami raznih barv. Pridite k nam, da Vam jih pokažemo.

Vrsta 3972-00

Za dečke športna čevljevček iz rujavega boksa z okrašenim jezikom. Podkovan z medenimi žebeljčki. — Za šolo in izlet.

Vrsta 2651-05

Prodajamo doksaste in akaste za isto ceno. — Omočite svojim otrokom, da se jim nožice razvijajo normalno.

Velika noč,

praznik pomladi, veselja in ljubezni, je v letu le enkrat. Dočakajte jo v naših krasnih čevljih. Pripravili smo nove modele, nove barve in nov kroj, nove podpetnike in novo obliko. Vse te novosti Vas bodo iznenadile. Pridite v prodajalnico, poskusite in prepričajte se!

Bata

Vrsta 1937-22

Za Vas, ki ste izpostavljeni štrapačom, so potrebni za pomlad lažji čevlji. Evo jih s trpežnim gumijastim podplatom za neverjetno nizko ceno.

Vrsta 6627-08

Eleganten udoben čevljev za otmene gospoda. Športniki na terenu in oni na tribunah ne morejo biti brez čevlja te oblike.

Vrsta 6637-11

Ako nosite obleko iz angleških tkanin, ne morete biti brez te oblike športnega čevlja, ki je izdelan iz najboljšega boksa in okrašen z okusnimi luknjicami.

Vrsta 3967-22

Moški čevlji iz la boksa za štrapače, s podkovanim podplatom. Trpežni in udobni, ne ožulijo nog in ne žepa.

Vrsta 9677-22 Din. 249.

Prijubljena čevljev naših stalnih odjemalcev. Izdelan iz najfinjšega boksa, s lahkim usnjatim podplatom in gumijasto peto.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da hočem voditi še nadalje in pod strokovnim vodstvom **sedlarski in tapetniški obrt** po vsvojem umrem možu, ter se za naročila toplo priporočam.

Ana Krajnik

Godešče št. 50 pri Soffi Loki

Ure, zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro tvrška

H. Suttner

Ljubljana 5

Prešernova ulica št. 4.

Tvrška razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Ure v vseh cenah od 44 Din navzgor.

Št. 120. Kovinasta ura (anker) 44 Din, s sekundnim kazalcem 78 Din.

Št. 121. Ista z Radiumom 58 Din, s sekundnim kazalcem 94 Din.

Št. 125. Budilna ura, 16 cm visoka, 49 Din, z Radiumom 76 Din.

Zahtevajte veliki ilustrirani cenik, ki ga Vam pošlje zastoj in poštine prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Živinorejci!

Uporabljajte pri svoji živini redilno in zdravilno ribje olje! Dobiva se pri tvrški A. Volk v Ljubljani v originalnih pločevinastih ročkah po 5 litrov. — Zahtevajte ponudbe!

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odobelitev in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevila zahvalna pisma.

Cena: 5 škatel 46 Din, 10 škatel 80 Din.

LEKARNA TRNKOCZY (zraven rotovža), Ljubljana 66

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakupovanje hiš in posestev, za prevzemanje hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„JUGRAD“

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga, r. z. s o. z. v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 35/1. Krajevno zastopstvo Maribor, Aleksandrova c. 43.

Pravila proti plačilu 5 Din v znamkah. Za odgovor prosimo znamko. Uradne ure od 8. do 12. in od 14. do 18.

Jaz Ana Cilag

s svojimi 185 cm dolgimi, divnimi Lorelei lasmi sem dobila iste vsled uporabe pomade, katero sem sama iznašla. Ista je priznana kot edino sredstvo proti izpadanju, za dober razvoj, za goste in močne lase.

Pospešuje pri damah, gospodinjah in otrocih za razvoj gostih in močnih las in daje že po kratki uporabi prirodni in običajni sijaj ter varuje lase prezgodnje osivlosti, celo do visoke starosti. Cilag pomada odstranjuje prhljaj v teku 48 ur. Niti eno sredstvo ne vsebuje toliko hranljivih snovi za lase kakor Cilag pomada, katera je z vso pravico pridobila svetovni sloves, kajti dame in gospodje že po uporabi prve steklenice dosežejo najboljši uspeh, ker izpadanje las popolnoma preneha že po nekoliko dneh, a nove korenine takoj poženo. Ta uspeh dokazuje moj 50letni jubilej ter milijoni zahvalnih pisem, katere sem prejela iz celega sveta.

Cena velikemu lončku Cilag pomade 60 Din, a dvojno 90 Din. K vsakemu lončku pa je potrebno: 1 stekl. special-šampona (za 20kratno umivanje glave) 25 Din. Poština posebej. Pošiljamo proti povzetju ali proti takojšnjemu nakazilu denarja iz tvornice za Jugoslavijo. Naročilo naslovite natančno: „AURORA“ Sekt. 59, Novi Sad, Željeznička 38

